

At the heart of the image

JA SAM TU GDE PRIPADAM

JA SAM NOVI NIKON D7100. Ja sam fotografija bez ograničenja. Moje fotografije oduzimaju dah, zahvaljujući preciznosti rezolucije od 24,1 MPix i sistemu autofokusa na profesionalnom nivou sa 51 tačkom. Sa dodatnim 1,3x telefoto efektom, pomeram DX mogućnosti. Sve se to nalazi u izuzetno izdržljivom, portabl kućištu, otpornom na sve vremenske uslove. Snimam odlične fotografije gde god da idete i šta god da radite. Ja sam za sve one koji idu korak dalje. nikon.rs

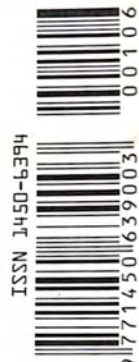
FOTO-ŠKOLA: POLAROID

KONKURSI: NOV POČETAK, MOBILNE FOTOGRAFIJE, LETNJE ŠEME

ŽISEL 2013

ReFoto

ČASOPIS ZA KULTURU FOTOGRAFIJE BROJ 106 SEPTEMBAR 2013 WWW.REFOTO.RS RSD 250, K.M. 6, KUNA 25, DEN 150, EVRA 3,5

PROGRAMI
ADOBE PHOTOSHOP CC

ŠTA POM I KANAPOM
SVEMOGUĆI ADAPTERI

VELIKI TEST
ULTRAZUM FOTOAPARATI

FOTOGRAFI
Steve McCurry
Zorica Petrović

IZLOŽBE I KONKURSI
8. Fotosofia, Smederevo 2013

KOLEKCIONARSKI UGAO | GOVOR FOTOGRAFIJE | PS CC I ANIMIRANI GIF | NIKON I NIKKOR 32 mm F/1,2

Specijalizovana Nikon prodavnica. Svi proizvodi vodećeg svetskog proizvođača foto-opreme od sada na jednom mestu. Posetite nas u TC Delta City (Jurija Gagarina 16), prizemlje, lokal br. 116.

tel: +381 11 3129 615, info@yellowstore.rs
www.yellowstore.rs

facebook/Yellow Store Srbija

Nikon

COOLPIX S01
UGRAĐENA MEMORIJA 7,3GB

Rezolucija: 10,1 MegaPiksel, CCD senzor;
Objektiv: 3x optički zum (29-87 mm);
Displej: TFT LCD dijagonale 2,5 inča (6,2 cm), osetljiv na dodir;
Film: 720p HD video-zapis.

9.999,-

COOLPIX S3500

Rezolucija: 20,1 MegaPiksel, CCD senzor;
Objektiv: 7x optički zum (26-182 mm);
Displej: TFT LCD dijagonale 2,7 inča (6,7 cm);
Film: 720p HD video-zapis.

13.999,-

COOLPIX P330
OTVOR BLENDE F/1.8

Rezolucija: 12,2 MegaPiksela, CMOS senzor;
Objektiv: 5x optički zum (24-120 mm);
Displej: TFT LCD dijagonale 3 inča (7,5 cm);
Film: 1.080p full HD video-zapis.

37.999,-

Nikon 1 v1
+ OBJEKTIVI 10mm i 10-30mm

SUPER CENA

Rezolucija: 10,1 MegaPiksel, CMOS senzor, CX format;
Displej: TFT LCD dijagonale 3 inča (7,5 cm);
ISO osetljivost: Auto i Manuelno (ISO 100-6.400);
Film: 1080p Full HD video-zapis.

48.999,-

D5200 POKRETAN EKRAN
+ OBJEKTIV 18-55mm VR

Rezolucija: 24,1 MegaPiksel, CMOS senzor, DX format;
Displej: TFT LCD dijagonale 3 inča (7,5 cm);
ISO osetljivost: Auto i Manuelno (ISO 100-25.600);
Broj snimaka u sekundi: 5.

89.999,-

D7100 + OBJEKTIV 18-105mm VR

Rezolucija: 24,1 MegaPiksel, CMOS senzor, DX format;
Displej: TFT LCD dijagonale 3,2 inča (8 cm);
Osetljivost: Auto i Manuelno (ISO 100-25.600);
Broj snimaka u sekundi: 6.

144.999,-

NIKKOR OBJEKTIVI

NIKON SPORTSKA OPTIKA

NIKON DODATNA OPREMA

handy

Uživaj u komunikaciji!

www.handy.rs

Prestigio MultiPhone 3540 Duo

Komunikacija: Gprs, Edge, 3G
Konekcija: Wi-fi, Bluetooth, Gps
Ekran: 3.5" TFT capacitive touchscreen, Multitouch
Kamera: 3.2 megapiksela
Memorija: 4GB interna + micro sd (do 32gb)
Software: Android OS, v4.1
Procesor: 1GHz Cortex-A9

1 dinar uz MTS pakete

Prestigio MultiPhone 5430

Komunikacija: Gprs, Edge, 3G
Konekcija: Wi-fi, Bluetooth, Gps
Ekran: 4.3" IPS TFT capacitive touchscreen, Multitouch, 940x560
Kamera: 8 megapiksela
Memorija: micro sd (do 32gb)
Software: Android OS, v4.0
Procesor: Intel Bondi 1.2GHz
Boja: crna i bela
POKLON FUTROLA

1 dinar uz MTS pakete

Prestigio MultiPhone 5044 Duo

Komunikacija: Gprs, Edge, 3G
Konekcija: Wi-fi, Bluetooth, Gps
Ekran: 5" IPS LCD capacitive touchscreen, Multitouch, Gorilla Glass, 1280x720
Kamera: 8 megapiksela
Memorija: 4GB interna + micro sd (do 32gb)
Software: Android OS, v4.2
Procesor: Quadcore 1.20GHz
POKLON SMART COVER

29.999 din. u slobodnoj prodaji

lowepro NATIONAL GEOGRAPHIC SanDisk marumi GITZO Manfrotto JOBY ACME MADE

MOGUĆNOST PLAĆANJA ČEKOVIMA DO 12 MESEČNIH RATA NA SAV ASORTIMAN!

OSNIVAC
Slobodan Vukadinović
IZDAVAČ
Studio One
Beograd, Pčinjska 15a
TEL. 011/34-49-641
FAKS 011/78-60-234

DIREKTOR
Marija Vukadinović
marija.vukadinovic@studioone.rs

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK
Milan Živković
milan.zivkovic@refoto.co.rs

UREDNIK TEHNIKE
Boris Bjelica
boris.bjelica@refoto.co.rs

SARADNICI
Ivana Tomanović, Svetislav V. Dragović, Vladimir Červenka, Miroslav Nikoljčić, Imre Szabó, Jelena Matić, Marija Milovanović-Maksimović, Zoran Imsiragić, Srđan "Abdee" Abdjević, Predrag Vučković, Milica Mrvić, Emma Szabó, Dragan D. Gajić (Makedonija), Sandra Vitaljić (Hrvatska), Damir Tiljak (Hrvatska), Vojin Mitrović (Pariz).

TEHNIČKA REDAKCIJA I DIZAJN
Sanja Cvejanović
Emilija Jelić

KOORDINATOR REDAKCIJE
Milena Tomić
milena.tomic@studioone.rs

LEKTOR
Biljana Gordić

PRE-PRESS STUDIO ONE
Rukopisi i prilogi se ne vraćaju

STAMPA
Štamparija "Politika AD", Beograd
CENA pojedinačnog broja
250 dinara

ŽIRO-RACUN 160-328850-16
E-POSTA info.refoto@refoto.co.rs
WEB-SAJT www.refoto.rs

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

77

FOTO: časopis za kulturu fotografije / glavni i odgovorni urednik Milan Živković. – 1996, br. 1 – . – Beograd (Pčinjska 15a): Studio One, 1996 – (Beograd: Politika). – 30 cm
Mesečno. – Varijantni naslov od 2001. Refoto ISSN 1450-6394 = Foto (Beograd) COBISS.SR-ID 117858055

© SVA PRAVA ZADRŽANA Nijedan deo ove publikacije ne sme biti reprodukovana ili objavljena u bilo kojoj formi ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući fotokopiranje, snimanje, unošenje u bilo koje baze podataka ili sisteme za pretraživanje, bez prethodne pismene saglasnosti izdavača.

Steve McCurry, "India"

34

© STEVE MCCURRY

44

PETROVIC

50

REFOTO ČASOPIS ZA KULTURU FOTOGRAFIJE

56

SEPTEMBAR 2013 | Br 106

58

64

sadržaj

stalne rubrike

U FOKUSU
04 Pod lupom

AKTUELNOSTI
08 Najave, izložbe u toku, knjige

DA LI STE ZNALI?
12 Zanimljivosti iz sveta fotografije

DEŠAVANJA
54 Fotosofia 8
58 ŽISEL 2013
62 Nikon priča – Fotografsko iskustvo

IZLOŽBE
50 Osvrt na Dane fotografije u Čacku
56 Treći međunarodni salon fotografije – Smederevo 2013

FOTOGRAFI
34 Steve McCurry
44 Zorica Petrović

KOLEKCIONARSKI UGAO
70 Popularni kineski fotoaparati

POPULARNA ISTORIJA FOTOGRAFIJE
72 Fotografija i umetnost

GOVOR FOTOGRAFIJE
74 Analiza fotografije Anselma Adamsa

FOTO-KONKURSI
64 Letnje šeme
80 Konkurs "Nov početak"
86 Mobilna fotografija

FOTO-KLINIKA
88 Komentisanje vaših fotografija

KONKURSI
95 Prikaz domaćih i svetskih konkursa

PISMA ČITALACA
96 Pitanja, kritike, pohvale

tehnika

AKTUELNA FOTO-OPREMA

NOVITETI
14 Šareni prikaz noviteta sa EISA nagradama

OBJEKTIVI
19 Nikonov portretni objektiv

SUPERZUM FOTOAPARATI
20 Veliki prikaz superzum fotoaparata

PROGRAMI
30 Photoshop CC

foto-škola

TEHNIKE FOTOGRAFISANJA, DIGITALNA OBRADA

KONSTRUKCIJA FOTOGRAFSKE SLIKE
66 Polaroid

FOTO-ŠKOLA
78 Animirani GIF

ŠTAPOM I KANAPOM
76 Svemoguću adapteri

Oni pišu za vas...

Boris BJELICA
UREDNIK TEHNIKE
Moramo priznati da, svaki put kada se upusti u poduhvat sličan onom koji možete videti u ovom broju, redakcija oda priznanje uredniku tehnike. Ispratiti sve modele, uporediti mogućnosti i posavetovati sve koji žele fotoaparat iz nekog segmenta fotografske industrije, ogroman je posao. Ali, ako spadate u grupu onih koji razmišljaju o tome kako je došlo vreme da nabave nov fotoaparat, ovakvi tekstovi od neprocenjive su važnosti.

Jelena MATIĆ
ISTORIČAR UMETNOSTI
Iako neprekidno smišljamo nove teme, Jelena nas bez problema prati njihovim istorijskim prikazima.

Ivana TOMANOVIĆ
FOTOGRAF I DOCENT
Iako većina misli da je privilegija kontaktirati slavne autore i predstaviti ih u časopisu, taj posao je veoma zahtevan i nimalo nije lak. Pregledati opus i odabrati ono što će autora predstaviti na najbolji način, a da se on uz to, sa izborom i svim ostalim stvarima složi, ponekad izgleda kao nemoguća misija! Sve pomenuto (i još mnogo toga) uradila je kako biste na stranicama časopisa videli radove jedne od legendi fotografske umetnosti.

Miroslav NIKOLJČIĆ
KOLEKCIONAR
Fascinacija konstrukcionim rešenjima iz vremena kada se sve rešavalo polugama i zupčanicima još uvek traje

Emma SZABÓ
FOTOGRAF
Uz priču o Polaroidu koji danas, uz pomoć Impossible projekta doživljava novu mladost, tu su i komentari fotografija.

Milica MRVIĆ
FOTOGRAF
Ovoga puta pobrinula se da vam na najbolji način predstavi sve ono što se desilo ili se dešava u fotografskom svetu

Srđan ABDJEVIĆ
FOTOGRAF
Svojim tekstovima često daje saljivi ton, sa željom da prikazi bezbrojnih noviteta budu sto zanimljiviji

Reč urednika

Fotografsko usijanje

Leto polako prolazi a jedino što možemo da konstatujemo jeste da je bilo vrelo – ali fotografski. Brojna dešavanja, radionice, skupovi, druženja i već uobičajeni festivali i izložbe dokazali su da je svako vreme pravo vreme za fotografiju. Prvi pokazatelj ovakve konstatacije bio je broj vaših fotografija koje su stigle na naš konkurs koji, iako ima naziv "Nov početak", polako stari, odnosno ulazi u svoju završnicu. Ostali pokazatelji jesu vesti koje su do nas stizale neprekidno, a veoma lepo je to što se jedan značajan deo odnosi na ono što su radili mladi autori. Nisam siguran da li je to samo njihov uticaj, niti da li će se takav trend nastaviti i dalje, ali na nekoliko izložbi mogli smo da konstatujemo da su fotografije koje smo mogli da vidimo u galerijskim prostorima drugačije, da su donele primetno osveženje i nadu da se uprkos svemu situacija polako menja. Polako izlaze iz mode "recepti" za dobijanje nagrada, autori fotografije biraju prema svom ukusu i senzibilitetu a ne prema sastavu žirija, pa je tako na ovogodišnjem "Žiselu" mladost na fotografijama dominirala u odnosu na već stereotipne portrete zasnovane na idealnom zlatnom preseku i montaži. Naravno da je tu i tamo "prošla" i poneka očajna montaža sa mnogo dodatog veštačkog zrna, u besmislenom pokušaju da posmatraču ubedi da je povećana "s filma", a na žalost, i sramotu, ni krađe tuđih radova nisu u potpunosti iskorenjene.

U ovom broju predstavljamo jednog od pravih majstora fotografije, čoveka koji je imao čast da potroši poslednji Kodachrome film, i koji je posetio našu zemlju i gostovao na festivalu Fotorama u Kragujevcu. Naravno da svi znate da je reč o Stivu Mekariju koji je, na iznenađenje mnogih, baš u Kragujevcu izjavio da maksimalno koristi i uživa u mogućnostima digitalne fotografije.

Kada već pominjem digitalnu fotografiju, novi Photoshop CC glavna je tema koja je vašeg urednika okupirala od trenutka kada se pojavio. Šta su to, toliko "vruće" i tako važno, Adobe programeri smestili u ovu četrnaestu verziju, videćete u ovom, ali i u sledećim brojevima. Do tada uživajte u preostalim letnjim danima i polako se spremajte za godišnje doba u kojem caruju boje.

Milan Živković
milan.zivkovic@refoto.co.rs

VLADICA ADAMOV,
Zrenjanin, "Na poslu"

"Fotografije koje šaljem su autoportreti na radnom mestu. Učinilo mi se zanimljivim da prikažem svoje radno mesto na jedan drugačiji način, kako kroz mikrobiološku lupu, tako i kroz refleksiju u kadici za bojenje bakterioloških preparata."

Vladica je rođen 1973. godine u Zrenjaninu, gde živi i radi. Završio je Veterinarski fakultet, a potom i specijalizaciju iz mikrobiologije. Na poslu svakodnevno gleda mikrosvet kroz lupu i objektiv mikroskopa, dok scene iz svakodnevnog života često posmatra kroz objektiv fotoaparata koji mu, na neki način, omogućava da nadomesti ljubav iz detinjstva prema vizuelnoj umetnosti, slikarstvu i fotografiji.

U fokusu

najbolje fotografije čitalaca ovog meseca

U OVOM BROJU
PRIJATELJ RUBRIKE
NAGRAĐUJE NAJBOLJU
FOTOGRAFIJU
KNJIGOM "FOTOGRAFIJA"

JELENA NEŠIĆ,
Surdulica, "Sova -
mladunče 2"

"Nedavno smo zatekli malu sovu u dvorištu. Kako nije mogla da leti, stavili smo je u kartonsku kutiju, da je pričuvamo dok se ne oporavi. Sova je i dalje tu, kod nas."

Fotografija je snimljena fotoaparatom Sony, sa Carl Zeiss objektivom (makro režim snimanja)."

Jelena Nešić iz Surdulice rođena je 1983. Radi kao profesor likovne kulture u Surdulici. Završila je Fakultet umetnosti u Nišu, smer Grafički dizajn. Fotografijom se bavi od 2001. godine. Do sada je imala jednu samostalnu izložbu fotografija, koju je nazvala po prošlogodišnjem konkursu časopisa Refoto - "Moje mesto, moji ljudi", čiju je selekciju i postavku radio nekadašnji izvršni urednik časopisa, Darko Stanimirović. Povod za izložbu jeste fotografija "Baba Desa" objavljena u časopisu i na sajtu Refoto, a bila je kasnije i na izložbi u galeriji "Artget".

▲ **ALMIR ALIBAŠIĆ**, BiH, "Apstrakcija"

"Fotografija nastala u bašti, uz Murakamija, kafu i cigaretu, inspirisana je japanskim vrtovima, rađena Nikonom D90, adapter M42 i stari objektiv Helios 58 mm f/2."

Almir Alibašić, BiH, pasionirani zaljubljenik u fotografiju i "izgubljen u prijevodu".

▲ **ALEKSANDAR TOPALOVIĆ**, Beograd, "Flamenco"

"Na poslednjem art-festivalu "Mikser" u Beogradu fotografisao sam nastup flamenko igracice Saške Šašić, umetničko ime – La Sali, u divnoj, staroj zgradi "Geozavoda". Prava je šteta što ovaj prostor nije re-noviran i otvoren za javnost. Koncert je bio izuzetan i publika je uživala."

Fotograf Aleksandar Topalović je iz Beograda, rođen je 1967. godine. Završio je školu fotografije "Foton" u Beogradu i radi kao slobodan fotograf i spoljni saradnik u nekoliko magazina. Prvenstveno radi studijsku i koncertnu fotografiju. Koristi "Canonovu" opremu, EOS 6D, 1,4/50 mm, 4/17-40 mm i 1,8/85 mm.

▲ **SRĐAN KIS BICSKEI**, Senta, "Little Gvatemala siren"

"Fotografija je nastala na jednoj od poseta Puerto Getzalu, Gvatemala. Devojčica skuplja školjke, te ih prodaje posetiocima plaže. Tako obezbeđuje neophodna sredstva za sebe i svoju porodicu."

Srdan KIS BICSKEI (Srdan KIŠ BIČKEI) je iz Sente, po obrazovanju je master ekonomista, smer marketing. Fotografijom se bavi od 2004. godine. Trenutno radi kao profesionalni fotograf za poznatu kriz kompaniju. Radovi su mu izlagani na više zajedničkih izložbi, i više puta objavljivi u časopisu Refoto.

▲ **BORIS KOZJAK**, Virovitica, Hrvatska, "Psi"

"Fotografija pasa snimljena je kod mog prijatelja auto-limara, u Virovitici. Psi izađu na balkon da vide tko je došao i povuku se, samo novi namjernik ih može dovesti u ovu pozu, pa je strpljenje obavezno!"

Ova fotografija je izašla kao jedna od najboljih za 20. 6. 2013. u *National Geographic Daily Dozen*. Nije baš neki trijumf, ali veseli.

Jednu moju fotografiju ste izabrali među "100 NAJ".

Tehnika: Sony A55V zoom Sony 75-300."

Advokat Kozjak rođen je 1962. godine u Virovitici, gde i radi.

▼ **IGOR BAKOTIĆ**, Split, Hrvatska, "Blue Yellow"

"Fotografija je nastala u industrijskoj zoni Dugopolje nadomak Splita. Konačno sam izveo svoj novi polovni teleobjektiv i ovaj mi je kadar odmah zapeo za oko... klik i to je to."

Rođen, živi i radi u Splitu. Fotografija ga nekako prati kroz celi život, preko dede, pa oca, a ozbiljnije se njom bavi poslednjih nekoliko godina, kad je nabavio prvi D-SLR. Zanimaju ga svi pravci fotografije, a već neko vreme uživa u arhitekturi. Izlaže na foto-portalima i x, 500px, Fotozine i Fotosofia.

▲ **MARIJANA PANTIĆ**, Beograd, "Kao u oblacima"

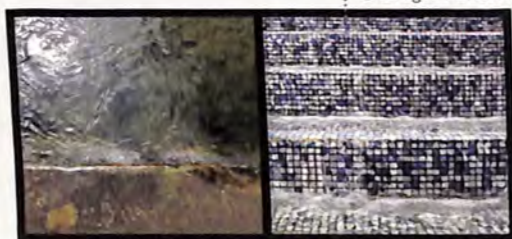
"Fotografija je rezultat male igre u Photoshopu, nastala spajanjem tri fotografije. Tema i inspiracija su takođe kompozit tri stavke – probuđenog proleća, maštanja i mnogobrojnih radova "Flicker" zajednice koja eksperimentiše "levitirajućim" snimcima."

Marijana Pantić je student doktorant prostornog planiranja. Fotografijom se bavi amaterski već osam godina, služeći se njome kao sredstvom za maštanje i izražavanje kreativnosti. Publika njenih radova uglavnom su porodica i prijatelji, dok je jedino javno izlaganje do sada zabeleženo na grupnoj izložbi u beogradskoj galeriji "Artget", povodom Refoto konkursa "100 NAJ".

VODA
FOTOGRAFI ULUPUDS-A, 10 - 20. 9. GALERIJA SINGIDUNUM, BEOGRAD

Voda je naziv ovogodišnje izložbe članova ULUPUDS sekcije umetničke fotografije. U stalnom kretanju i promeni, kao motiv, voda je oduvek bila zanimljiva fotografima, pa je ova izložba prava ilustracija različitih pristupa neiscrpnj temi. Na temu voda, sa po jednom fotografijom predstavice se: Aleksandar Antić, Lidija Antonović, Mario Leone Bralić, Aleksandar Despotović, Zoran Đorđević, el gvojosa, Ljubinko Kožul, Nenad Marjanović, Ivana Masniković Antić, Vukica Mikača, Zoran Milovanović, Dragoslav Mirković, Dragan Pavlović, Miroslav Predojević, Saša Preradović, Vojin Reljin,

Marko Risović, Branislav Strugar, Imre Szabó, Ljubiša Tešić, Jelena Vemić, Marija Zindović i Milan Živković.

najava

OBEĆANA ZEMLJA
MERLIN NAĐ-TORMA, 3. 8 - 11. 9. GALERIJA ARTGET, BEOGRAD

Merlin Nađ-Torma je rođena 1979. godine u Hanoveru, Nemačka. Studirala je fotografiju na Univerzitetu primenjenih umetnosti pre nego što se preselila u Berlin, gde radi kao slobodni fotograf. Kao ćerka migranata-gastarbajtera iz Srbije, pripadnika mađarske manjine u toj zemlji, u nekoliko serija svojih radova ona naglasak stavlja na Balkan, istražujući svoje korene i problem egzila.

Na izložbi autorka je dokumentovala život u subotičkoj džungli od novembra 2011. do decembra 2012. godine.

u toku

MOJI VEČNI PRIJATELJI - STENE TRESKAVCA
ZORAN IVANOVSKI,
19 - 31. 8. GALERIJA GRAFIČKOG KOLEKTIVA, BEOGRAD

Na izložbi je predstavljena serija fotografija "formi iz prirode" iz okoline manastira Treskavec kod Prilepa. Inspiraciju za svoje radove autor nalazi u nadrealnim prirodnim kreacijama ovog specifičnog geografskog podneblja. Putem fotografije Ivanovski beleži vanvremenske trenutke u stvaralačkom činu prirode, njenom neuočljivoj kreativnom automatizmu. Glavni akteri na toj pozornici su stene, najupadljiviji motiv pejzaža.

u toku

KABINET#3
HRVOJE SLOVENC, 8. 8 - 12. 9.
PROSTOR ZA SUVREMENU UMJETNOST - APOTEKA, VODNJAN, HRVATSKA

Hrvoje Slovinc predstavlja fotografije odabrane iz dvije serije radova Partners in Crime, te Home Theatre, kao jedno od poglavlja višedijelovog fotografskog ciklusa, projekta Marble Hill. Poigravajući se tradicionalnim žanrovima povijesti umjetnosti poput portreta i interijera, u njima autor istražuje kulturne i društvene kodove konstruiranih prostora interijera, sa ili bez protagonista. Bilo da su prizori ispražnjeni ljudskog prisustva ili su protagonisti uokvireni prostorom u kojem obitavaju - portretirani su podjednako i ljudi i prostori.

najava

FOTOGRAFIJE
EL GVOJOS, 2 - 7. 9. GALERIJA PROGRES, BEOGRAD

U okviru promocije novog časopisa izdavačke kuće "Konktra Fest" održaće se izložba slika Danijela Đakova, izložba kaligrafije Dragana Ristića i scenske fotografije el gvojosa.

IVANOVO U FOKUSU 2013
15. 8 - 9. 9. DOM KULTURE "ŽARKO ZRENJANIN", IVANOVO

Foto-grupa "Dunavac" i Dom kulture "Žarko Zrenjanin" u Ivanovu već nekoliko godina organizuju "Ivanovo u fokusu" - foto-safari i salon umetničkih fotografija, kao i izložbu koja tom prilikom nastaje. Ova manifestacija, pod pokroviteljstvom Foto-saveza Srbije, takmičarskog je karaktera i privlači fotografe, amatere i profesionalce iz raznih zemalja sveta. Propozicije nalažu takmičenje u dve kategorije - fotografije Ivanova nastale tokom izleta (safarija) i fotografije na slobodnu temu.

Nagrade na temu "Ivanovo" dobili su: prva nagrada Aleksandra Leković, druga Aleksandar Jovanović, treća nagrada Dragan Lapčević. Pohvale: Jasminka Nadaškić Đorđević, Renato Petrović i Mirjana Dobrosavljev.

Na slobodnu temu, za kolekcije dobili su: prva nagrada Slobodan M. Pajić, druga nagrada Goran Bendelja, treća nagrada Dragan Lapčević. Pohvala Aleksandar Jovanović. Pojedinačne fotografije: prva nagrada Đorđe Vukadinović, druga Maja Stošić, treća nagrada Vuk Adžić. Pohvale: Jana Milovanović, Milorad Kaščelan i Zoran Đorđević.

poziv

ni. O uspehu ovog projekta govori podatak da su 2012. godine u njemu učestvovala čak 33 zemlje i prikupljeno je više od 350.000 fotografija. Više informacija na: www.wikilovesmonuments.eu

ŠAPAT KOLJA
RAJKO KARIŠIĆ, 19. 8 - 2. 9. GALERIJA O3ONE, BEOGRAD

Rajko Karišić rođen je 1952. godine, u Bačkom Dobrom Polju, opština Vrbas. Diplomirao je na Mašinskom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu. Fotografijom je počeo da se bavi u Foto-kino klubu "Mašinač" na Mašinskom fakultetu, od aprila 1973. godine. Do sada je imao blizu pedeset samostalnih izložbi u zemlji i inostranstvu. Nosilac je visokog zvanja Kandidat majstor fotografije Foto-saveza Srbije.

u toku

ZLATNO DOBA ALBANSKE FOTOGRAFIJE u toku
LOIČ CHAUVIN, CHRISTIAN RABY I FOTO-KLUB "ZAGREB", 17. 7 - 9. 9. GALERIJA FOTO-KLUBA "ZAGREB"

© Kel Marubi-men

Izložba "Zlatno doba albanske fotografije" predstaviti će transformaciju albanskog društva i promjene kulturnog i političkog identiteta koje pokrivaju raspon od pada Otomanskog imperija pa sve do početka Drugog svjetskog rata. Režim kojeg je uspostavio Enver Hodža zatvorio je albanske granice i sakrio od svijeta povijest i kulturu cijelog jednog naroda, koju tek sad s velikim zakašnjenjem ponovo otkrivamo. Knjige koje su objavili Loič Chauvin i Christian Raby, kao i izložbe fotografija koje pokušavaju organizirati po cijeloj Europi, velik su doprinos prepoznavanju te kulture u vremenu kad dolazi do integracije pojedinih država u Europsku uniju.

najava
GUCHA FESTIVAL
IMRE SZABÓ, 13 - 15. 9. VELIKA DVORANA CRKVE SVETI SAVA, BOSTON, SAD

U okviru "VIII Annual Photo Show", u organizaciji "INFocus Camera Club of Boston" gostovaće i naš saradnik Imre Szabó sa svojom izložbom "Gucha Festival".

Autor će biti prisutan tokom "Srbfest" festivala, od 13. do 15. septembra, u Bostonu, gde će održati i jednu širu prezentaciju svog rada, kao i radionicu za zainteresovane fotografe. Imre je tokom rada u redakciji *Ilustrovane politike* godinama pratio Sabor trubača u Guči, kao i u kasnijem periodu, a na izložbi će biti prikazano 18 crno-belih fotografija, nastalih 2004. godine.

Više na www.infocuscameraclub.com.

At the heart of the image

JA SAM UPLAŠEN

JA SAM NOVI NIKON COOLPIX S9500. Ja sam zum koji je uvijek povezan. Sa 18,1 megapiksela, super zumom od 22x, raspona od 25 mm do 550 mm, mogu savršeno fotografirati čak i sa velike udaljenosti. Imam CMOS senzor sa pozadinskim osvijetljenjem i OLED zaslon od 3". Imam ugrađenu Wi-Fi vezu za dijeljenje vaših najboljih snimaka i GPS za Geo-lociranje. Ja sam ovdje, tamo i svuda. nikon.hr

FOTOTEH GRUPA

Fototeh GRUPA d.o.o. • Karlovačka cesta 4J
10020 Novi Zagreb • Tel: 01 6196 609
Fax: 01 6196 608 • E-mail: info@fototeh.hr

Piše Nemanja Živković

Camalapse

Zbog ove spravice, čija cena iznosi oko 30 evra, vlasnici fotoaparata mržeće one koji fotografišu i snimaju mobilnim telefonima. Neverovatno jednostavna sprava koja nema potrebu za baterijama, već koristi čisto mehanički sistem za okretanje. Jednostavno postavite (pomoću adaptera za stativ) vaš mobilni telefon na Camalapse, usmerite objektiv prema mestu gde želite da se vaša sekvenca završi i potom ga okrenite prema mestu gde želite da snimanje počne. Mehanizam unutar ove spravice okreće se 90° za petnaest minuta, pa je jasno da kompletnu rotaciju završi za sat vremena. U ovoj fazi, nažalost, Camalapse nema podešavanje vremena rotacije, već dužinu konačne video-sekvence definišete vremenskim razmakom između pojedinačnih snimaka.

Nightscape 8300 CCD

Iako to izgleda zbunjujuće, astrofotografi koriste fotoaparate rezolucije koja odgovara veb-kamera, tako da je Nightscape 8300 s ugrađenim KAF-8300 CCD senzorom dijagonale 22,5 mm i 8,3 megapiksela uređaj koji omogućava snimanje veće površine s više detalja. Ujedno, pruža i sve ono što su do sada nudili samo skupi sistemi. Ugrađeno hlađenje senzora eliminiše digitalni šum koji nastaje zbog visokih ISO vrednosti i dugih ekspozicija. Tu su i AstroFx softver, šesnaestobitna A/D konverzija, a važna stvar jeste i ugrađeni mehanički zatvarač koji omogućava snimanje "dark frame" fotografije, koja služi za dodatnu eliminaciju šuma. Ima ugrađen bafer od 32 megabajta, a specijalni IR-cut "optički prozor" daje transmisiju postojećeg svetla i posebno Hydrogen Alpha talasnih dužina od minimum 94 procenata.

Cocoon Nebula (IC5146), Bryan Cogoli sa EdgeHD 1100 OTA na 17

Brino

Svi koji su pokušavali da snime takozvane Time Lapse sekvence u dugim intervalima znaju koliko to može biti problematično. Sprava po imenu "Brino" koncipirana je tako da eliminiše sve poznate probleme u vezi s korišćenjem intervalometara, kontrola snimanja i komplikovane opreme. Ako želite da uređaj postavite napulju, hermetičko kućište (s klasičnim navojem za stativ) efikasno će ga štiti od lošeg vremena. I ono što će svakako biti svima zanimljivo jeste konačni proizvod koji nije serija fotografija, već gotov video-fajl.

"Brino" troši četiri AA baterije koje mogu maksimalno da traju 120 dana, uz snimanje jednog frejma svakih pet minuta. Objektiv ima fokus od deset centimetara do beskonačno i može rotirati 120° po vertikali. Snima HD video-rezolucije 1.280x720. Kontrolni displej i nije posebno veliki jer ima 1,44 inča, ali s obzirom na to da kontrolišete svaku pojedinačnu fotografiju, dovoljno je

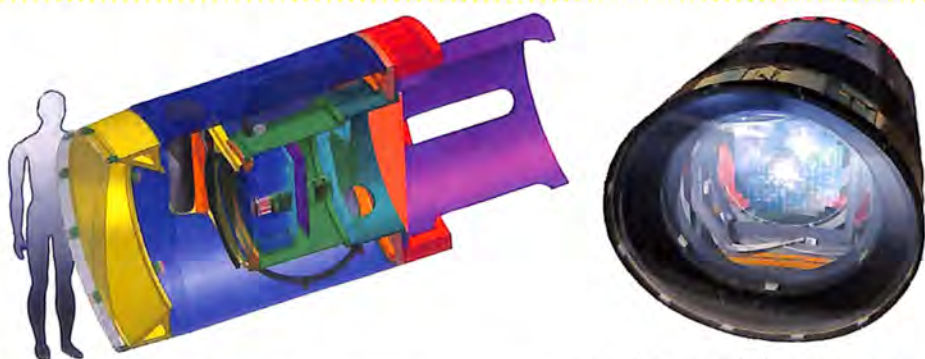
kvalitetan da izaberete opcije koje su vam potrebne, a to su 11 pretpodešavanja intervala: 1, 5, 10, 20, 30 sekundi; 1, 5 i 10 minuta ili 1, 4 i 24 sata. Naravno, uz ručno postavljanje nekog drugog intervala. Potom, tu je podešavanje količine frejmova po sekundi, što će rezultirati sporom, normalnom ili ubrzanom reprodukcijom.

Nightstalker

Ako niste znali, u američkoj vojsci postoje vojnici-fotografi, a njihova standardna "borbena" oprema jeste Nikon D700 sa specijalnim objektivom Nightstalker II Night Vision System, koji proizvodi kompanija "Tactical Solutions LLC". Pored svih problema s fokusiranjem i podešavanjem ekspozicije, u akcijama je najveći problem ako vojnik zaboravi da isključi autofocus-assist lampicu, koja će zaslepitii uređaj, ali i otkriti poziciju potencijalnom neprijatelju.

SST Camera

Ako se bavite astrofotografijom i razmišljate kako da dodete do Nightscape fotoaparata, onda će vam ova priča biti i te kako zanimljiva. Kada bude potpuno funkcionalan, a to će biti tokom 2014. godine, sistem po imenu LSST (Large Synoptic Survey Telescope) davaće fotografiju koja odgovara broji od 800.000 fotografija snimljenih fotoaparatom od osam megapiksela! I to sa znatno većim kvalitetom jer, u stvari, sistem ima rezoluciju od 3,2 biliona piksela. Unutar fotoaparata nalazi se 189 senzora, a kompletan uređaj (čije dimenzije možete da uporedite sa siluetom čoveka) ima više od tri tone. Biće montiran u Čileu, na planinskom

vrhu Cerro Pachón, sa zadatkom da snimi najšire i najdublje poglede u svemir do sada. Fotoaparati će snimati kompletnu površinu vidljivog neba tokom jedne nedelje, što će rezultirati neverovatnom arhivom fotografija, čija će veličina godišnje zauzimati prostor od šest miliona gigabajta. Sam fotoaparati ne znači ništa bez objektiv, a u "kompletu" će biti refraktorski teleskop s glavnim ogledalom prečnika 8,4 metra. Ono što je svakako najzanimljivije jeste da će arhiva fotografija biti dostupna astronomima širom sveta, koji će pored istraživanja o tamnoj materiji moći da kreiraju 3D mape svemira.

FOTOGRAFIJA

JOHN INGLEDEW

IZDAVAČ: DONVAS, 2013; JEZIK: SRPSKI; FORMAT: 21 X 25 CM, FOTOGRAFIJE 25 CM; 272 STRANE, 450 FOTOGRAFIJA, POVEZ: MEK, CENA: 2.300 DINARA. ISBN 978-86-87471-25-2

Esencijalni priručnik ili vodič, svojevrsni udžbenik koji omogućava početak studioznog proučavanja fotografije. Ovo je drugo englesko izdanje, koje je dopunjeno tekstovima Lorent Gullachsena i prvo srpsko izdanje. Na našem tržištu ova knjiga predstavlja moderan izvor za proučavanje istorije fotografije, modernih medija i vizionarskog pogleda na njen budući pravac. Knjiga je namenjena studentima vizuelnih umetnosti, kao i svima koji žele da proniknu u bit fotografije, ali su uglavnom zaustavljeni visokostrukim tehničkim i teorijskim štivom. Ovo izdanje omogućava aktivan i sveobuhvatan način učenja jer prikazuje, kako ključna mesta u istoriji fotografije, tako i moderne tehnike – na aktivan način i uz obiman prateći materijal. Knjiga je, pored svega ostalog, veoma dobro dizajnirana i izuzetno kvalitetno odštampana.

Knjiga "Fotografija" koncipirana je kroz šest celina. "Učitavanje" – kao prva celina – započeto je simbolično, navodom Žak-Anrija Lartiga (Jacques-Henri Lartigue) "Fotografija je magična stvar" i tako započinje poglavlje koje se bavi našim doživljajem fotografskog medija. Imate priliku i da pratite razvoj medija od rane istorije

do ključnog trenutka kada kamera/fotoaparati postaju uslovno rečeno dostupni svima.

"Krupni plan" – odnosi se na teme koje se mogu posmatrati kao i konvencionalne teme u klasičnom slikarstvu: portret/autoportret, pejzaž/grad, mrtva priroda, akt, moda itd. Ono na šta autor navodi u svom aktivnom pristupu jeste kazivanje narativa i pronalaženje osobenog stila, autorskog pristupa u stvaranju fotografije. Poglavlje je dopunjeno i savremenim temama kao što su oglašavanje i propaganda slike, foto-montaža, sekvenca i manipulacija slikama.

"Most" – je, u pravom smislu te reči, povezivanje i odnos između viđenog i fotografa, koji kao krajnji rezultat daju fotografiju. Poglavlje se bavi inspiracijom, aspektom kreativnosti, promišljanjem u načinu fotografisanja.

"Ovo je kamera, a sad izadi i nešto fotografiši" – pronicljiv naziv poglavlja možda najbolje ukazuje na navod aktivnog pristupa u proučavanju fotografskog medija u ovoj knjizi. Autor predstavlja opremu, tehnička svojstva, načine rada i proces nastajanja fotografije.

"Znači želiš da budeš fotograf" – celina koja se bavi mogućnostima i karijerom u oblasti fotografije i koja pragmatično upućuje na ključna mesta, kao i na jednu jasnu poziciju fotografa na svetskom tržištu rada. Ako se ova knjiga i dalje posmatra kao udžbenik, onda je ovo jedan takođe važan i sastavni deo izučavanja fotografije/fotografa.

"Prateći deo" – odnosi se na pomoćne reference savremenog stvaralaštva i pozicioniranja kao što su: fotografija i zakon, jezik fotografije, veb-stranice, indeks, priznanja....

Autor knjige John Ingledew definitivno promovise drugačiji koncept u fotografskoj edukaciji studentima širom sveta. Svojim knjigama, predavanjima i kursovima donosi nešto savremeno, aktuelno i kreativno u oblasti istraživanja i stvaranja fotografije.

NEOBIČNA PRIČA

BRANISLAV STRUGAR

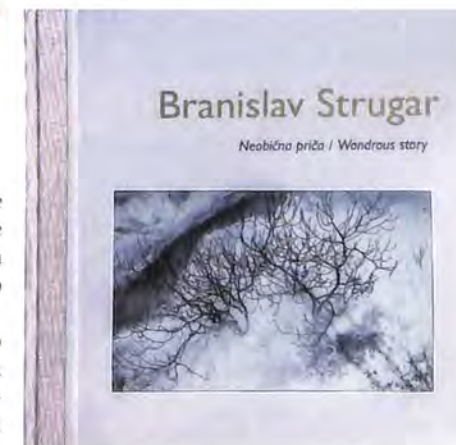
IZDAVAČ: STUDIO STRUGAR, 2013; JEZIK: SRPSKI/ENGLJSKI; FORMAT: 22 X 22 CM; 44 STRANE; POVEZ: TVRD. ISBN 978-86-84645-83-0

Na tradicionalnoj manifestaciji "Dani fotografije u Srbiji", u Čaku, predstavljena je izložba Branislava Strugara "Neobična priča", koja je umesto klasičnog kataloga praćena svojevrsnom mini foto-monografijom.

Branislav Strugar u svom produktivnom fotografskom opusu izdao je 14 foto-monografija gde, po rečima mnogih kritičara, osobenim stilom predstavlja bit prirode kroz njegov kreirani pejzaž. Među najzastupljenijim fotografskim motivima su pejzaži i to je upravo tema, tj. motiv kojim autor, uslovno rečeno, vlada. U analizi i posmatranju autorovih dela prikazanih u foto-monografiji "Neobična priča" može se početi od toga da kako je fotografija, opšte rečeno, u početku stvaranja svog ikonografskog jezika oponašala slikarstvo, tako i estetika pejzaža koristi iskustva slikarstva da bi se kasnije razvila zakonitost specifična za fotografski medij, koja će svoju estetiku stvarati na sopstvenim iskustvima i specifičnostima. Ovo je važna, početna tačka

posmatranja jer će se kroz prikazane fotografije sagledavati početne ideje koje se stvaralačke faze obrazuju u jednu senzibilnu sliku koja je pažljivo komponovana.

Foto-monografija je koncipirana tako da autor daje uvodnu reč i objašnjava svoj odnos prema prirodi i fotografisanju. Osvrće se na fenomen lepog i opšte estetike, i usmerava posmatrača fotografija da ih doživljavaju iz ugla čiste impresije. Autor prenosi osećaj i doživljaj viđenog pomoću fotografskog medija i upravo se u tome ogleda senzacionalnost njegovog osobenog stila. Foto-monografiju "Neobična priča" prožimaju citati teoretičara i kritičara koji prodiru u srž prikazanih fotografija, ali i svih ostalih fotografija autora. Predstavljeni su tekstovi Ranka Radovića, Dragoljuba Tošića i Milanke Todić.

noviteti

Piše Srđan Abdjević Abdee

Fujifilm SISTEM X SE ŠIRI

Kompanija "Fujifilm" polako uvećava X-sistem bezogledalaca, tako da će uskoro svako u njemu moći da pronađe ponešto za sebe, bilo da su u pitanju fotoaparati ili objektiv. Ovog leta najavljen je **X-M1**, koji je nasledio odličan X-Trans senzor od starije braće, ali da bi bio kompaktniji (i jeftiniji) proizvodi se bez tražila, koje je delimično nadomešteno pokretnim displejom velike rezolucije (920.000 tačaka). Pored samog tela, pojednostavljene su i kontrole, ali su, na sreću, i dalje tu odlične karakteristike i fenomenalan kvalitet fotografija. Ukoliko se odlučite da ovaj fotoaparatar pazarite u kompletu, jedna od najpopularnijih varijanti biće nov **XC 16-50 mm F3,5-5,6 OIS** objektiv. Za razliku od prethodnika, ne nudi velike otvore blende, ali može da se pohvali većim vidnim uglom (35 mm ekv. 24-76 mm), što je veoma dobra osobina. Najavljena cena fotoaparata u kompletu s novim objektivom iznosi oko 700 evra. Nova porodica objektivna s oznakom XC uskoro će biti proširena i **50-230 mm F4,5-6,7 OIS** telezuumom, a šuška se i o još jeftinijem telu koje neće imati X-Trans, već "običan" CMOS senzor, i koje će već na početku prodaje koštati oko 500 evra. Budući da su X CSC fotoaparati popularni među uličnim fotografima, "Fujifilm" je mislio i na njih, tako da je najavljena još jedna "palačinka", tj. objektiv vrlo malih gabarita. U pitanju je **XF 27 mm F2,8**, koji sa svojih ekv. 41 mm, 78 grama i debljine od svega 23 mm predstavlja ono što mnogi "uličari" nazivaju "svetim gralom", tj. pravim pravcatim "normalcem". Jedino što kvari utisak jeste ne baš niska cena od oko 400 evra.

www.fujifilm.eu/rs

Fotodiox LED REFLEKTORI

Od kad su izmišljeni, mana reflektora jeste to što se tokom rada prilično greju i time stvaraju čitav niz problema na sceni, snimanju ili u studiju. Takvoj situaciji polako se nazire kraj jer LED diode postaju sve snažnije, a ostaju i dalje hladne. Kompanija "Fotodiox" izbacila je **DY-200** LED reflektor s "Frenelovim" (da, čita se bez onog "s") sočivom, kompatibilan DMX kontroleru, a koji dolazi u dve verzije, tj. jednoj koja emulira dnevno svetlo i "W" - koja imitira toplo, volframsko, osvetljenje bez treperenja. Snagu je moguće podesiti u rasponu od 9.100 do 60.000 Lux/m, a cena je 1.200 američkih dolara.

www.fotodioxpro.com

Nikon NOVI OBJEKTIV, BLIC I KOMPAKTI

Posle pet godina iz "Nikona" stiže nov univerzalni zum, što bi se reklo, objektiv za svaku priliku. **AF-S DX Nikkor 18-140 mm f/3,5-5,6G ED VR** namenjen je fotoaparatom sa APS-C senzorom, na kojima pokriva raspon ekvivalentan 27-210 mm na punom formatu. Raspon maksimalnih otvora blende je standardan za objektiv ovog tipa, a tu je i optička stabilizacija poslednje generacije, tako da mu ni lošiji svetlosni uslovi neće teško pasti. Jedna od prednosti u odnosu na ostale objektivne, koji se isporučuju u setu, je da ima metalni bajonet. Jedina začkoljica jeste najavljena cena od 620 evra i činjenica da se ovaj objektiv neće nuditi u kompletu sa svim telima. Ukoliko volite fotografisanje pri raspoloživom svetlu i nemate naviku da nosite sa sobom blic, onda veoma dobro znate koliko može da iznervira situacija kada je on neophodan, a na raspolaganju je samo ugrađeni, koji često ume da bude nedovoljan i čije svetlo najčešće i nije baš najlepše. E, tu uskače nov **SB-300**, koji u malom pakovanju (120 grama sa sve dve AAA baterije) donosi sasvim pristojne

karakteristike, tj. vodeći broj 18 i mogućnost podizanja glave nagore za 120 stepeni i tako predstavlja idealan izbor za "svaki slučaj", čemu svakako doprinosi i cena od svega 140 evra. U sve "kompaktnijem" svetlu, kompaktni fotoaparati se za svoje mesto pod suncem bore, kako boljim karakteristikama i mogućnostima, tako i sve nižom cenom. **Nikon S6600** predstavlja još jedan u nizu "povezanih" fotoaparata, tj. poseduje mogućnost povezivanja na internet pomoću WiFi veze, a pokretni displej je dokaz da je namenjen pre svega mlađoj generaciji, kao osvedočenim ljubiteljima autoportreta. Ovaj model poseduje BSI CMOS senzor rezolucije 16 megapiksela i objektiv 25-300 mm f/3,3-6,3 s optičkom stabilizacijom. Buduće kupce privuče, pre svega, mogućnostima kontrole gestikulacijom, tj. prilikom autoportretisanja moguće je rukama dati znak fotoaparatu da zumira ili okine. Najavljena cena je 230 evra. Ukoliko želite veliki raspon objektivu u malom pakovanju, po pristupačnoj ceni, **Nikon Coolpix L620** je prava stvar za vas jer za 240 evra donosi objektiv 25-350 mm f/3,3-5,9 sa stabilizacijom, CMOS senzor sa 18,1 megapiksela, s pozadinskim osvetljenjem i pritom radi na AA baterije. Ovaj model će biti dostupan u crnoj i crvenoj boji.

www.nikon.rs

Samsung NOVE GALAKSIJE

Simbioza "pametnog" telefona i fotoaparata i nije nešto novo, ali se "Samsung" opet potrudio da nas iznenadi i ovog puta najviše **NX CSC** koji pokreće Android. Recept je, u suštini, vrlo prost i sastoji se od tela nalik D-SLR modelima, sa sada već dobro poznatim APS-C senzorom rezolucije 20,3 megapiksela i NX bajonetom i velikim displejom dijagonale 4,8 inča (720p) umesto dugmića pozadi. Galaxy NX je bezogledalac koji poseduje 4G LTE konekciju, a postoji i Wi-Fi, kao i 3G. Ovaj uređaj, ne samo da fotografše već korisniku na osnovu koordinata sa GPS-a predlaže zanimljivosti koje se mogu obići u blizini. U pitanju je veoma sposobna fotografska sprava koja omogućava rafalno snimanje brzinom od 8,6 snimaka u sekundi, sa sve "Advanced Hybrid Auto Focus" tehnologijom, kao i video u punoj HD rezoluciji.

Pošto Galaxy NX ne spada u kategoriju fotoaparata široke potrošnje i neće impresionirati one koji ne vole torbe i zamenu objektivna, takvi korisnici moći će da se odluče za jednog drugog slatkog malog mutanta - **Galaxy S4 Zoom**. Kao što mu samo ime kaže, u pitanju je Galaxy "smartfon" kome su pozadi "priheftali" objektiv ekvivalentnog raspona 24-240 mm f/3,1-6,3, sa sve prstenom za kontrolu zuma, optičkom stabilizacijom i blicem. Iza objektivna nalazi se 1/2,3 inča CMOS senzor rezolucije 16 megapiksela, koji omogućava snimanje u ISO rasponu od 100 do 3.200, sa četiri snimka u sekundi. Ovaj "kamerofon" poseduje displej rezolucije 4,3 inča i to Super AMOLED tipa, a pored fotografija snima i video u punoj HD rezoluciji.

Oba uređaja pogoni Android 4.2, a dok ovo budete čitali, i jedan i drugi biće već u radnjama.

www.samsung.com

Samyang NOVI OBJEKTIVI

Južnokorejski "Samyang" je kompanija koja tržište posmatra na malo drugačiji način i izbacuje objektivne o kojima veliki proizvođači i ne razmišljaju, a koji velikom broju entuzijasta daju mnogo mogućnosti za malo novca. Ovog puta pred nama je **Samyang 16 mm f/2,0 ED AS UMC CS**, namenjen fotoaparatom sa senzorima APS-C i MFT formata. Optička konstrukcija sastoji se od 13 elemenata u 11 grupa sa tri specijalna elementa, a tu je i sada već tradicionalno visok kvalitet izrade. Ukoliko planirate da ovaj objektiv kupite zbog videa, savetujem da malo sačekate jer će verovatno uskoro izaći verzija specijalno prilagođena toj nameni. Najavljena je i cena od 395 evra za sve sisteme, osim za Nikon (AE), koji će biti nešto skuplji, tj. 435 evra. Ukoliko posedujete bezogledalac, a želite jeftinijih 600 mm spakovanih u svega 315 grama, čekanju je došao kraj. **Samyang 300 mm f/6,3 Reflex** je teleobjektiv refleksnog tipa, sa devet elemenata u šest grupa sa jednim specijalnim elementom i fiksnom blendom. Pravi se u srebrnoj i crnoj varijanti za Fuji X, MFT, Sony E i Canon M sisteme po ceni od 260 evra.

www.syopt.co.kr

EISA
AWARD
Best
Product
2013-2014

tehnika

1.4X PROFESIONALNI OBJEKTIV:
Canon EF 200-400 F4L USM
Extender

EVROPSKI D-SLR FOTOAPARAT:
Canon EOS 100D

NAPREDNI D-SLR FOTOAPARAT:
Canon EOS 6D

PROGRAM: DxO Optics Pro 8

NAPREDNI KOMPAKTNI FOTO
APARAT: Fujifilm X100S

ACTION CAMERA:
GoPro HERO3 Black Edition

FOTO I VIDEO OPREMA:
Manfrotto MVH500AH

EVROPSKI FOTOAPARAT:
Nikon D7100

NAPREDNI CSC FOTOAPARAT:
Olympus PEN E-P5

PUTNI FOTOAPARAT:
Olympus TOUGH TG-2

FOTO-VIDEO UREĐAJ:
Panasonic Lumix DMC-GH3

KOMPAKT SISTEM ZOOM:
Panasonic Lumix Vario 14'140 mm
F3,5'5,6

FOTO-INOVIACIJA:
Samsung Galaxy NX i Samsung
NX300 CSC

NAPREDNI FOTOAPARAT:
Sony Alpha SLT-A99

KOMPAKTNI FOTOAPARAT:
Sony Cyber-Shot DSC-HX500-HX50V

ZUM OBJEKTIV:
Tamron SP 70-200 mm F2,8 Di VC
USD

OBJEKTIV:
Tamron SP 90 mm F2,8 Di VC USD
Macro 1:1

CSC OBJEKTIV:
Zeiss Touit 2.8 12 mm

Toshiba SUPERBRZE SD KARTICE

Iz "Toshibe", kako tvrde, stižu najbrže SD kartice na svetu, koje podržavaju brzinu čitanja do 260 MB/s i pisanje brzinom od 240 MB/s. Ove kartice se tako približavaju maksimumu za UHS-II standard, koji iznosi 312 MB/s.

www.toshiba.eu

Leica NEKO IZ LAJKE JE IZGLEDA VARIO...

Da postoji tržište za kompaktne fotoaparate s velikim senzorom, postoji, to je odavno poznato, ali mi nikako ne ide u glavu razmišljanje menadžera u pojedinim kompanijama koji odlične koncepte (pre) često upropaste zarad (teoretski) bolje prodaje. Leica X Vario je kompakt sa APS-C CMOS senzorom sa 16,1 megapikselom i 18-46 mm (28-70 mm ekv.) 1:3,5-6,4 ASPH objektivom. Da, na prelepo i kvalitetno telo nalik M-seriji, nakačiše prilično veliki a opet spor (male svetlosne moći, prim. aut.) objektiv bez optičke stabilizacije. I pored neospornog kvaliteta samog objektiv, ovakav fotoaparat je osuđen na stativ u velikom broju situacija, a zbog gabarita treba da se nosi u posebnoj torbi. Jeste taj raspon prilično univerzalan, ali za oko 2.500 evra postoje podjednako kvalitetni drugi modeli, poput klasičnog D-SLR ili kompaktnih bezgledalaca, uz mogućnost da se u paketu, pored fotoaparata i odgovarajućeg objektiv, dobije i putovanje u egzotične krajeve. Drugim rečima, elitizam "Leice", iako odavno na klimavim nogama, ne poznaje granice.

www.leica-camera.com

Manfrotto PIXI

Novo "Manfrotto" stativče po imenu Pixi, pored toga što je simpatično, veoma je korisno vlasnicima "krupnijih" kompakta i CSC fotoaparata. Minimalnih dimenzija, ovaj mini-stativ ima kuglastu glavu sa samo jednim dugmetom koje je potrebno pritisnuti prilikom pomeranja. Izrada je, naravno, na visokom nivou, a nosivost je jedan kilogram. Ovaj korisni dodatak dostupan je po ceni od 25 evra.

www.manfrotto.com/pixi

NIKON I "FEJS"

Ukoliko volite fotografiju, a pritom ne zazirete od najpopularnije društvene mreže na svetu, tj. Fejsbuka, dobra vest za vas nalazi se na adresi www.facebook.com/nikon. U pitanju je aplikacija i zajednica koja okuplja fotografe svih profila, a nudi dobro organizovane galerije, takmičenja, nagrade i edukaciju za aktivne korisnike.

Panasonic OSVEŽENJE

Iz "Panasonica" ovog puta stižu jedan ultrazum, jedan kompakt i jedno osveženje. **Lumix DMC-FZ70** podiže ulog i nudi do sada neviđenih 20-1.200 mm, a o njemu možete više pročitati u pregledu superzum fotoaparata. Ukoliko vam je dovoljan kraći objektiv na fotoaparatu, koji je moguće nositi u džepu košulje, prava stvar za vas može biti **Lumix DMC-XS3**, koji u vrlo kompaktnom kućištu ima objektiv 24-120 mm i High Sensitivity MOS senzor rezolucije 14,1 megapiksela. Ovaj model biće dostupan samo na tržištu evropskih zemalja, po ceni od oko 150 evra. Kada je mikročetvorotračinski sistem u pitanju, najavljena su tri nova proizvoda. Jedan, zapravo, i nije baš sasvim nov, ali je zato drugi toliko sjajan da će biti malo fotografa koji ga neće poželeti. Onaj treći će, zbog "pedigrea", za većinu biti u SF domenu. **LUMIX G 20 mm / F1,7 II ASPH** predstavlja osveženu verziju jednog od najpopularnijih "Panasonicovih" objektiv, a od prethodnika se razlikuje samo po nešto manjoj masi. Najavljena cena je oko 400 evra.

Prava poslastica ovog puta svakako je nov **Lumix GX7**, "lajkoliki" bezgledalac koji ima sve. Bukvalno. U magnezijumsko telo skromnih gabarita smešteno je sve ono što su korisnici CSC fotoaparata želeli godinama. Pored novorazvijenog Digital Live MOS senzora rezolucije 16 megapiksela, pokretnog displeja i pokretnog elektronskog tražila velike rezolucije (2.764.800) sa 1,39 x uvećanjem i 100% pokrivanjem kadra, odličnog kontrolnog sistema, prvi put kod "Panasonica" našlo se mesto za mehanizam za stabilizaciju. Kako tvrdi proizvođač, GX7 je veoma brz i posle

MAGIČNI FENJER PONOVO SVETLI

Entuzijasti koji, okupljeni oko Magic Lantern projekta, "hakerišući" fabrički softver dodaju "Canonovim" fotoaparatima nove mogućnosti, uspeali su da nateraju EOS 5D MkIII i EOS 7D da snimaju fotografije sa čitavih 14 blendi dinamičkog opsega. Iskoristili su činjenicu da ovi modeli poseduju dva pojačivača signala koji jedan red piksela čitaju kao ISO 100, a sledeći kao ISO 1.600, što rezultuje fotografijama (kod oba modela) i videom (kod 5D MkIII) sa uvećanom količinom upotrebljivih informacija. Naravno, ne može "i jare i pare", te je rezolucija dvostruko niža, a autori upozoravaju na mogućnost da nešto krene naopako i da se fotoaparat pokvari.

www.magiclantern.fm

uključivanja potrebno mu je samo pola sekunde do prve fotografije, a i autofokus je doživeo unapređenje, i to ne samo u brzini, te je sad moguće fokusirati na svega -4EV. Ono što je mene posebno oduševilo jeste to što GX7 može da koristi elektronski zatvarač prilikom fotografisanja i tako postane apsolutno nečujan. Najavljena cena ovog modela kreće se u rasponu od 800 evra za telo, do 1.000 evra za komplet sa objektivom od 20 mm. Ukoliko vam finansije nisu problem, a želite da svoj mikročetvorotračinski fotoaparat opremite najkvalitetnijim objektivima, za nekoliko meseci biće dostupan **Leica DG NOCTICRON 42,5 mm F1,2**. Za sada se još ništa ne zna ni o detaljima konstrukcije, ni o onome što mnoge daleko više zanima, tj. ceni.

www.panasonic.eu

Sony OD SONIJA NEŠTO (SKORO PA) NOVO

"Sony" nas je u poslednje vreme nekoliko puta veoma prijatno iznenadio. To je jedna od retkih kompanija koja ne odustaje od kompaktnih fotoaparata već, štaviše, vrlo ozbiljno radi na njihovom razvoju. Posle fenomenalnih modela RX1 i RX100, stižu osvežene verzije istih modela. **Sony RX1R** razlikuje se od prethodnika po tome što senzor nema antialiasing filter, što bi trebalo da znači izvlačenje poslednje mrvice optičkih karakteristika iz onog fantastičnog objektiv. Oba modela prodavače se paralelno, a svi oni koji su se, poput mene, nadali crno-belom senzoru, moraće još malo da sačekaju. Model RX100 je pretrpeo veće "intervencije" i sada se zove **RX100II**. Razlike su приметne već na prvi pogled jer je RX100II opremljen multifunkcionalnom papučicom koja, osim eksternog blica, omogućava priključenje mikrofona i, što je mnogo bitnije, elektronskog tražila. Senzor je iste rezolucije (20,2 megapiksela), ali je u pitanju nova generacija B1 Exmor R CMOS-a, za koju "Sony" tvrdi da je 40 posto osetljivija. Da bi održao korak s vremenom, "Sony" je ovaj model opremio Wi-Fi i NFC mogućnostima, a dobio je displej pokretan nagore i nadole. Najavljena

cena je takođe evoluirala i iznosi 750 evra. Novi "Sony" fotoaparati i kamkorderi poseduju novu multifunkcionalnu papučicu za priključivanje dodatka i na redu je bilo i osveženje linije bliceva. Prvi na redu bio je **HVL-F43M**, koji je zadržao sve ono dobro što je krasilo prethodnika s onom čudnom stopicom, tj. "Quick Shift Bounce" sistem za brzo prebacivanje iz horizontalnog u portretni položaj i LED svetlo za video. I ovaj blic omogućava daljinsku kontrolu, a prodavače se po ceni od oko 400 evra.

www.sony.rs

Bobmartin JA, (NIKON) ROBOT

Budući da je posao fotografa težak i podrazumeva mnogo napornih radnji, gospodin Mark Roberts je u saradnji s "Nikonom" omogućio fotografima da snimaju zavaljeni u fotelji, gledajući u ekran kompjutera, a ne kroz tražilo, tj. upravljajući "robotom" koji drži fotoaparat. Ovakav način snimanja demonstriran je na ovogodišnjem Vimblدون, kada je fotograf Bob Martin koristio daljinski upravljane platforme s Nikonima D4 uparenim s objektivima 80-400 i 200-400 mm. Na ovaj način omogućeno je fotografu da snima istu scenu iz tri različita ugla. Ostaje nam samo da se nadamo da ovakvi roboti neće značiti masovna otpuštanja fotografa i da se neće, bar ne u skorije vreme, pobuniti protiv ljudi.

www.bobmartin.com

Rešenje je u
savremenom
poslovanju

AB Soft poslovni informacioni sistemi

- savremeni ERP informacioni sistemi
- upravljanje poslovnim procesima
- upravljanje ljudskim resursima i obračun zarada
- upravljanje odnosima sa klijentima
- elektronsko upravljanje dokumentacijom
- AB Soft Cloud
- web aplikacije

ABSoft

Gospodara Vučića 21 • Beograd • tel: +381 (11) 38.11.500
www.absoft.rs • office@absoft.rs

ISO27001
15316:2008

OVA KATEGORIJA DIGITALNIH FOTOAPARATA SVE JE POPULARNIJA, A TAKO ĆE BITI I U BUDUĆNOSTI, JER IMA ZUM OBJEKTIVE KOJI POKRIVAJU EKSTREMNU ŽIŽNU DALJINU KOJA PRIVLAČI POTENCIJALNE KORISNIKE. ZAISTA, KADA GLEDAMO SVE TE TEHNIČKE KARAKTERISTIKE NA PAPIRU, ZAKLJUČUJEMO DA JE U PITANJU NAJPOŽELJNIJI FOTOAPARAT. DA LI JE BAŠ SVE TAKO IDEALNO? OVO JE KOMPLETAN VODIČ KOJI ĆE VAM POMOĆI DA STEKNETE UVID U TO DA LI VAM JE OVAJ TIP FOTOAPARATA POTREBAN I AKO JESTE – KOJI DA IZABERETE

Piše Boris Bjelica

Kompaktni digitalni superzoom fotoaparati napravljeni su kako bi premostili jaz između D-SLR i kompaktnih fotoaparata: nude slično iskustvo njihovim korisnicima i mogućnost ručnog podešavanja velikog broja parametara. Svi proizvođači utrkuju se ko

Fotografije snimljene sa ekv. žižnom daljinom od 24 mm i 1.000 mm

će imati digitalni fotoaparati s većim rasponom objektivna i svaki sledeći model ima još veći raspon zum objektivna. To je veliki mamac za kupce kojima je podatak o rasponu zum objektivna i broju piksela na prvom mestu. Izgled samih superzoom fotoaparata dosta je sličan D-SLR fotoaparata i na prvi pogled posmatrač može pomisliti da je to isto. To je zbog toga što je zadržana grba karakteristična za D-SLR, iznad koje se uglavnom nalazi stopica za blic, dominantni objektiv i raspored komandi s točkićem za izbor režima rada. Kvalitetniji superzoom digitalni fotoaparati koštaju isto kao i početnički D-SLR. Tu je, međutim, sličnosti kraj. Imaju manji senzor od D-SLR fotoaparata što je jedna od prednosti, jer zahteva mnogo manji objektiv i zato su kod njih mogući ekstremni rasponi objektivna. Prva razlika jeste ta što je kod superzoom fotoaparata objektiv nepromenljiv. Tražilo je, ako ga ima, elektronsko, a ne optičko. Sporiji su u radu, a ni kvalitet snimljenih fotografija neće biti na nivou jednog D-SLR fotoaparata koji ima znatno veći senzor.

RAZLIKE IZMEĐU D-SLR FOTOAPARATA I SUPERZUMOVA

D-SLR fotoaparati imaju sklop refleksnog ogledala i prizme koji usmeravaju svetlo koje dolazi kroz objektiv do optičkog tražila. Superzoom digitalni fotoaparati nemaju optičko tražilo, tako da im ne treba ogledalo i prizma – svetlo dolazi kroz objektiv, ide direktno do senzora, a kadri se na displeju ili, u većini slučajeva, na elektronskom tražilu. Modeli koji imaju pokretan displej omogućavaju fotografisanje i snimanje video-zapisa iz različitih uglova i snimanje autoportreta.

Elektronsko tražilo (EVF) ima neke prednosti u odnosu na optički sistem koji imaju D-SLR fotoaparati. Elektronska slika omogućava tačnija kadriranja, vidi se balans bele boje, može se videti više podataka za fotografisanje (uključujući histogram). Prilikom ručnog izoštravanja može se uvećati središnji prostor i pri slabom osvetljenju EVF može biti svetlije od optičkog tražila D-SLR fotoaparata, na čiju osvetljenost utiče maksimalni otvor objektivna koji se nalazi na fotoaparatu. Rezolucija elektronskog tražila, međutim, nije tako dobra kao kod optičkog tražila i postoji blago kašnjenje kada se gleda kroz okular.

Senzor je kod njih iste veličine kao i kod većine kompaktnih digitalnih fotoaparata, a sličan je i kvalitet snimljenih

fotografija. Veličina senzora fotoaparata i gustina piksela na njemu najveći je faktor u određivanju kvaliteta fotografije. Manji senzor, međutim, zahteva mnogo manji objektiv i daje mu tajno oružje – ekstremni raspon žižne daljine objektivna.

Veliki raspon zum objektivna je njihovo tajno oružje i jedna od ključnih prednosti jeste da jedan objektiv pokriva raspon svih objektivna koje možete kupiti za jedan D-SLR fotoaparati. Čak i najskromniji modeli nude raspon zum objektivna od 20x, a neki idu do 60x. S maksimalnim zumiranjem većina superzoom fotoaparata nudi ekvivalentnu žižnu daljinu od 500 mm, a neki se protežu i do čak 1.200 mm. Nov Panasonic Lumix DMC-FZ60, na primer, pokriva raspon ekvivalentan žižnoj daljini od 20 mm do 1.200 mm, a kada bi postojao takav objektiv za D-SLR, fotoaparati bi bio težak i veliki toliko da biste morali da imate posebno vozilo za njegov transport, a bio bi, naravno, veoma skup. Najveći raspon objektivna koji trenutno možete dobiti za D-SLR ima Nikon AF-S DX NIKKOR 18–300 mm f/3,5–5,6G ED VR i to 16,7x i daje maksimalnu ekvivalentu žižnu daljinu od 450 mm. Ovaj zum objektiv košta 119.990 dinara. Kod telezoom objektivna "Sigma" ima objektiv 300–800 mm f5,6 EX DG APO HSM, koji je više od pola metra dugačak i težak skoro šest kilograma, a košta 1.152.000 dinara.

TRI RAZLOGA ZAŠTO BI TREBALO KUPITI SUPERZUM DIGITALAN FOTOAPARAT:

OBJEKTIV. Mnogi ljudi žele da kupe superzoom fotoaparate zbog toga što imaju veliki raspon zum objektivna, ali se ne pitaju da li će im takav objektiv biti zaista potreban. Situacije kada vam je potrebna ekstremna ekvivalentna žižna daljina od 500 mm ili 1.200 mm ređe su nego što većina ljudi misli. Najčešća primena ekstremnog raspona mogla bi biti prilikom fotografisanja prirode, životinjskog sveta i sporta. U tim slučajevima ne možete da se približite dovoljno blizu objektu kako biste ispunili ceo kadar. Ako želite da fotografirate vevericu u parku, pticu u svom dvorištu ili takmičenje dece na sportskim turnirima, objektiv kod ovih fotoaparata će doći do izražaja (ako imate dovoljno svetla i autofokusni sistem na osnovu kontrasta može da prati objekat koji se kreće). Veliki raspon može biti dobar za putovanja, ali i za fotografisanje portreta. Za većinu ostalih svakodnevnih fotografisanja i snimanja video-zapisa koristi se prosečan raspon zum objektivna od deset puta.

ELEKTRONSKO TRAŽILO (EVF). Mnogim fotografima tražilo je bitno, pogotovo starijima koji su navikli da ga koriste na analognim fotoaparata i koji ne mogu jasno da vide sliku na displeju bez naočara za čitanje. Displej takođe može biti teško vidljiv kada je svetlo jako. Za one koji ne žele složenost D-SLR, većina superzoom fotoaparata su retki kompaktni digitalni fotoaparati koji imaju elektronsko tražilo. Uglavnom ih imaju samo CSC fotoaparati.

DIZAJN. Ako imate veće šake, onda će vam odgovarati dizajn superzoom fotoaparata, koji je sličniji D-SLR fotoaparata nego ostalim kompaktnim modelima. Imaju povećani, oblikovan rukohvat, mogu se pridržavati i za objektiv, a dugmad su pristojne veličine. Bolji modeli imaju dosta izdvojenih komandi, što smanjuje upotrebu menija.

TRI RAZLOGA ZAŠTO NE BI TREBALO KUPITI SUPERZUM DIGITALAN FOTOAPARAT:

KVALITET SLIKE. Ako vam je kvalitet snimljenih fotografija najvažniji faktor prilikom odabira fotoaparata, onda superzoom fotoaparati nisu najbolji. Neki D-SLR fotoaparati nisu mnogo veći, a i CSC fotoaparati su prilično manji i lakši od superzoom fotoaparata, ali i dalje imaju dosta veće senzore. Postoje čak i neki napredni kompaktni digitalni fotoaparati s relativno velikim senzorima, kod kojih su cene na sličnom nivou kao i kod superzoom digitalnih fotoaparata.

PRENOSIVOST. Većina ostalih kompaktnih digitalnih fotoaparata su barem 50 odsto manji od superzoom fotoaparata, a daju isti kvalitet snimljenih fotografija. Ako vam je kompaktnost važnija, a da pritom imate isti kvalitet snimljenih fotografija i prilično dobar raspon zum objektivna, onda će vam više odgovarati neki od džepnih superzoom modela koji imaju raspon objektivna od 20x. Ako se koriste ispravno, mogu da daju dobar kvalitet odštampanih fotografija i do 20x30 cm.

BRZINA. I pored toga što su pojedini superzoom kompaktni digitalni fotoaparati sposobni da u kontinuitetu snime veliki broj fotografija u kratkim rafalima (obično je potrebno izoštriti pre snimanja prvog kadra), u opštim uslovima ovi fotoaparati nisu idelani za fotografisanje objekata koji se brzo kreću. Pored toga što imaju privlačan raspon zum objektivna, autofokus nije dovoljno brz da prati kretanje objekta i elektronsko tražilo ne može dovoljno brzo da se "osveži" to jest prikaže novu scenu. D-SLR fotoaparati stvarno su najbolje rešenje za snimanje objekata u pokretu, a veći senzor i velika rezolucija današnjih modela daju mnogo više prostora za naknadno pravljenje isečaka, pa dobijamo bolje rezultate i s manjim rasponom zum objektivna.

CANON POWERSHOT SX50 HS

49.990 din. (438 evra) www.canon.rs

24-1.200
12,1

Kod vodećeg "Canonovog" superzum fotoaparata primetne su znatne promene u nekoliko područja u odnosu na prethodnika. Rukohvat je udobniji, objektiv pokriva raspon od pedeset puta i proteže se od ekvivalentnih 24 mm do impresivnih 1.200 mm, što je idealno za fotografisanje i snimanje video zapisa biljnog i životinjskog sveta. Kada je u pitanju uticaj velikog raspona zum objektivna na kvalitet snimljenih fotografija, Canon PowerShot SX50 HS pokazao je solidne i zadovoljavajuće rezultate. Brži je prilično od svog prethodnika, nudi širi raspon ISO osetljivosti, poboljšana je pokretni displej koji omogućava fotografisanje iz različitih uglova i može da koristi "Canonove" eksterne bliceve EX-serije. Iskusniji korisnici mogu ručno da podešavaju parametre, slično kao i kod D-SLR fotoaparata, da fotografišu u sirovom RAW formatu, a ima i solidan broj izdvojenih komandi. Manje iskusni mogu izabrati jedan od pedeset osam unapred definisanih programa sa scenama. Napravljen je od plastike solidnog kvaliteta, dimenzije i dizajn su mu slične manjem D-SLR fotoaparatu, a poseduje i elektronsko tražilo.

CANON POWERSHOT SX500 IS

25.990 din. (228 evra) www.canon.rs

24-720
16

Niskobudžetni superzum fotoaparati imaju skromnije karakteristike, ali i znatno nižu cenu. Napravljen je od plastike solidnog kvaliteta i čvrsto stoji u ruci. Nema elektronsko tražilo, a kadriranje se obavlja isključivo na displeju dijagonale tri inča. Objektiv pokriva raspon od trideset puta, ima optičku stabilizaciju slike, a "ZoomPlus" opcija omogućava zumiranje do 60 puta i predstavlja, u stvari, drugi naziv za digitalni zum. Slika se stvara na CCD senzoru rezolucije od šesnaest miliona piksela, koji pokriva raspon ISO osetljivosti od 100 do 1.600, a za njenu obradu koristi DIGIC 4 procesor. Video-zapis snima u HD kvalitetu (720p), a zanimljivo je da može snimati u makrorežimu rada s udaljenosti od 0 cm od prednje grupe sočiva. Poseduje manuelne ekspozicijske režime rada, što će omogućiti početnicima da se oprobaju u samostalnom podešavanju parametara, a oni koji nisu skloni avanturi mogu da koriste "Smart Auto" režim rada, u kome fotoaparati treba da prepozna neku od trideset dve scene. Ne može se pohvaliti brzinom, ali je kvalitet snimljenih fotografija na višim ISO osetljivostima uglavnom dobar.

FUJIFILM FINEPIX X-S1

62.700 din. (550 evra) www.fujifilm.eu/rs

24-624
12

Možda će vas na prvi pogled izgled prevariti i pomislite da je reč o D-SLR fotoaparatu, jer je u pitanju dosta veliki fotoaparati koji imaju objektiv s prstenom za zumiranje i fokusiranje, dosta izdvojenih komandi i veliki gumirani rukohvat za udobno držanje. Objektiv ima raspon od dvadeset šest puta i pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 24 do 624 mm, a poseduje i optičku stabilizaciju slike. Kvalitet elektronskog tražila doživeo je veliki napredak u odnosu na ranije modele, a pored njega nalazi se senzor koji će isključiti displej kada se oko prinese tražilu. Kadriranje je moguće i na displeju dijagonale tri inča, koji se može pomerati gore i dole. Video-zapis snima u punoj HD rezoluciji, ali to je jedno od područja gde malo zaostaje u odnosu na neke slične modele. Njegov 2/3 inča EXR CMOS senzor dimenzija 8,8 x 6,6 mm sa dvanaest miliona piksela identičan je onom koji se nalazi na fotoaparatu FinePix X-10 i daje dobar kvalitet snimljenih fotografija, generišući nešto manji nivo šuma. Brzine izoštravanja i zapisa na memorijsku karticu dosta su dobre, ali i dalje zaostaje za D-SLR fotoaparatom. Ovo je, inače, najbolji model koji "Fujifilm" nudi u superzum kategoriji i namenio ga je iskusnijim korisnicima. Pored toga što njim možete fotografisati u sirovom RAW formatu, ima dosta manuelnih podešavanja i na njega je moguće postaviti eksterni blic, a USB priključak može se iskoristiti i za povezivanje žičanog daljinskog okidača.

FUJIFILM FINEPIX HS50 EXR

53.580 din. (470 evra) www.fujifilm.eu/rs

24-1.000
16

"Fujifilm" je uvek imao veliki izbor superzum digitalnih fotoaparata i ova serija bila je popularna. Nov model ima, takođe, način rukovanja kao D-SLR fotoaparati i liči na njega. Poseduje objektiv koji pokriva raspon od 42x, koji pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 24 do 1.000 mm, sa prstenovima za ručno zumiranje i stabilizacijom slike zasnovanom na pomeranju senzora. Ima EXR CMOS s rezolucijom od šesnaest miliona piksela, koji omogućava fotografisanje ISO osetljivostima od 100 do 12.800, ali moja preporuka ostaje da se ne koriste osetljivosti iznad ISO 800 ako planirate da pravite veća povećanja. Za kadriranje možete koristiti pokretni displej dobre rezolucije od 920.000 tačaka ili elektronsko tražilo pored koga se nalazi senzor koji će isključiti displej kada se oko prinese tražilu. Video-zapis snima u punoj HD rezoluciji sa 60 sličica u sekundi i stereo-zvukom. Najveća razlika u odnosu na prethodni model HS30EXR jeste da ima određeni broj piksela na senzoru koji omogućavaju izoštravanje s detekcijom faza, a brzina fokusiranja znatno se povećava u kombinaciji s izoštravanjem na osnovu kontrasta. U "High Speed" režimu rada moguće je snimati brzinom od 480 sličica u sekundi, u manjoj rezoluciji, i snimati u kontinuitetu 11 fotografija u sekundi. Pored potpune manuelne kontrole i podrške za fotografisanje u RAW formatu, ovaj fotoaparati poseduje i puno automatskih režima rada koji će njegovo korišćenje maksimalno olakšati, posebno onima bez prethodnog fotografskog znanja.

FUJIFILM FINEPIX S8400W

34.200 din. (300 evra) www.fujifilm.eu/rs

24-1.054
16,2

U fotoaparati je ugrađen BSI CMOS senzor s efektivnom rezolucijom od 16,2 miliona piksela i objektiv raspona od 44x, koji pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 24 do 1.056 mm, a ima i optičku stabilizaciju slike. U supermakro režimu rada objektiv ima minimalnu daljinu izoštravanja od 1 cm. Ima elektronsko tražilo koje omogućava stabilnije držanje fotoaparata pri snimanju, a za razliku od većine drugih fotoaparata u ovoj klasi ističe se po tome jer ima ugrađeni Wi-Fi, pa se tako snimljene fotografije mogu brzo preneti na računar, pametni telefon ili tablet. Kod njega se, takođe, može postaviti automatski način memorisanja snimljenih fotografija na računar, kada se spoji na istu Wi-Fi mrežu s fotoaparatom. Pri fotografisanju automatski prepoznaje scene i na osnovu toga podešava parametre fotografisanja, a izborne scene su: portret, pejzaž, noćni snimak, makro, noćni portret i portret s pozadinskim osvetljenjem. Oni s više fotografskog znanja mogu da fotografišu pomoću PSAM režima rada (Program, Shutter Priority, Auto i Manual). Tu su i posebni kreativni filtri, mogućnost snimanja panorama od 360 stepeni i snimanje HDR fotografija. Objekte u pokretu možete da fotografišete brzinom od deset snimaka u sekundi, ali najviše do deset fotografija. Video-zapis može snimati u punoj HD rezoluciji sa stereo-zvukom ili "usporeni" video-zapis od 480 sličica u sekundi, ali u rezoluciji 320 x 120 piksela.

FUJIFILM FINEPIX SL1000

39.900 din. (350 evra) www.fujifilm.eu/rs

24-1.200
16,2

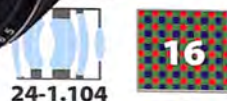
U osnovi ima dosta slične tehničke karakteristike kao model FinePix S8400W. Tu je BSI CMOS senzor s efektivnom rezolucijom 16,2 miliona piksela, a objektiv s rasponom od pedeset puta pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 24 do 1.200 mm i ima optičku stabilizaciju slike. Ima dosta automatskih režima rada koji omogućavaju jednostavno fotografisanje, a jedna od njih je "SR Auto", gde automatski bira neku od šest unapred definisanih scena. Model SL1000 takođe poseduje i manuelne režime rada i mogućnost fotografisanja u RAW formatu. Displej mu je dijagonale tri inča i može se pomerati gore i dole, a tu je i elektronsko tražilo pored koga se nalazi senzor koji će isključiti displej kada se oko prinese tražilu. Ostali režimi rada uključuju snimanje panorama i HDR fotografija. S bočne strane ima dodatnu polugu za zumiranje, a objekte u pokretu možete fotografisati brzinom od deset snimaka u sekundi, ali najviše do deset fotografija. Video-zapis može snimati u punoj HD rezoluciji sa stereo-zvukom, a moguć je video-zapis od 480 sličica u sekundi, u rezoluciji 320 x 120 piksela.

FUJIFILM FINEPIX S8500

31.920 din. (280 evra)

www.fujifilm.eu/rs

U ovoj klasi fotoaparata "Fujifilm" ima toliko različitih modela da je kupac u velikoj dilemi. Ovaj model proizvodi se za različita tržišta u različitim varijantama i s različitim objektivima i cenama, a sve ostale karakteristike su iste (FinePix S8500, FinePix S8300, FinePix S8200). Za napajanje koristi klasične baterije formata AA, a uz njega nećete dobiti punjive baterije i nema priključak za eksterni blic. FinePix S8500 ima CMOS senzor s efektivnom rezolucijom 16,2 miliona piksela, ali objektiv raspona od 46x pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 24 do 1.104 mm, a ima optičku stabilizaciju slike. Posедуje elektronsko tražilo, polugu za bočno zumiranje, a video-zapis snima u punoj HD rezoluciji sa stereo-zvukom. Pored već standardnih automatskih režima rada za "Fujifilm" fotoaparate, ako imate više fotografskog znanja ili želite da osetite kako funkcionišu D-SLR fotoaparati, možete koristiti PSAM režime rada u kojima možete ručno postaviti otvor blende i brzinu zatvarača.

FUJIFILM FINEPIX S4800

20.520 din. (180 evra)

www.fujifilm.eu/rs

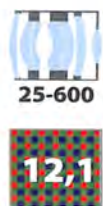
Ovo je niskobudžetni superzum fotoaparati koji za napajanje koristi klasične baterije formata AA, a uz njega nećete dobiti punjive baterije, nema priključak za eksterni blic i bočnu polugu za zumiranje. Ima CCD senzor efektivne rezolucije od 16 miliona piksela, a objektiv raspona 30x pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 24 do 720 mm. Ima stabilizaciju slike zasnovanu na pomeranju senzora. Nema elektronsko tražilo i kadriranje se obavlja isključivo na displeju, a pored već standardnih automatskih režima rada kod "Fujifilm" fotoaparata, ako imate više fotografskog znanja ili želite da osetite kako funkcionišu D-SLR fotoaparati, možete koristiti PSAM režime rada u kojima možete ručno postaviti otvor blende i brzinu zatvarača. Video-zapis snima u HD kvalitetu (720p) i ima nešto skromnije karakteristike kada je u pitanju brzina fotografisanja.

LEICA V-LUX 4

91.200 din. (800 evra)

www.leica-camera.com

Navikli smo već da "Leica" i "Panasonic" godinama saraduju, pa tako "Panasonic" dobija pravo da mu na objektivima stoji naziv brenda s tradicijom, a "Leica" za uzvrat dobija digitalne kompaktne fotoaparate na koje može postaviti svoj brend. Tako ovaj model ima identične tehničke karakteristike kao model Panasonic Lumix DMC-FZ200. Objektiv pokriva raspon od 24 puta, sa ekvivalentnom žižnom daljinom od 25 do 600 mm, ali s fiksnim otvorom blende f/2,8, što nema nijedan superzum fotoaparati. Ima CMOS senzor rezolucije od 12,1 milion piksela, a u kombinaciji s brzim procesorom slike, konačni izgled snimljenih fotografija nešto je bolji od onih koje naprave ostali fotoaparati. Fotografije snima u .jpg ili RAW formatu, a video-zapis u punom HD kvalitetu (1080p). Dok se uz "Panasonic" model dobijaju programi PHOTOfunSTUDIO 8.3 PE i SILKPIX Developer Studio 3.1 SE, s njim se dobija Adobe Photoshop Lightroom 4. Za sve to potrebno je platiti oko 15.000 dinara više nego za isti takav model koji nudi "Panasonic" jer Leica je Leica.

SAMSUNG WB110

23.990 din. (210 evra)

www.samsung.rs

Napravljen je kao niskobudžetni fotoaparati u D-SLR stilu, tako da bude dostupan širem krugu korisnika. Objektiv s rasponom od 26 puta pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 22,3 do 580 mm i ima optičku stabilizaciju slike. Zanimljivo je da ima CCD senzor od 20,2 miliona piksela, koji omogućava dobijanje fotografija optimalnog kvaliteta, ali zbog ograničenosti CCD tehnologije video-zapis može da snima samo u HD kvalitetu (720p) sa 30 sličina u sekundi. Sva podešavanja su uglavnom automatizovana i nema manuelnog režima rada. Režim rada Smart Auto analizira osnovne elemente u kompoziciji fotografije i automatski prilagođava podešavanja svih parametara kako bi pomogao korisnicima da naprave najbolju moguću fotografiju. Displej je dijagonale tri inča i automatski bira optimalni nivo osvetljenja za svaku situaciju u kojoj se nađete, ali nema elektronsko tražilo. Za napajanje koristi četiri standardne AA baterije, a s njim se dobijaju samo alkalne baterije, pa je dobro odmah investirati u punjač s baterijama. Dostupan je u crnoj i crvenoj boji.

NIKON COOLPIX P520

43.990 din. (386 evra)

www.nikon.rs

Ovo je "Nikonov" vodeći superzum fotoaparati sa BSI CMOS senzorom efektivne rezolucije od 18,1 milion piksela i objektivom raspona od 42x, koji pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 24 do 1.000 mm i s optičkom stabilizacijom slike. Idealan je za snimanje pejzaža i udaljenih scena, a u makrorežimu rada može da fotografiše s udaljenosti od 1 cm. Automatsko izostravanje ima zadovoljavajuću brzinu i preciznost i poseduje režim rada autofokusa koji omogućava praćenje objekata koji se kreću. Veliki displej dijagonale 3,2 inča mu je pokretan, a ima i elektronsko tražilo. Prilikom fotografisanja može da koristi automatiku, neku od 19 unapred definisanih scena, kreativne efekte ili ručne ekspozicijske režime rada (P/S/A/M). Ostali načini snimanja su Auto HDR (fotografisanje s proširenim dinamičkim opsegom), jednostavno fotografisanje panorama od 180 i 360 stepeni, a u kontinuitetu možete snimiti sedam fotografija u sekundi. Snimljene fotografije mogu da se obrade u meniju fotoaparata, a ugrađeni GPS će na svim fotografijama, kada je ova opcija uključena, beležiti podatke o lokaciji snimanja. Kada se kupi Wi-Fi dodatak, Nikon WU-1a, onda se fotografije mogu bežično prebaciti u pametni telefon ili tablet, ali i sam fotoaparati može se kontrolisati pomoću njega. Korišćenje ovih dodatnih mogućnosti utiče i na pojačanu potrošnju baterije. Video-zapis snima u punoj HD rezoluciji sa 60 sličina u sekundi, sa stereo-zvukom, a možete koristiti i optički zum tokom snimanja.

NIKON COOLPIX L820

23.990 din. (210 evra)

www.nikon.rs

Naslednik fotoaparata Coolpix L810 sada ima objektiv s većim rasponom od trideset puta, koji pokriva ekvivalentnu žižnu daljinu od 22,5 do 675 mm, a ima i optičku stabilizaciju slike. Ima CMOS senzor visoke osetljivosti s pozadinskim osvetljenjem i rezolucijom od 16 miliona piksela, što omogućava dobijanje dobrih fotografija. Pored objektiv, na njemu dominira rukohvat koji doprinosi stabilnom držanju fotoaparata, a bočna poluga za zumiranje omogućava mirnije zumiranje na celom opsegu kada snimate fotografije ili filmove. Kako je "Nikon" ovaj fotoaparati namenio korisnicima koji nemaju fotografske pretenzije, ne poseduje napredne manuelne režime rada, već se uglavnom oslanja na automatiku i programe sa scenama. Tajmer za osmeh fotografiše čim se osoba koju fotografišete osmehne, funkcija za otklanjanje treptaja upozorava kada je neko zatvorio oči, a korekcija tena ujednačava tonove kože, kako bi se dobila koža glatkog izgleda. Korekcija efekta crvenih očiju popravljiva pogrešnu boju očiju, nastalu usled upotrebe blica. Nema elektronsko tražilo, ali je kvalitet troinčnog displeja na visokom nivou. Za napajanje koristi četiri standardne AA baterije, a moja preporuka jeste da odmah kupite kvalitetne punjive baterije. Prodavače se u različitim bojama. Video-zapis snima u punoj 1080p HD rezoluciji, sa stereo-zvukom, koji može da se reprodukuje na HDTV preko HDMI kabla.

NIKON COOLPIX L320

21.990 din. (192 evra)

www.nikon.rs

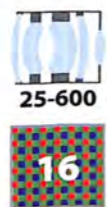

Niskobudžetni superzum digitalni fotoaparati nudi dosta slične karakteristike kao i raniji model L810. Njegov objektiv pokriva raspon od 26 puta, sa ekvivalentnom žižnom daljinom od 22,5 do 585 mm, a koristi optičku stabilizaciju slike. Lepo leži u ruci, jednostavan je za upotrebu jer se uglavnom oslanja na automatske režime rada – identično kao i model Coolpix L820. Ima CCD senzor od 16 miliona piksela, a kvalitet snimljenih fotografija je na nivou ostalih u ovoj klasi. Video snima u HD kvalitetu. Kvalitet displeja je dobar, nema elektronsko tražilo, kao ni dodatnu običnu polugu za zumiranje. Za napajanje koristi četiri standardne AA baterije, tako da odmah treba kupiti kvalitetne punjive baterije.

OLYMPUS STYLUS SZ-16

28.499 din. (250 evra) www.olympus.rs

Poslednjih nekoliko godina "Olympus" superzum fotoaparati manje liče na D-SLR fotoaparate i kompaktniji su od sličnih fotoaparata drugih proizvođača. Tome je doprineo i izostanak elektronskog tražila, tako da za kadriranje koriste isključivo displej. Ovaj model jednostavno je dizajniran, bez previše dugmića i točkića na njemu i maksimalno je prilagođen korisnicima koji žele jednostavan digitalni fotoaparati. Ima dosta automatskih opcija za podešavanje, među kojima su kreativni filtri, jednostavno snimanje panorame u samom fotoaparatu, ali nema manuelne ekspozicijske režime rada. Ima CMOS senzor visoke osetljivosti s pozadinskim osvetljenjem i rezoluciju od 16 miliona piksela, što treba da omogući dobijanje fotografija dobrog kvaliteta, pogotovo na nižim osetljivostima. Video-zapis snima u punoj HD rezoluciji (1080p) i može da snima i video-zapis od 240 sličica u sekundi, u rezoluciji 320 x 240 piksela. Za obradu snimljenog materijala zaslužan je TruePix VI procesor. Objektiv pokriva raspon od 24 puta, s ekvivalentnom žižnom daljinom od 25 do 600 mm, sa stabilizacijom slike zasnovanom na pomeranju senzora, koji kompenzuje trešenje fotoaparata.

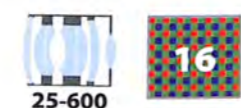

OLYMPUS STYLUS SZ-15

25.999 din. (228 evra) www.olympus.rs

Identičnih je karakteristika kao i Stylus SZ-16, a glavna razlika jeste da ima CCD senzor identične rezolucije sa ograničenom ISO osetljivošću do ISO 1.600 i nudi manju brzinu kontinualnog fotografisanja od 1,5 snimaka u sekundi. Kvalitet snimljenih fotografija je nešto lošiji s višim ISO osetljivostima, a video-zapis snima u HD kvalitetu (720p). Dizajn je jednostavan, bez previše dugmića i točkića. Maksimalno je prilagođen korisnicima koji žele jednostavan digitalni fotoaparati i uglavnom ima dosta automatskih opcija za podešavanje, među kojima su kreativni filtri, jednostavno snimanje panorame u samom fotoaparatu, ali nema ručne ekspozicijske režime rada. Na zadnjem delu dominira displej dijagonale tri inča, nema elektronsko tražilo i priključak za eksterni blic.

PANASONIC LUMIX DMC-FZ200

76.299 din. (669 evra) www.panasonic.eu

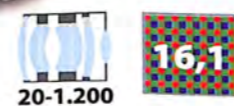

Ovo je najbolji model u "Panasonicovoj" dobro poznatoj FZ seriji i njegova snaga nije u ekstremnom rasponu zum objektivu, jer njegov objektiv ima raspon od dvadeset četiri puta, s ekvivalentnom žižnom daljinom od 25 do 600 mm, koliko je imao i njegov prethodnik. Njega odlikuje maksimalni otvor blende od f/2,8 na celom rasponu objektivu, što je do sada bilo nezamislivo kod kategorije superzum digitalnih fotoaparata. Objektiv ima optičku stabilizaciju, a u makrorežimu rada može se fotografisati s udaljenosti od 1 cm. Zadržao je isti MOS senzor s rezolucijom od 12,1 milion piksela, kao i njegov prethodnik, a u kombinaciji s brzim procesorom slike dobijaju se fotografije koje su upotrebljive čak i kada su snimljene s višim ISO osetljivostima. Fotografije snima u .jpg i RAW formatima, a video-zapis snima u punom HD kvalitetu (1080p). Isto tako, može da snima video-zapis velike brzine od 240 sličica u sekundi u VGA kvalitetu (640 x 480 piksela). Ono što ga odvaja od konkurencije jeste da prilikom snimanja video-zapisa mogu manuelno da se podešavaju parametri, stabilizacija slike i zumiranje, a zvuk snima u Dolby Digital stereo kvalitetu. Dizajn fotoaparata je u potpunosti napravljen u D-SLR stilu, s točkićem za izbor režima rada, velikim brojem izdvojenih komandi. Pored mogućnosti ručnog podešavanja velikog broja parametara, može se pohvaliti i dobro poznatom inteligentnom automatikom (iA), koja omogućava jednostavno fotografisanje. Ima pokretan displej dijagonale tri inča, koji omogućava fotografisanje iz različitih uglova i elektronsko tražilo odličnog kvaliteta i rezolucije. Kada je u pitanju dodatna oprema, može se pohvaliti bogatom ponudom: eksterni blic, daljinski okidač, eksterni mikrofoni, konverteri za objektivne i filtre.

PANASONIC LUMIX DMC-FZ70

45.600 din. (400 evra) www.panasonic.eu

Ovo je najnoviji model superzum fotoaparata firme "Panasonic" i za sada je po rasponu zum objektivu od 60 puta rekorder u ovoj klasi. Njegov objektiv pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 20 do 1.200 mm, a za najširi vidni ugao ima maksimalni otvor blende od f/2,8. U osnovi je zadržao isti, dobro poznati izgled fotoaparata FZ60, ali je teži, što je i razumljivo s obzirom na raspon zum objektivu. Objektiv ima optičku stabilizaciju, a u makrorežimu rada može se fotografisati s udaljenosti od 1 cm. Ima MOS senzor s rezolucijom od 16,1 milion piksela, koji zajedno s Panasonic Venus Engine procesorom dobro kontroliše šum na višim ISO osetljivostima. Fotografije snima u .jpg i RAW formatima, a video-zapis snima u punom HD kvalitetu (1080p) sa 60 sličica u sekundi. Novina je, da pored snimanja zvuka u stereo-kvalitetu, mikrofoni moguće usmeriti (zumirati), kako bi se dobio bolji kvalitet zvuka. Prilikom snimanja video-zapisa moguće je dosta parametara ručno podesiti i primeniti neki od kreativnih filtera. Ima pokretan displej dijagonale tri inča, koji omogućava fotografisanje iz različitih uglova, i elektronsko tražilo odličnog kvaliteta i rezolucije. Pored mogućnosti ručnog podešavanja velikog broja parametara, za manje iskusne tu je dobro poznata inteligentna automatika (iA) i veliki broj unapred definisanih programa sa scenama.

PANASONIC LUMIX DMC-LZ30 / LUMIX DMC-LZ20

22.800 din. (200 evra) / 20.748 din. (182 evra) www.panasonic.eu

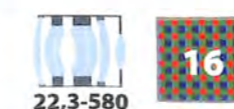

Do sada je "Panasonic" uglavnom proizvodio napredne superzum fotoaparate koji su, i pored nesumnjivog kvaliteta, bili nedostupni većini korisnika. Lumix DMC-LZ30 je niskobudžetni superzum digitalni fotoaparati sa CCD senzorom rezolucije 16 miliona piksela i objektivom raspona 35 puta, koji pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 25 do 875 mm, a poseduje i optičku stabilizaciju slike. Ima CCD senzor od 16 miliona piksela, a kvalitet snimljenih fotografija je na nivou ostalih u klasi koji koriste ovaj senzor. Video-zapis snima u HD kvalitetu. Kvalitet troinčnog displeja je dobar, ali nema elektronsko tražilo. Za napajanje koristi četiri standardne AA baterije, pa ćete svakako morati odmah da kupite kvalitetne punjive baterije. Ima dobro poznatu inteligentnu automatiku (iA) i veliki broj unapred definisanih programa sa scenama, a zahvaljujući novim kreativnim kontrolama, korisnicima je omogućeno fotografisanje dodavanjem različitih filtera, čije rezultate možete videti i pre fotografisanja. Manuelno podešavanje parametara je takođe moguće jer ima dva režima rada, P i M, koji to omogućavaju. Panasonic Lumix DMC-LZ20 je model istih karakteristika, samo što ima objektiv raspona 21 put, koji pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 25 do 525 mm.

PENTAX X-5

27.360 din. (240 evra) www.pentax.eu

Pentax X-5 je superzum digitalni fotoaparati koji izgleda i daje sličan osećaj korišćenja kao D-SLR fotoaparati. Ima objektiv raspona od 26 puta, koji pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 22,3 do 580 mm, a stabilizacija slike zasnovana je na pomeranju senzora. BSI CMOS senzor rezolucije od 16 megapiksela daje pristojan kvalitet snimljenih fotografija, a snima ih u .jpg formatu. Video-zapis snima u punoj HD rezoluciji i snimljeni materijal može se reprodukovati na televizorima ili monitorima koji imaju HDMI priključak. Kadri se uz pomoć elektronskog tražila ili displeja koji se može pomerati dole i gore, ali se ne može pohvaliti njihovim kvalitetom. Najveći broj podešavanja oslanja se na pametnu automatiku ili na unapred definisane programe sa scenama. Manuelno podešavanje parametara takođe je moguće jer ima dva režima rada, P i M, koji to omogućavaju. Može se snimiti deset snimaka u sekundi, a u makrorežimu rada možete fotografisati s udaljenosti od 1 cm. Ako ste u potrazi za pristupačnim superzum fotoaparatom, onda ovaj fotoaparati može da uđe u vaš izbor jer ima pristojne karakteristike i dobro je osmišljen. Za napajanje koristi četiri standardne AA baterije i preporuka je da se odmah kupe punjive baterije. Dostupan je u crnoj i srebrnoj boji.

SONY CYBER-SHOT DSC-HX300

56.990 din. (499 evra)

www.sony.rs

Pripadnik je nove generacije "Sony" kompaktnih digitalnih fotoaparata sa Exmor R CMOS senzorom od čak 20,4 miliona piksela. Novi senzor, pored veće rezolucije, donosi i povećanu maksimalnu ISO osetljivost, a izoštravanje i fotografisanje je znatno ubrzano, pa tako može da snimi deset snimaka u sekundi. Izgled i raspored komandi samog fotoaparata skoro je identičan onim koji se mogu videti na D-SLR fotoaparata. Na njemu dominira objektiv s rasponom od pedeset puta, ekvivalentnom žižnom daljinom od 22 do 1.200 mm i optičkom stabilizacijom slike. Rukohvat je udoban, omogućava stabilno držanje fotoaparata, a na delu prstena oko objektivu može se pridržavati i drugom rukom. Elektronsko tražilo je tu da olakša kadriranje kada je jako svetlo i želite da stabilnije držite fotoaparata, a ima displej dijagonale tri inča koji se pomera gore i dole. Jednostavan je za rukovanje, s priličnim brojem izdvojenih komandi, a može se pohvaliti i PSMA kreativnim režimima rada, gde možete više uticati na konačni kvalitet i izgled snimljene fotografije. Fotografije snima samo u .jpg formatu, a podržava i fotografisanje 3D fotografija u MPF formatu, koje kasnije možete pregledati na 3D televizorima. Snima video-zapis u punom HD kvalitetu (1080i) sa stereo-zvukom, a njim je potpuno automatski moguće snimiti izuzetno široke panoramske fotografije. Može da snimi deset snimaka u sekundi u punoj rezoluciji. Nedostaje mu priključak za eksterni blic.

SONY CYBER-SHOT DSC-H200

22.990 din. (201 evro)

www.sony.rs

Ovo je pristupačan superzum digitalni fotoaparata koji ima zum objektiv s rasponom od 26 puta i ekvivalentnom žižnom daljinom od 24 do 633 mm. Koristi CCD senzor koji ima efektivnu rezoluciju od 20,1 milion piksela, daje približan kvalitet snimljenih fotografija kao i ostali fotoaparati koji koriste CCD senzor i preporučio bih da za bolje rezultate ne koristite osetljivost višu od ISO 400. Video-zapis snima u HD kvalitetu (720p) sa stereo-zvukom, ima HDMI izlaz, a može da snima i 3D Sweep panorame. Iznenadujuće je udoban za korišćenje, a na njemu dominira displej dijagonale tri inča. Nema elektronsko tražilo ni priključak za eksterni blic. Uglavnom se oslanja na automatske režime rada, kao što su Inteligentni Auto Plus, Superior Auto, a u programu je moguće podesiti nešto više parametara. Ima podršku za dva tipa memorijskih kartica – Memory Stick PRO Duo i Secure Digital, a za napajanje energijom koristi četiri standardne AA baterije. Uz njega se dobijaju samo alkalne baterije, pa je dobro odmah investirati u punjač s baterijama. Dostupan je samo u crnoj boji.

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	CANON POWER-SHOT SX50 HS	CANON POWER-SHOT SX500 IS	FUJIFILM FINEPIX X-S1	FUJIFILM FINEPIX HS50 EXR	FUJIFILM FINEPIX S8400W	FUJIFILM FINEPIX SL1000	FUJIFILM FINEPIX S4800	FUJIFILM FINEPIX S8500	LEICA V-LUX 4	NIKON COOLPIX P520
Efektivna rezolucija	12,1 milion piksela	16 miliona piksela	12 miliona piksela	16 miliona piksela	16,2 miliona piksela	16,2 miliona piksela	16 miliona piksela	16,2 miliona piksela	12,1 milion piksela	18,1 milion piksela
Tip i veličina senzora	BIS-CMOS, 1/2,3 inča (6,17 x 4,55 mm)	CCD, 1/2,3 inča (6,17 x 4,55 mm)	EXR CMOS, 1/2,3 inča (6,17 x 4,55 mm)	EXR CMOS, 1/2 inča (6,4 x 4,8 mm)	CMOS, 1/2,3 inča (6,17 x 4,55 mm)	CMOS, 1/2,3 inča (6,17 x 4,55 mm)	CCD, 1/2,3 inča (6,17 x 4,55 mm)	CMOS, 1/2,3 inča (6,17 x 4,55 mm)	CMOS, 1/2,33 inča (6,08 x 4,56 mm)	CMOS, 1/2,3 inča (6,17 x 4,55 mm)
Objektiv	50X, 4,3 – 215 mm (ekv. 24–1.200 mm) f/3,4–f/6,5	30X, 4,3 – 129 mm (ekv. 24–720 mm) f/3,4–f/5,8	26X, 6,1 – 158,6 mm (ekv. 24–624 mm) f/2,8–f/5,6	41,7X, 4,4 – 185 mm (ekv. 24–1.056 mm) f/2,8–f/5,6	44X, 4,3 – 189,2 mm (ekv. 24–1.056 mm) f/2,9–f/6,5	50X, 4,3 – 215 mm (ekv. 24–1.000 mm) f/2,9–f/6,5	30X, 4,3 – 129 mm (ekv. 24–720 mm) f/3,1–f/5,9	46X, 4,3 – 198 mm (ekv. 24–1.104 mm) f/2,9–f/6,5	24X, 4,5 – 108 mm (ekv. 25–600 mm) f/2,8	42X, 4,3 – 180 mm (ekv. 24–1.000 mm) f/3,0–f/5,9
Minimalna daljina izoštravanja u makro režimu rada	1 cm	0 cm	1 cm	1 cm	1 cm	1 cm	2 cm	1 cm	1 cm	1 cm
Stabilizacija slike	da (optička)	da (optička)	da (optička)	da (optička)	da (optička)	da (optička)	da (pomeranje senzora)	da (optička)	da (optička)	da (optička)
Elektronsko tražilo	da	ne	da	da	da	da	ne	da	da	da
Ekv. osetljivost (ISO)	100 – 6.400	100 – 1.600	100 – 12.800	100 – 12.800	100 – 12.800	100 – 12.800	100 – 6.400	100 – 12.800	100 – 6.400	100 – 12.800
Format u kojem snima	Jpeg, RAW	Jpeg	Jpeg, RAW	Jpeg, RAW	Jpeg	Jpeg	Jpeg	Jpeg	Jpeg, RAW	Jpeg
Displej	potpuno pokretan, LCD, 2,8 inča (7,1 cm) sa 461.000 tačaka	LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 461.000 tačaka	potpuno pokretan, LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 920.000 tačaka	potpuno pokretan, LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 920.000 tačaka	LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 460.000 tačaka	potpuno pokretan, LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 920.000 tačaka	LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 230.000 tačaka	LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 460.000 tačaka	potpuno pokretan, LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 460.000 tačaka	potpuno pokretan, LCD, 3 inča (8 cm) sa 921.000 tačaka
Video zapis	1.080p HD	720p HD	1.080p HD	1.080p HD	1.080p HD	1.080p HD	720p HD	1.080p HD	1.080p HD	1.080p HD
Tip memorijske kartice	SD/SDHC/SDXC	SD/SDHC/SDXC	interna 25 MB / SD/SDHC/SDXC	SD/SDHC/SDXC	SD/SDHC/SDXC	SD/SDHC/SDXC	SD/SDHC/SDXC	SD/SDHC/SDXC	interna 70 MB / SD/SDHC/SDXC	interna 15 MB, SD/SDHC/SDXC
Tip baterije	Li-jon NB-10L (920 mAh)	Li-jon NB-6L (1.000 mAh)	Li-jon NP-95 (1.800 mAh)	Li-jon NP-W126 (1.260 mAh)	4 x AA (alkalne, Ni-MH)	Li-jon NP-85 (1.700 mAh)	4 x AA (alkalne, Ni-MH)	4 x AA (alkalne, Ni-MH)	Li-jon BP-DC 12 (1.200 mAh)	Li-jon EN-EL5 (1.050 mAh)
Karakteristike baterije	315 snimaka	195 snimaka	460 snimaka	500 snimaka	500 snimaka (sa Ni-MH baterijama)	350 snimaka	500 snimaka (sa Ni-MH baterijama)	500 snimaka (sa Ni-MH baterijama)	540 snimaka	200 snimaka
Daljinski okidač	da (RS-60E3)	ne	da (RR-80)	ne	ne	ne	ne	da	da	ne
Šina za eksterni blic	da	ne	da	da	ne	da	ne	ne	da	ne
Brzina kontinualnog fotografisanja	2,2 snimka u sekundi	0,8 snimaka u sekundi	7 snimaka u sekundi	11 snimaka u sekundi	10 snimaka u sekundi	10 snimaka u sekundi	1,2 snimka u sekundi	10 snimaka u sekundi	12 snimaka u sekundi	15 snimaka u sekundi
GPS	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	da
Wi-Fi	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	da uz WU-1a
Dimenzije / masa	122,5 x 87,3 x 105,5 mm / 595 g	104 x 69,5 x 80,2 mm / 341 g	135 x 107 x 149 mm / 945 g	134,9 x 101,3 x 145,9 mm / 808 g	122,6 x 86,9 x 116,2 mm / 670 g	122,7 x 88,6 x 122,6 mm / 659 g	122 x 93 x 100 mm / 518 g	122,6 x 86,9 x 116,2 mm / 670 g	125,2 x 86,6 x 110,2 mm / 589,5 g	125,2 x 84,1 x 101,6 mm / 550 g

* Cene su okvirne i podložne promenama

NIKON COOLPIX L820	NIKON COOLPIX L320	OLYMPUS STYLUS SZ-16	OLYMPUS STYLUS SZ-15	PANASONIC LUMIX DMC-FZ200	PANASONIC LUMIX DMC-FZ70	PANASONIC LUMIX DMC-LZ30	PANASONIC LUMIX DMC-LZ20	PENTAX X-S	SAMSUNG WB110	SONY CYBER-SHOT DSC-HX300	SONY CYBER-SHOT DSC-H200
16 miliona piksela	16 miliona piksela	16 miliona piksela	16,2 miliona piksela	12,1 milion piksela	16,1 milion piksela	16,1 milion piksela	16,1 milion piksela	16 miliona piksela	20,2 miliona piksela	20,1 milion piksela	20,4 miliona piksela
CMOS, 1/2,3 inča (6,17 x 4,55 mm)	CCD, 1/2,3 inča (6,17 x 4,55 mm)	CMOS, 1/2,3 inča	CCD, 1/2,3 inča (6,17 x 4,55 mm)	MOS, 1/2,33 inča (6,17 x 4,55 mm)	MOS, 1/2,33 inča (6,17 x 4,55 mm)	CCD, 1/2,33 inča (6,17 x 4,55 mm)	CCD, 1/2,33 inča (6,17 x 4,55 mm)	CMOS, 1/2,3 inča (6,17 x 4,55 mm)	CCD, 1/2,3 inča (6,17 x 4,55 mm)	CMOS, 1/2,3 inča (6,17 x 4,55 mm)	CCD, 1/2,3 inča (6,17 x 4,55 mm)
30X, 4,0 – 120 mm (ekv. 22,5–675 mm) f/3,0–f/5,8	26X, 4,0 – 104 mm (ekv. 22,5–585 mm) f/3,1–f/5,9	24X, 4,5 – 108 mm (ekv. 25–600 mm) f/3,0–f/6,9	24X, 4,5 – 108 mm (ekv. 25–600 mm) f/3,0–f/6,9	24X, 4,5 – 108 mm (ekv. 25–600 mm) f/2,8	60X, 3,58 – 215 mm (ekv. 20–1.200 mm) f/2,8–f/5,9	35X, 4,5 – 157,5 mm (ekv. 25–875 mm) f/3,0–f/5,9	21X, 4,5 – 94,5 mm (ekv. 25–525 mm) f/3,1–f/5,8	26X, 4,0 – 104 mm (ekv. 22,3–580 mm) f/3,1–f/5,9	26X, 4,0 – 104 mm (ekv. 22,3–580 mm) f/3,1–f/5,9	50X, 4,3 – 215 mm (ekv. 24–1.000 mm) f/2,8–f/6,3	26X, 4,0 – 104 mm (ekv. 22,3–580 mm) f/3,1–f/5,9
1 cm	1 cm	3 cm	3 cm	1 cm	1 cm	1 cm	2 cm	1 cm	2 cm	1 cm	2 cm
da (optička)	da (optička)	da (pomeranje senzora)	da (pomeranje senzora)	da (optička)	da (optička)	da (optička)	da (optička)	da (pomeranje senzora)	da (optička)	da (optička)	da (optička)
ne	ne	ne	ne	da	da	ne	ne	da	ne	da	ne
125 – 3.200	80 – 1.600	100 – 6.400	100 – 1.600	100 – 6.400	100 – 6.400	100 – 6.400	100 – 6.400	100 – 6.400	100 – 3.200	80 – 12.800	80 – 3.200
Jpeg	Jpeg	Jpeg	Jpeg	Jpeg, RAW	Jpeg, RAW	Jpeg	Jpeg	Jpeg	Jpeg	Jpeg	Jpeg
LED, 3 inča (7,5 cm) sa 921.000 tačaka	LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 230.000 tačaka	LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 460.000 tačaka	LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 460.000 tačaka	potpuno pokretan, LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 460.000 tačaka	LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 460.000 tačaka	LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 460.000 tačaka	LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 460.000 tačaka	potpuno pokretan, LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 230.000 tačaka	LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 230.000 tačaka	potpuno pokretan, LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 921.000 tačaka	LCD, 3 inča (7,5 cm) sa 460.000 tačaka
1.080p HD	720p HD	1.080p HD	720p HD	1.080p HD	1.080p HD	720p HD	720p HD	1.080p HD	720p HD	1080p HD	720p HD
interna 65 MB, SD/SDHC/SDXC	interna 49 MB, SD/SDHC/SDXC	interna 43 MB, SD/SDHC/SDXC	interna 37,9 MB, SD/SDHC/SDXC	interna 70 MB, SD/SDHC/SDXC	interna 200 MB, SD/SDHC/SDXC	interna 109 MB, SD/SDHC/SDXC	interna 109 MB, SD/SDHC/SDXC	interna 75,3 MB, SD/SDHC/SDXC	SD/SDHC/SDXC	SD/SDHC/SDXC/ Memory Stick Duo, Pro HG-Duo	SD/SDHC/SDXC/ Memory Stick Duo, Pro HG-Duo
4 x AA (alkalne, Ni-MH)	4 x AA (alkalne, Ni-MH)	Li-jon Li-50B (925 mAh)	Li-jon Li-50B (925 mAh)	Li-jon DMW-BLC12E (1.200 mAh)	Li-jon DMW-BCM13E (895 mAh)	4 x AA (alkalne, Ni-MH)	4 x AA (alkalne, Ni-MH)	4 x AA (alkalne, Ni-MH)	4 x AA (alkalne, Ni-MH)	Li-jon NP-BX1 (895 mAh)	4 x AA (alkalne, Ni-MH)
870 snimaka (sa Ni-MH baterijama)	870 snimaka (sa Ni-MH baterijama)	220 snimaka	220 snimaka	540 snimaka (sa Ni-MH baterijama)	400 snimaka	540 snimaka	540 snimaka	540 snimaka (sa Ni-MH baterijama)	500 snimaka	310 snimaka	500 snimaka (sa Ni-MH baterijama)
ne	ne	ne	ne	da (DMW-RSL1E)	ne	ne	ne	da	ne	ne	ne
ne	ne	ne	ne	da	da	ne	ne	ne	ne	ne	ne
8 snimaka u sekundi	1,2 snimka u sekundi	3 snimka u sekundi	0,45 snimaka u sekundi	12 snimaka u sekundi	9 snimaka u sekundi	3 snimka u sekundi	1,2 snimka u sekundi	1 snimak u sekundi	7 snimaka u sekundi	10 snimaka u sekundi	8 snimaka u sekundi
ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
111 x 76,3 x 84,5 mm / 470 g	111,1 x 76,3 x 83,1 mm / 430 g	107,9 x 69,7 x 39,9 mm / 227 g	107,3 x 68,8 x 39,8 mm / 220 g	125,2 x 86,6 x 110,2 mm / 588 g	120,3 x 80,8 x 91,9 mm / 493 g	120,3 x 80,8 x 91,9 mm / 558 g	119,1 x 76,5 x 79,8 mm / 499 g	120 x 86,5 x 106,5 mm / 599 g	114,48 x 79,26 x 86,45 mm / 410 g	129,6 x 79,2 x 103,42 mm / 650 g	122,9 x 83,2 x 87,2 mm / 530 g

Adobe Photoshop CC i KREATIVNI OBLAK

NAD "PHOTOSHOP POPULACIJU" NADVIO SE OBLAK. NIJE DONEO NEKAKVU POSEBNU OLUJU, ALI JE FOTOGRAFIMA PRUŽIO VIŠE NEGO DOVOLJNO OSVEŽENJA. NOVITETI SE OGLEDAJU U NEKOLIKO DODATNIH MOGUĆNOSTI I, ŠTO JE VEOMA VAŽNO, U NAČINU RADA POJEDINIHALATA

Piše Milan Živković

Adobe Creative Cloud predstavlja najnoviju, unapređenu i maksimalno modernizovanu verziju kompleta aplikacija namenjenih velikom broju različitih poslova. Kada je pre godinu dana najavljen "preplatnički" način korišćenja programa kompanije "Adobe", započela je velika rasprava o tome da li sada plaćamo više ili manje i da li novine koje donosi zaista vrede. Spekulisalo se i time da program neće uopšte postojati na računaru, već ćemo mu samo pristupati virtuelno, zatim je bilo nedoumica i kako će se manipulirati fajlovima i slično. Mi svakako nećemo raspravljati o tome jer ono što je nama interesantno nalazi se iza imena Photoshop koje označava neprikosnoveni alat namenjen obradi digitalne slike. Kreativni procesi, od ideje, pa sve do realizacije, menjaju se dramatičnom brzinom zahvaljujući razvoju tehnologija. S druge strane, ovo je rezultiralo time da se u našem okruženju nalaze brojni uređaji koji ni sada nisu idealno povezani. Osnovna ideja "kreativnog oblaka" (za koji "Adobe" tvrdi da će se razvijati brže od svih aplikacija) jeste povezivanje svih komponenti, ali u ovom trenutku to još nije dovedeno na nivo koji je bio očekivan. Uz paket programa dobijate i prostor u "oblaku" za smeštaj fajlova (što i nije neki novitet za sve one koji koriste brojne servise ovog tipa) i direktan pristup sajtu Behance, koji je Adobe "pridružio" svojoj kući. Iako je bilo reči da prethodna verzija Photoshopa neće više biti unapređivana, pogotovu u segmentu Adobe Camera Raw programa, videli smo da to nije tako i da je ACR ipak moguće unaprediti.

Koliko će ovakav trend trajati, ostaje da vidimo, a najveći problem jeste korišćenje novog Adobe paketa u zemljama koje još nemaju informatičku infrastrukturu na neophodnom nivou, uključujući tu i sisteme elektronskog plaćanja. Ali, da se vratimo onome što je nama zanimljivo. Za početak, više ne postoje dve verzije istog programa, tj. sada imamo samo jedan Photoshop, u stvari, Extended (proširenu) varijantu pod nazivom CC. Naravno da i dalje postoje druge dve verzije, od 32 i 64 bita, gde izbor (ili instalacija) obe verzije zavisi od toga koji operativni sistem koristite. Ovaj izbor važan je i svima koji imaju veliki broj filtera jer najveći broj "starih dodataka" (plug-in) neće raditi u šezdesetčetvorbitnom okruženju. Jedna od najbolje urađenih stvari, verovatno zato što je i kompletan "Cloud" sistem zamišljen kao jedinstvena celina jednako podešenih radnih okruženja i programa instaliranih na različitim računarima, jeste sinhronizacija. Generalno, iza opcije Edit > Sync Settings nalaze se podešavanja koja možete ubaciti u vaš "oblak" i primeniti na radno okruženje računara koji trenutno koristite. Što se programa za obradu slike tiče, tokom instalacije Photoshop će pronaći, pitati vas da li da ih iskoristi, i upotrebiti podešavanja koja imate u prethodno instaliranoj verziji. I to zaista radi veoma dobro! Ono što sledi jeste lista najvažnijih promena. Što se mene tiče, već prva je i te kako dovoljan razlog za prelazak na ovu verziju, a noviteta i unapređenja ima sasvim dovoljno.

ACR i ACR kao filter
Veliki broj poboljšanja nalazi se upravo na ovoj adresi i samo čeka da ih otkrijete i da se zapitate kako ste do sada uopšte mogli bez njih. U nekom od sledećih brojeva detaljnije ćemo se pozabaviti onim što donosi poslednja verzija potprograma, tj. dodatka (plug-in) Adobe Camera Raw. Pored podrške za najnovije modele fotoaparata, tu je i nekoliko veoma ozbiljnih unapređenja u vezi s brzim i preciznom obradom fotografija. Ono što je zaista važno jeste kako se sada stiže do ACR-a. Nekada davno bili smo oduševljeni mogućnošću da .jpg fajlove obradimo ovim programom, jer se unutar njega nalazila cela "baterija" teškog naoružanja kojoj nije bilo moguće prići direktno – bez aktiviranja ovog dodatka i podešavanja u Preferences prozoru. Dugo sam pričao o tome kako priželjkujem ACR kao poseban program (iako mi je gospodin Imširagić neprekidno objašnjavao da to što želim jeste program Lightroom), ali ono što su u kompaniji "Adobe" uradili nadmašilo je sva očekivanja: program je sada dostupan kao filter koji se može primeniti na fotografiju, sloj, selekciju, pa čak i na video-sloj, što će obradu video-materijala bez ikakve sumnje podići na poseban nivo, jer s nekoliko klikova možete potpuno promeniti izgled snimka, iskoristiti Adjustment Brush i Gradient tool alate... Prečica do Camera Raw filtra, koji ćete svakako maksimalno koristiti (posebno stoga jer je nedestruktivna tokom procesa obrade), jeste Shift + Ctrl + A.

Unutar "kreativnog oblaka" sakriveno je mnogo programa koji su namenjeni najraznovrsnijim zadacima. Ipak, na listi najpopularnijih nalaze se Photoshop, Illustrator, Acrobat i InDesign.

Promena dimenzija
Stekao sam utisak da je osnovni koncept najnovije verzije postizanje maksimalne moguće kontrole kvaliteta slike. Posebna pažnja posvećena je uvećavanju snimaka urađenih s visokim ISO vrednostima i maksimalnoj kontroli digitalnog šuma. Zbog toga smo ovoj temi dali i malo više prostora.

Rad putanjama
Prosečnom fotografu, na prvi pogled, nije toliko neophodan rad takozvanim "putanjama" (path), ali u ovoj verziji programa on je unapređen, i više nego fleksibilan. Poboljšane su mogućnosti naknadne obrade, tj. korekcije oblika putanja, kao i brojne međusobne kombinacije.

Camera Shake Reduction
Zbog ovakvih stvari trebalo bi da mrzimo Adobe, jer sada gomila fotografija koje smo odbacili i eventualno pohranili na nekom mediju, sada može biti spašena. To je razlog zašto je prikaz mogućnosti ovog alata veći, i sledi u daljem tekstu.

Podrška za Smart Object u Blur Gallery i Liquify
Ako volite da se igrate Liquify filtrom, onda će vas obradovati mogućnost "nedestruktivne" obrade koja neće zauvek "upropastiti" originalni fajl.

Mercury Graphics Engine
Podrška određenim grafičkim karticama maksimalno skraćuje vreme generisanja kontrolnih sličica (Preview) i svih ostalih delova korisničkog interfejsa, što znatno poboljšava kvalitet i brzinu rada, i ujedno približava sistem idealizovanom cilju: radu u realnom vremenu.

"Šerovanje" na sajtu Behance
Adobe Creative Cloud sada je integrisan sa sajtom Behance, kako biste nakon završetka rada vašu gotovu kreaciju mogli da pokažete drugima. Pored prostora za čuvanje vaših kreacija, ovo je trenutno jedina prava primena "oblačnih" mogućnosti.

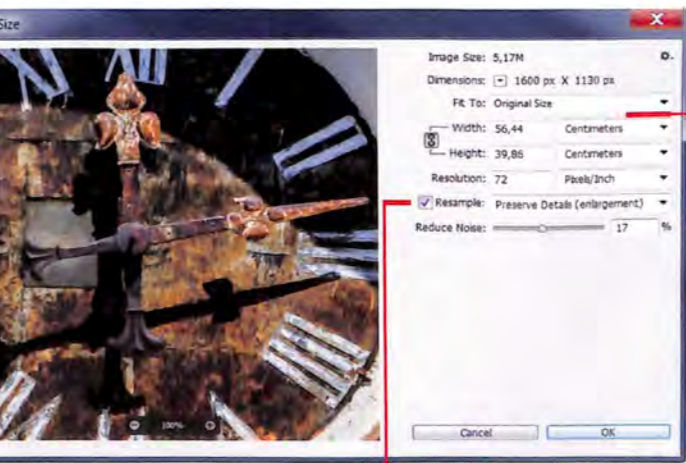
Mnogo "pametnije" izoštavanje
Svi koji vole da svoje fotografije "oštre do daske" sada će biti mnogo srećniji jer novi alat analizira podatke i minimalizuje neželjene efekte kakvi su šum i beli rubovi. Jedno od najboljih unapređenja nove verzije programa Photoshop jeste potpuno nov način izoštavanja koji svodi na najmanju meru neželjene efekte šuma i posebno konturnih linija, poznatih kao halo efekat. Promenjen je i korisnički interfejs tako da sada, u realnom vremenu, možete videti kakav uticaj će vaša podešavanja imati na kompletnu sliku i neophodne izmene obaviti odmah.

Unapređenja filtera Minimum and Maximum
Iako nisu često u upotrebi, filteri Maximum i Minimum sada imaju opciju da iz Preserve menija odaberete odgovarajuća podešavanja, a vrednost prečnika sada može biti definisana s preciznošću u decimalama, umesto, kao što je to do sada bio slučaj, u celim brojevima.

Content-Aware i retuž
Svi koji retužiraju fotografije znaju koliko unapređenja su osmislili inženjeri kompanije "Adobe" unutar široke oblasti "pažnja posvećena sadržaju", u nekoliko poslednjih verzija programa Photoshop. Svi alati sada imaju poboljšanu preciznost i veoma dobru kontrolu, tako da je "krpljenje" velikih površina alatom Patch Tool mnogo bolje nego što je bilo,

IMAGE SIZE

Veličina digitalne slike oduvek je predstavljala misteriozni problem – dok ne shvatite čemu služe tri mere: veličina u pikselima, u nekoj od metričkih jedinica i vrednost rezolucije. Za one koji se još muče s ovim vrednostima napomenućemo da je digitalna slika sastavljena od pojedinačnih kvadratića zvanih pikseli. Što više (miliona) piksela, to je slika kvalitetnija i stoga je jedina realna veličina upravo ona iskazana u pikselima. Zarad snalaženja u realnom svetu, digitalna slika ima i dimenzije u nekoj od metričkih jedinica (centimetri ili inči) i standardne rezolucije (najčešće 300 dpi, tj. tačka ili piksela po inču). Ponekad je primena ovih mera zbunjujuća, a ponekad su neke napomene i suviše. Na primer, u propozicijama piše da treba poslati fajl dimenzija 1.600 x 1.200 u 72 dpi, a, u stvari, činjenica je da, kada podesite traženu veličinu u pikselima, ona može biti u bilo kojoj rezoluciji. Iako izgleda kao da tu i nema šta mnogo da se menja, ovoga puta unapređenja nisu zaobišla ovaj važan deo programa Photoshop. Kako je osnovna ideja svih novotarija posvećena očuvanju maksimalnog kvaliteta digitalne slike, kontrolni panel je povećan i u njega je ubačen još jedan prozor u kom možete videti kontrolnu sliku – prikaz onoga šta će se dogoditi prilikom promene

veličine. Unutar prozora nalazi se i kontrola uvećanja slike, kako biste lakše pratili promene. Izbor načina generisanja slike novih dimenzija dobio je još jednu opciju: Preserve details, a sve opcije drugačije su presložene, verovatno prema proceni važnosti. Tu je i nov klizač Reduce Noise, kojim odmah možete korigovati nedostatke nastale povećanjem – pre nego što realno povećanje i uradite. Dodata je i opcija čuvanja i naknadnog korišćenja pretpodešavanja (Preset), što će svakako značiti mnogo onima koji često imaju potrebu da različite fotografije dovode na određene dimenzije.

uz minimalizovane greške kao što su mutne fleke koje su se ranije pojavljivale na granicama svetlih i tamnih površina.

Blur Gallery
Zamućivanje fotografije, tj. pojedinih delova sastavni je deo svakodnevne obrade fotografija. Iako nema novina u količini filtera i njihovom delovanju, poboljšanje je u vezi s Mercury Graphics Engine, koji daje skoro trenutne kontrolne prikaze. Nije potrebno pominjati da je moguća i nedestruktivna obrada uz pomoć Smart Object podrške.

Obrada video-materijala
Četrnaesta verzija programa za obradu slike postala je, takoreći, ultimativni alat za obradu video-materijala. S obzirom na to, posvetili smo poseban deo teksta u rubrici "Foto-skola" samo ovom poslu. Sve što treba reći jeste da je standardna montaža, bez nekih posebnih efekata (koji su i te kako mogući), veoma brza, a najvažnije je to da nema potrebe za učenjem – jer koristite poznate alate. A kada poželite da napravite sledeći korak, tada su vam na raspolaganju Adobe Premiere Pro i After Effects.

Background Save i automatizovano vraćanje izgubljenih podataka
Slično mogućnostima koje su dobili neki drugi programi iz prethodnog paketa (kakav je, na primer, Adobe InDesign), od prethodne verzije i Photoshop oslobađa radni prostor, iako čuvanje, tj. snimanje fajla na kojem ste radili, i dalje traje. Ova mogućnost značiće svima koji istovremeno rade na velikom broju slika jer više nema čekanja, tj. gledanja u monitor i "klik" koji se polako pomera.

Original Size
Auto Resolution...

960 x 640 px 144 ppi
1024 x 768 px 72 ppi
1136 x 640 px 144 ppi
1366 x 768 px 72 ppi

A4 210 x 297 mm 300 dpi
A6 105 x 148 mm 300 dpi
Legal 8.5 x 14 in 300 dpi
Letter 8.5 x 11 in 300 dpi

4 x 6 in 300 dpi
5 x 7 in 300 dpi
8 x 10 in 300 dpi
11 x 14 in 300 dpi

Load Preset...
Save Preset...
Delete Preset...
Custom

Ono što se meni sviđelo jeste da sada dimenzije i rezolucija više nisu direktno povezane: ranije ste morali prvo da ukucate potrebnu vrednost rezolucije, pa tek onda veličinu jer biste, u suprotnom, dobili manje dimenzije od onih koje su vam potrebne.

ISOLATE LAYERS

Još jedna od korisnih opcija svima koji Photoshop koriste kao dizajnerski alat jeste mogućnost da efikasno izolujete pojedini sloj (ili slojeve) i radite samo na njima. Nova opcija koristi dugmence na kartici Layers, kojim je do sada moglo da se privremeno učini nevidljivim dejstvo "pametnih" filtara, a može joj se pristupiti i putem padajućeg menija Select > Isolate Layers. S obzirom na to da je danas broj slojeva ograničen isključivo količinom memorije, a da je ovaj editor slike stigao dotle da maksimalno podržava rad vektorima i bez mnogo razmišljanja može se iskoristiti za grafički dizajn onih poslova koji nemaju mnogo strana, kada radite nešto kao što je, na primer, plakat i diploma ovogodišnjeg festivala "Žisel", neće biti nikakvo čudo da "napakujete" veliki broj slojeva. Do sada je najbrži način bio da pravite grupe, tj. da nekoliko slojeva koji se odnose na pojedini element spakujete zajedno. Tada je moguće isključiti celu grupu, primeniti neku modifikaciju na sve slojeve u grupi. Uostalom, vidite da je organizacija ovog fajla upravo takva: Background i njegova kopija (kako biste uvek imali rezervni osnovni sloj) i dve grupe od kojih je jedna (vidljiva) iskorišćena za izradu korica, a druga namenjena diplomu (isključena), sastavljena je od tekstualnih slojeva. S novom opcijom ne morate previše da brinete oko toga kako postavljate slojeve (iako nije loše da to radite i dalje – zbog drugih problema koji se mogu pojaviti) jer izabrane slojeve jasno možete videti i obrađivati. Ujedno ih možete i učiniti nevidljivim i tako proveriti rezultate obrade koju primenjujete. Ipak, ovakav kakav je, ovaj alat ima i jedan mali problem: verovatno će neka sledeća verzija imati i mogućnost da zaista vidite samo željene slojeve, jer se u ovom slučaju oni javljaju kao odvojeni, ali pored njih se i dalje vidi ostatak slike.

CAMERA SHAKE REDUCTION

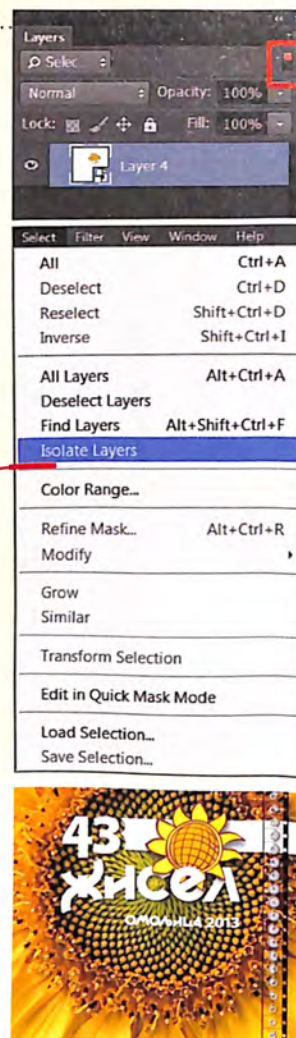
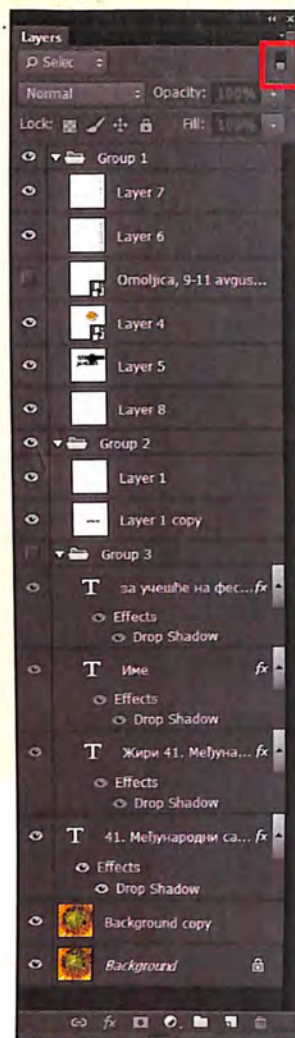
Ovo je nešto o čemu smo do sada samo sanjali: mogućnost da fotografiju koja je zamućena pokretom fotoaparata tokom snimanja, dovedete u skoro savršeno "oštro" stanje. Postupak je veoma jednostavan i podrazumeva analaziranje snimka, prepoznavanje pokreta (linearno, lučno, cik-cak i neoštrinu nastalu okretanjem). U prvoj fazi alat ima neznatna ograničenja jer teže funkcioniše s fotografijama koje su snimljene s visokim ISO osetljivostima i imaju izražen šum, ali će sasvim sigurno već u sledećoj verziji (ili možda u nekoj od "zakrpa" koje će neminovno uslediti) i ovo biti unapređeno.

Na ovim primerima jasno se vidi delovanje filtra kojim se eliminiše zamućenost nastala pokretanjem fotoaparata. Kako i dalje sledim svoju ideju da primere za rubrike snimam "niskobudžetnim" fotoaparatom, iskoristio sam Nikon 1 V1 na koji je pomoću adaptera montiran Nikkor 500 mm refraktorski teleobjektiv,

koji, zbog krop-faktora od 2,7x, daje veličinu slike kakvu bi imao objektiv od 1.350 mm. Kako bih sveo podrhtavanje na najmanju meru, fotografija je snimljena "iz ruke" s ekspozicijom od 1/250 sekunde. Sve to rezultiralo je "protrešenom" fotografijom (1), koja je korigovana filtrom (2). Kako je obradu

fotografija uvek bolje zasnovati na nekoliko manjih koraka, filter Camera Shake Reduction primenjen je još jednom i dao je veoma zanimljiv rezultat (3). Iako ovakve korekcije ispravljaju grešku, činjenica je da su korisne za fotografije koje nećemo mnogo povećavati jer se tada vide i neželjeni tragovi.

lako nije novitet, treba pomenuti i opciju automatskog vraćanja podataka u slučaju pada programa ili sistema, što će svi kojima se to dogodilo znati da cene. Iako to nije neophodno pominjati, utisak je da novi Photoshop radi mnogo brže, a meni nije uspelo da "srušim" program nijednim od poslova, a neki su podrazumevali i istovremeno otvaranje (rasterizovanje iz .pdf fajla) više od sto fotografija veličine od 10 do 15 MB!

Rad tekстом

Iako ovo nije jedna od neophodnih opcija, svima koji ne koriste programe za prelom i obradu teksta i slike biće mnogo lakše da, ukoliko za tim imaju potrebu, "bez po'muke" barataju velikim paragrafima

teksta. Najvažnije je da su formatiranje i primena raznih stilova dostupni i da ih je sada moguće definisati, sačuvati i primeniti na druge fajlove.

Internet i boje

Sva poboljšanja i unapređenja nisu zaobišla potrebe veb-dizajnera, pa je tako moguće učitati setove kolornih uzoraka (color swatches) direktno iz HTML, CSS ili SVG fajlova. Ovo maksimalno pojednostavljuje rad takozvanim kolornim šemama jer je dizajnerima sada lako da nastave rad na nekom projektu, bez proveravanja svake iskorišćene boje.

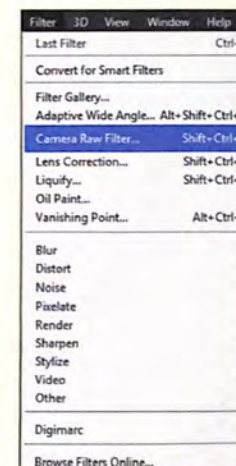
Noviteti i izmene

Još mnogo sitnica "koje život znače" dodato je i

Adobe Camera Raw 8.x

Kao što vidite, program, odnosno dodatak (plug-in) ACR stigao je do svoje osme verzije. Što se mene tiče, to je najvažniji "fotografski" deo Photoshopa jer svim vlasnicima digitalnih fotoaparata omogućava rad "sirovim", odnosno najkvalitetnijim snimcima. Pored podrške za brojne nove modele fotoaparata (praksa koju je Adobe nastavio i u verziji CS6), unutar najnovijeg ACR-a nalaze se i brojna unapređenja o kojima ćemo pričati u sledećem broju. Najzanimljiviji su novi alati kao što je na primer radijalni filter ili opcija Upright kojom je u značajnoj meri automatizovano korigovanje perspektive. U sledećem broju će takođe biti reči i o značajnom ubrzanju rada činjenicom da vam je omogućen direktan rad u bilo kom tipu fajla (ili sloju), bez potrebe aktiviranja posebnih opcija kojima smo "otvarali".jpg i .tif fajlove.

POVEŽITE SE SA MAŠTOM

MANFROTTO FOTO I VIDEO GLAVE SERIJE 050 MH054M0 / MH054M0-Q5

Inovativna Manfrotto hibridna foto i video-glava predstavlja idealno rešenje za sve korisnike HD D-SLR fotoaparata nove generacije koji, pored fotografskih, imaju i napredne video-funkcije. Jedan proizvod objedinjuje sve vrednosti izvanredne foto i kompletno opremljene video-glave.

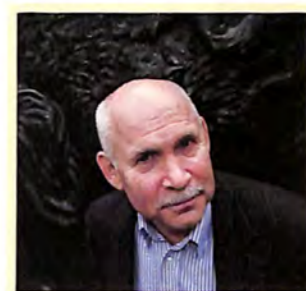
Foto i video-snimanje sa glavom koju, zahvaljujući posebnim konstrukcionim rešenjima i materijalu, odlikuje lakoća, jednostavnost i izuzetna stabilnost.

Olakšano postavljanje u položaj za vertikalno fotografisanje.

Ekskluzivni uvoznik i distributer: REFOT B, Pčinjska 17, www.refot.com
Prodajna mesta: BM Focus, Jurija Gagarina 149, lok 40, www.bmfoto.rs
 OnOff, Vuka Karadžića 7a, www.onoff.rs
 ZoomFoto, Krušedolska 3, www.zoomfoto.rs
 Yellow Store, TC Delta City lok. br. 116, www.yellowstore.rs

Steve McCurry

MNOGI OD NAS POSTALI SU FOTOGRAFI USHIĆENI FANTASTIČNIM FOTOGRAFIJAMA KOJE ČINE OKOSNICU ČASOPISA NATIONAL GEOGRAPHIC. BROJNI SU ONI KOJI SU MAŠTALI DA ĆE I SAMI POSTATI JEDAN OD NJIHOVIH FOTOGRAFA. VEĆINA TO I DALJE SANJA, ALI NEKE JE TA POSVEĆENOST IDEJI ODVELA DO USPEHA I PRIZNANJA ZA SVOJ RAD, KAKO GOD DA SE ZVAO. I STIVA MEKARIJA POSVEĆENOST I LJUBAV PREMA POSLU DOVELA JE NA SÂM TRON SVETSKE FOTOGRAFIJE. NJEGOVE ESTETSKI I NARATIVNO "MOĆNE" FOTOGRAFIJE POSTALE SU IKONE ČOVEKA OVOG I PROŠLOG VEKA, SLAVEĆI JEDINO I UVEK LJUDSKI ŽIVOT, MAKAR IZ SAMOG PEPELA IZNIKAO **Piše Ivana Tomanović**

© STEVE MCCURRY
Festival Holi, Radžastan,
Indija, 1996.

Holi je, između ostalog, poznat kao festival boja, a ova fotografija pokazuje i zašto. Dok bombe obojenog praha padaju oko njega, ovaj čovek sanjari dok ga prenose kroz masu.

U POTRAZI za licem sveta

Svremena na vreme dobijete posebno težak zadatak kao, na primer, ovaj moj – da predstavite jednog od najboljih, najpoznatijih i najobjavljanijih fotografa na svetu. Pored toga, on je i autor najpoznatije fotografije na svetu pod jednostavnim imenom "Afghan Girl" (Devojčica iz Avganistana), koja je 1985. godine osvanula na naslovnoj strani najstarijeg magazina na svetu – *National Geographic* i otvorila mu vrata najprestižnije agencije na svetu – "Magnum"! Jasno vam je odavno da je reč o čuvenom američkom foto-reporteru Stivu Mekariju (Steve McCurry), koji je bio gost ovogodišnjeg festivala fotografije "Fotorama" u Kragujevcu, što je bio i povod ovog predstavljanja.

Izabrali desetak fotografija za predstavljanje u ča-

sopisu pravi je izazov, a odluka da se neke od najpoznatijih tu ne nađu, svakako je namerna. Osim Kartije-Bresona (Henri Cartier-Bresson), ne znam nijednog drugog fotografa koji u svom opusu ima toliko ikoničnih fotografija. Interesantna koincidencija jeste da je upravo Breson oduvek bio Mekarijev uzor. Bresonova estetika, način rada, večna potraga za malim ljudskim pričama postavljenim u istorijski okvir... sve su to smernice koje Mekari i danas sledi, s jednom bitnom razlikom. Sve njegove fotografije su u boji, takoreći "vrcaju" od boje. Ona je jaka, zasićena, topla, životna, tako opipiljiva, iako ponekad prenatravana. Boja za Mekariju simbolizuje život, stvarnost, pojašnjava svu tu ljudsku raznolikost i specifičnost jer on je fasciniran životom čak i kada je svedok uništenju i patnji.

© STEVE MCCURRY
Burma, 2010

Moglo bi se reći da je to idealistički pogled na svet, ali on, više od boje, karakteriše njegov pristup fotografiji putem koje već više od trideset godina slavi život u svim oblicima i pojavama.

Od avanture do profesije

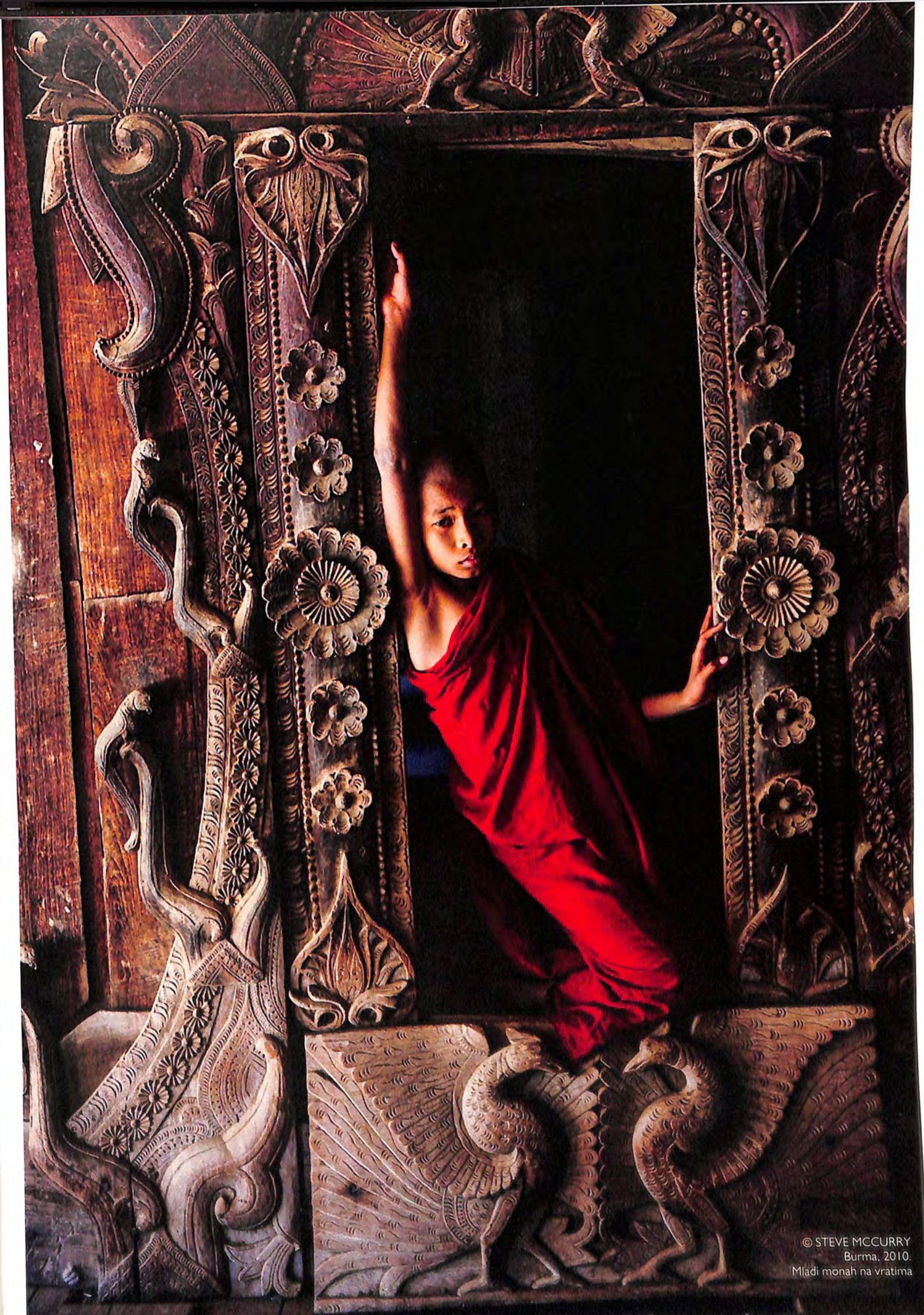
Kao i mnoge priče, i ova se desila slučajno. Počeo je da fotografiše relativno kasno, u devetnaestoj godini, kada je, studirajući na filmskoj školi, počeo da radi za školski časopis. Nakon studija okreće se fotografiji i putovanjima koja su bila i ostala njegova velika strast. S nekoliko stotina dolara i dva kofera, od kojih je jedan bio pun "Kodachrome" slajd-filmova, otisnuo se put jedne od najegzotičnijih zemalja sveta – Indije. Prvobitni plan da tamo ostane šest nedelja pretvorio se u dvogodišnje putešestvije koje ga je, između ostalog, odvelo i u Avganistan, gde je prvi snimio građanski rat. Rezultat su bile fotografije objavljene u *New York Timesu* i mnogim vodećim svetskim magazinima. To je početak velike i slavne priče o čoveku, koji je i sada dok smo pripremali ovaj portfolij, bio negde, u nekom kutku sveta, na zadatku.

Za Stiva Mekarija sasvim je uobičajeno da provede nekoliko meseci u konfliktnoj i ratnoj zoni. Kako sâm kaže, možda zvuči pomalo morbidno, ali često oseća adrenalinsko uzbuđenje dok fijuču meci oko njegove glave. Ipak, uzbuđenje nije razlog zbog kog tako često

rizikuje svoj život, već želja da se pokaže ljudska patnja i stradanje, postavljajući uvek u prvi plan sudbinu običnog čoveka. Mekari smatra da je vrlo važno pokazati šta se ljudima stvarno dešava, kako žive, kakva im je okolina. Ukratko, putem fotografije ispričati priču o ljudima i njihovim sudbinama.

Duboka i iskrena empatija omogućava mu da se približi ljudima koje prvi put vidi, često u neobičnim okolnostima, čiji jezik ne razume, a kulturu i običaje ne poznaje. Skoro svi portreti koje snimi deluju prirodno i spontano, što svedoči o velikom poverenju koje uspeva da zadobije među ljudima širom sveta.

Čini se da je Stiv Mekari neka vrsta modernog mesije koji se svetu obraća putem slike – lepe, moćne, sadržajne i uvek tako žive. Za to je potrebno strpljenje, posvećenost i istrajnost. Gde god da se nalazi, pokušava da vizuelizuje ono što se dešava oko njega jer smatra da je sposobnost prepoznavanja i izolacije određene scene veoma važna. Kada, na primer, fotografiše portrete, kaže da je u stanju da izdvoji jedno lice iz hiljade drugih po načinu kako gleda, govoru tela, odeći, osećajući istovremeno neku tajnu, ali čvrstu vezu. Najveći izazov je nagovoriti tog neznanca u narednih petnaest sekundi da stane ispred njegovog fotoaparata! Za to je neophodno poštovanje koje je osnova za sticanje poverenja, a poverenje je preduslov za dobru fotografiju.

© STEVE MCCURRY
Burma, 2010.
Mladi monah na vratima

© STEVE MCCURRY
Dečak u polu-letu, Džotpur,
Indija, 2007.

U podnožju ogromne Mahrangarh tvrđave nalazi se Plavi grad, mali, čvrsto povezani lavirint kućica severno od Džotpura. U jednoj od uskih uličica dečak beži od Mekarijevog fotoaparata.

Magični Istok

Najčešća destinacija Mekarijevih putovanja je Indija. Fasciniran je njenom geografskom, kulturnom i nacionalnom raznolikošću jer, kako kaže, nijedna zemlja ne poseduje takav prirodni diverzitet, bogatstvo i raznolikost kulturnog, istorijskog i verskog nasleđa, što se sve ogleda na licima njenih stanovnika i načinu života. Svojevrsni kaos koji vlada Indijom za Mekarija je nepresušni izvor inspiracije, pa je tako Indiju, pored brojnih drugih zemalja Azije, do sada posetio skoro devedeset puta!

Najviše ga privlače ruralni i nerazvijeni delovi Azije koje smatra vizuelno najbogatijim. Takođe, kaže da je mnogo lakše fotografisati ljude u selima nego u gradu (naročito u zemljama razvijenog Zapada), a smatra ih

i fizički mnogo privlačnijim. Drugi važan aspekt jeste što se život na takvim mestima odigrava na ulici, na otvorenom i u grupi – zajedno jedu, rade, spavaju, igraju se... Stoga ne čudi da su mnoge od njegovih najpoznatijih fotografija snimljene baš tamo.

Živela digitalna tehnologija!

Iako je svoju karijeru započeo pre nekih trideset godina, ne oseća nostalgiju prema nekadašnjem načinu rada. U životu svakog foto-reportera brzo razvijanje filмова i izrada fotografija oduvek su bili esencijalni. Nekadašnje višesatno bavljenje ovim delom posla, u često nemogućim uslovima, danas je zamenjeno pritiskom na ikonu na kojoj piše "Send".

© STEVE MCCURRY
Rangun, Mjanmar, Burma, 1994

© STEVE MCCURRY
Udovica u povratku sa svog
Ashrama (duhovnog putovanja),
Vrindavan, Indija, 1995.

Ova žena je udovica kojoj je muž umro pre sedamdeset godina, kada je ona imala samo četrnaest. Od tada je živela u zajednici udovica i zarađivala za život nudeći molitve u ime drugih ljudi.

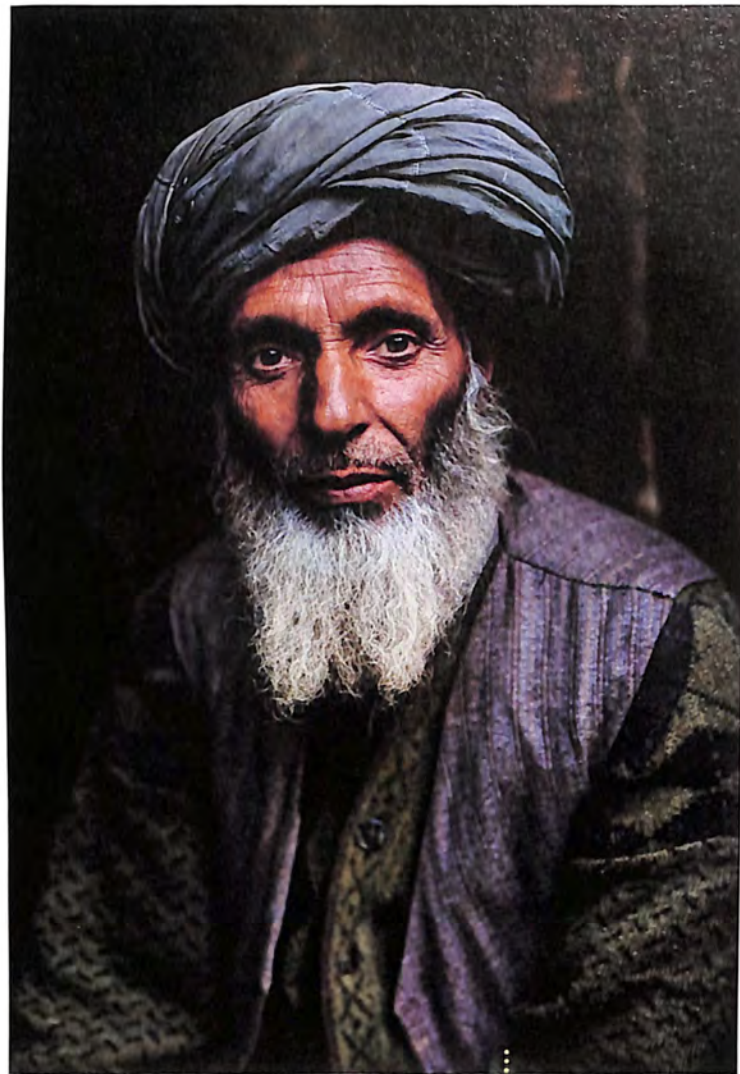

SKORO SVI PORTRETI KOJE SNIMI
 DELUJU PRIRODNO I SPONTANO,
 ŠTO SVEDOČI O VELIKOM POVERENJU
 KOJE USPEVA DA ZADOBIJE MEĐU
 LJUDIMA ŠIROM SVETA

Mekari je prešao na digitalnu tehnologiju 2005. godine i danas koristi Nikon D800 i Hasselblad srednji format. Oduševljen je mogućnostima digitalne tehnologije i kvalitetom koji nudi – veliki raspon osetljivosti (bez potrebe za menjanjem filma), koji omogućava snimanje u lošim svetlosnim uslovima, što je s filmom često bilo nemoguće. Takođe, kvalitet slike je odličan, a brzina slanja skoro trenutna! Fotografije štampa na "Epson" štampačima u svom studiju i izuzetno je srećan što danas može sam da kontroliše kvalitet, ne zaviseći od laboratorija. Ono što mu nedostaje jeste fizička prisutnost filma (negativa), koga je lakše pronaći u arhivi.

Premda je oberučke prihvatio nov medij, Stiv Mekari snimio je poslednju rolnu čuvenog slajd-filma "Kodakchrome", s kojim je "drugovao" na brojnim putovanjima tokom više od dvadeset godina. Na toj poslednjoj rolni snimio je portrete poznatih ličnosti širom sveta (Robert De Niro, Martin Scorsese...). To je zahtevalo preciznu organizaciju i postavku snimanja, što je predstavljalo novinu u njegovom radu.

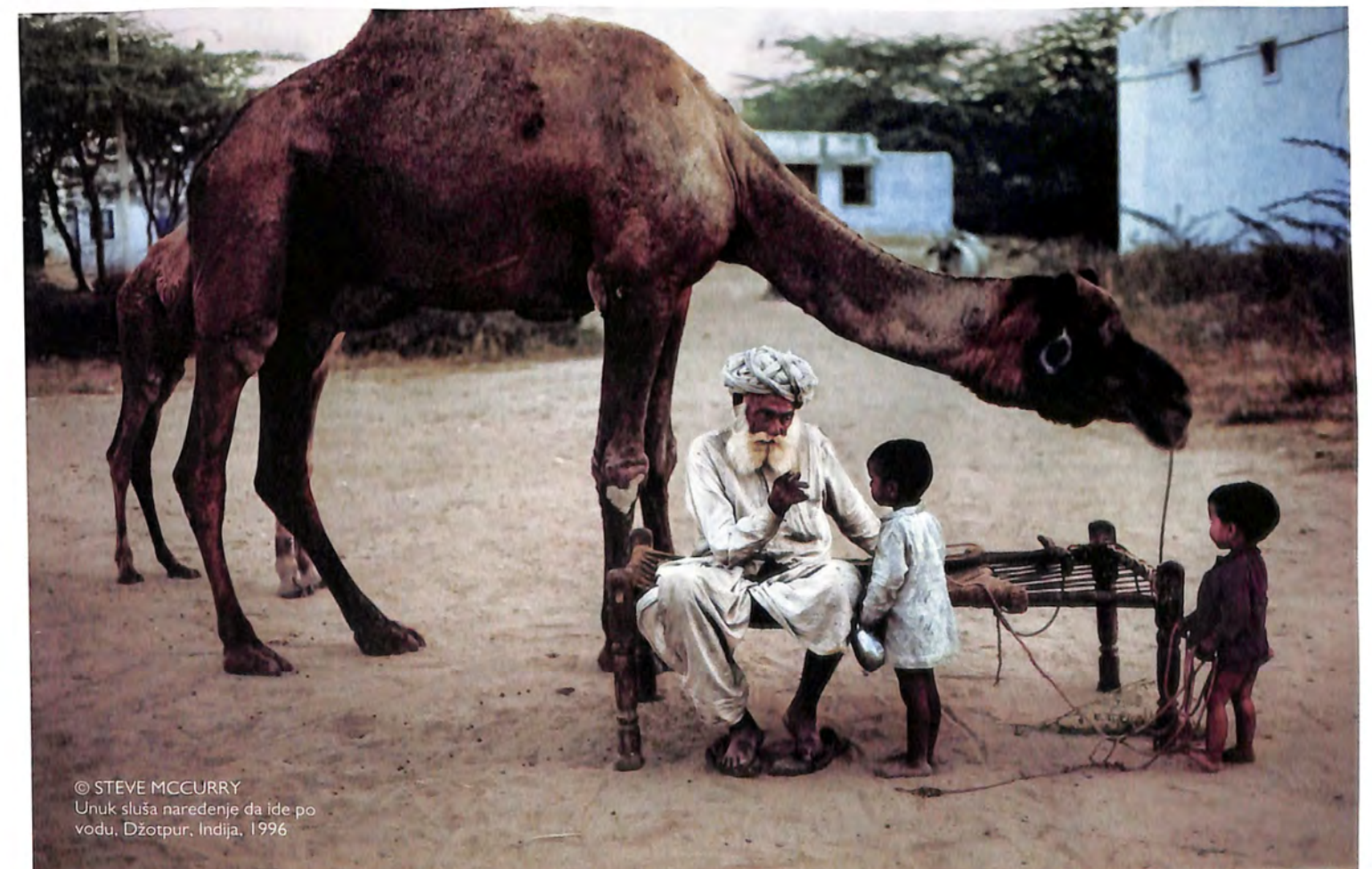
© STEVE MCCURRY
 Zapadni Bengal, Indija

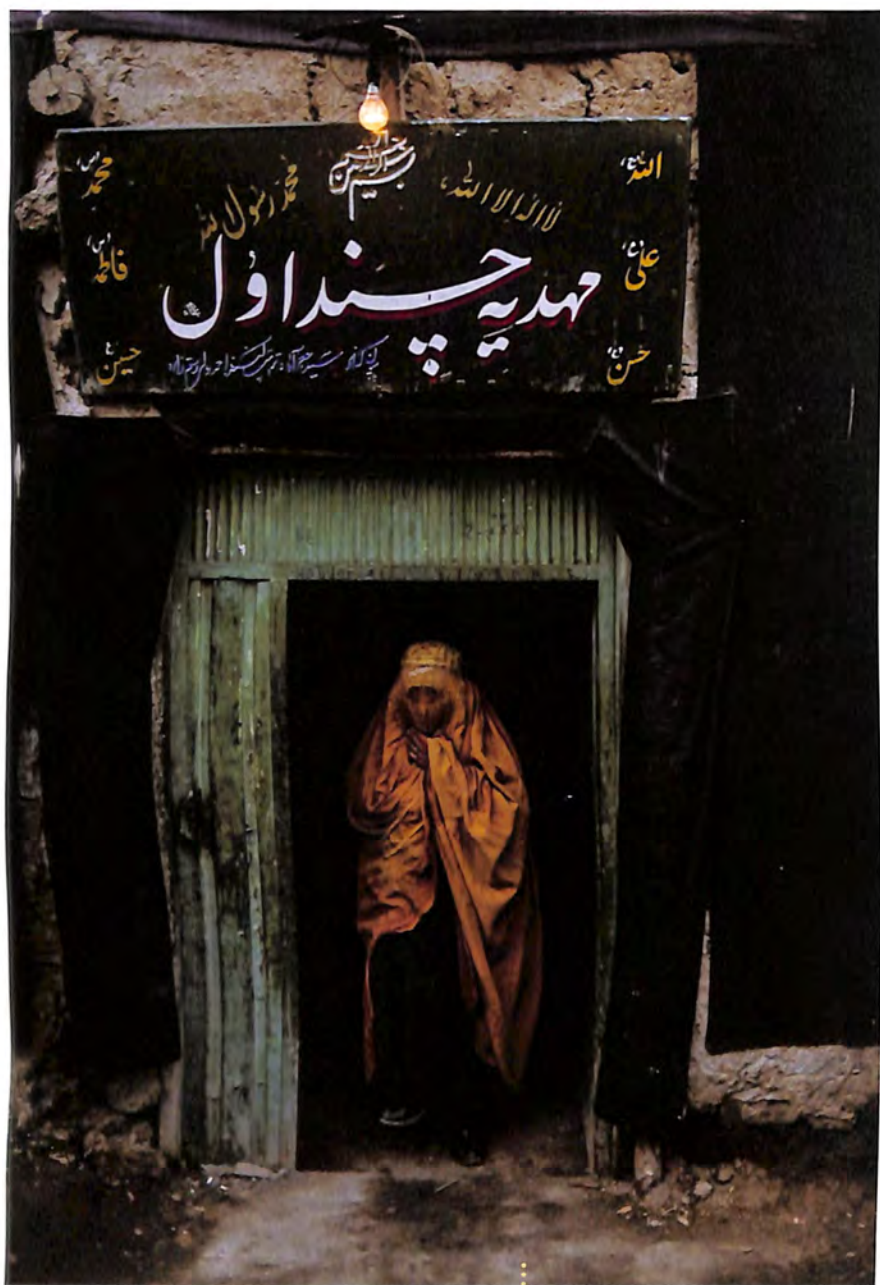
© STEVE MCCURRY
 Kabul, Avganistan, 1992

© STEVE MCCURRY, Pre perioda monsunskih kiša, oluje prašine jezde suvim ravnicama Radžastana, dok žene koje rade na izgradnji puteva traže oskudni zaklon iza drveta. Radžastan, Indija, 1983

© STEVE MCCURRY
 Unuk sluša naredenje da ide po vodu. Džotpur, Indija, 1996

© STEVE MCCURRY
Džamija Shia, Kabul, Avganistan, 2002

© STEVE MCCURRY
Kabul, Avganistan, 2002

o fotografu

STIV MEKARI / STEVE MACCURRY

Roden je 1950. godine u Pensilvaniji. Iako je želio da studira režiju, diplomirao je na pozorišnoj umetnosti. Za fotografiju se zainteresovao radeći za školski list, a nakon dve godine otišao je u Indiju na nekoliko nedelja i ostao dve godine. Tamo je i započela njegova karijera kada je, prerušen u lokalnu odeću, prešao granicu Pakistana i jedini snimio dešavanja u pobunjenicima kontrolisanom Avganistanu baš pred sovjetsku invaziju, nakon koje nijedan novinar sa Zapada nije mogao ući. Te fotografije objavljene su širom sveta i donele su mu prestižnu nagradu "Robert Capa Gold Medal". Autor je najpoznatije i najobjavljanije fotografije na svetu pod imenom "Afghan Girl", koja je 1985. osvanula na naslovnoj strani časopisa *National Geographic*. Iste godine postao je i član agencije "Magnum". Tokom tridesetogodišnje karijere snimio je brojne konflikte širom sveta: Iransko-irački rat, Libanski civilni rat, Kambodžanski civilni rat, Rat u Zalivu, Avganistanski civilni rat... Stalni je saradnik časopisa *National Geographic*, a fotografije su mu objavljivane u svim vodećim svetskim časopisima. Dobitnik je najprestižnijih nagrada i autor brojnih izložbi.

© STEVE MCCURRY
Majka i dete mole za milostinju kroz prozor taksija za vreme monsuna, Bombaj/Mumbaj, Indija, 1993

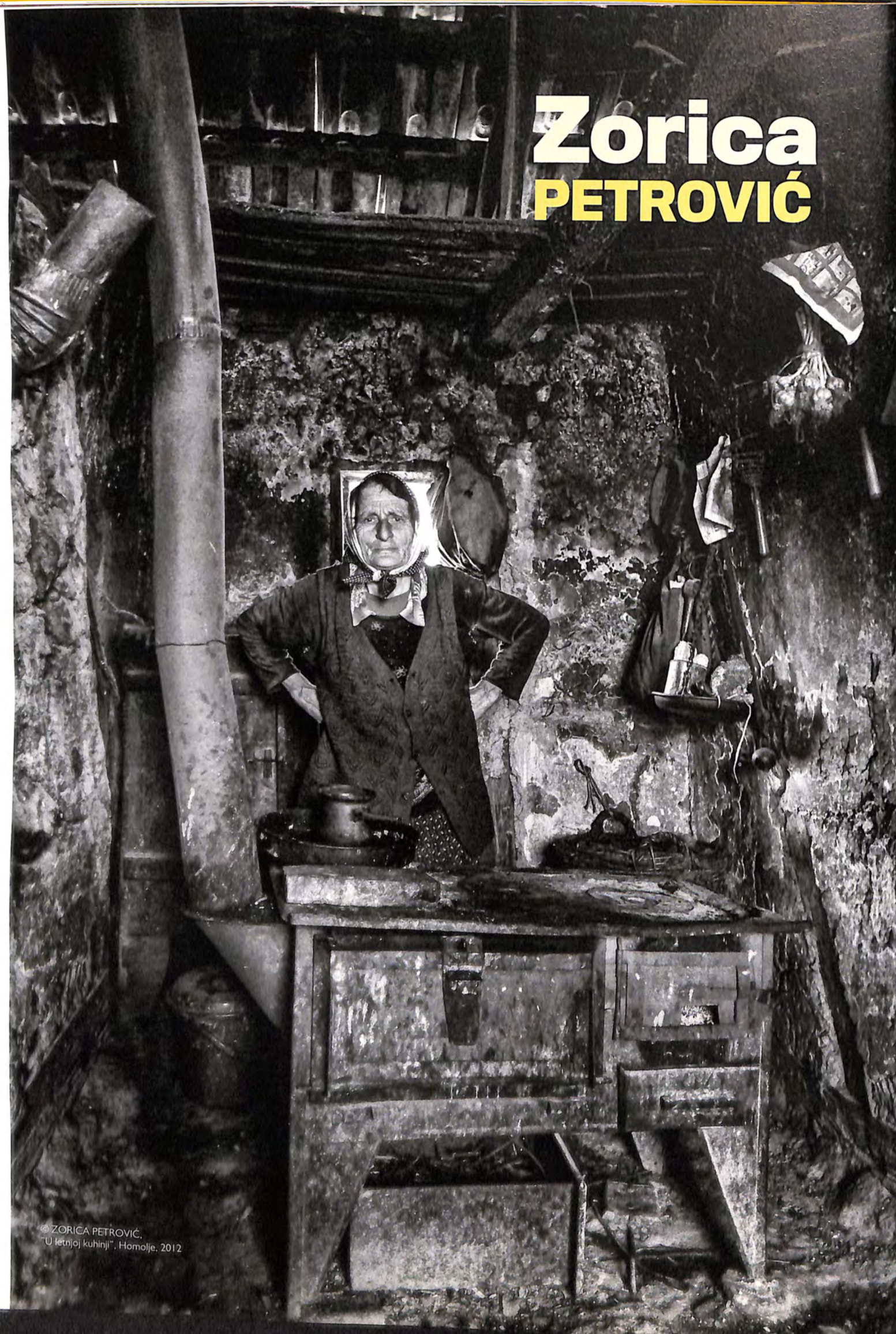
Oči sveta

Od dvanaest meseci, Stiv Mekari proveo devet na putu. Nije se ženio, nema decu, svoj život je posvetio svim ljudima sveta i još se nije umorio. Nikada ne ide na odmor jer ne vidi od čega bi trebalo da se odmori. I dalje ga vodi pasija prema dobroj priči i fotografiji, zadovoljan je što još napreduje i razvija se u svom radu. Kaže da je tako jedino i moguće raditi, a svet je dovoljno užareno grotlo u kom će radoznali fotograf, poput njega, pronaći inspiraciju za još jednu sagu o svemu što čini ljudski život.

Mekari smatra sebe privilegovanim što ga je život

odveo u svet fotografije, jer ne može da zamisli bolji i interesaniji način da se živi od stalnog istraživanja fantastične planete na kojoj živimo. Za sebe kaže da je opsednut svojim poslom i drago mu je što može da kaže da se sav trud i težak rad isplatio. Danas sâm bira svoje zadatke i mesta gde će putovati. Mnogo bolje sagledava svoj dosadašnji rad i savladava nove situacije i izazove. Kao iskreni budista, uspeo je da pronađe sebe još u ovom zemaljskom životu, pripremajući sebi dobru i čvrstu stazu za neka nova putovanja na koja neće moći da ponese svoj fotoaparat, samo svoje oči – oči sveta. ■

Zorica PETROVIĆ

© ZORICA PETROVIĆ.
"U kćerjoj kuhinji", Homolje, 2012.

Priča o poslednjim TITANIMA

PISATI SVETLOM, ČITATI IZMEĐU LINIJA I POSMATRATI APSURDE KOJI NASTAJU U STALNIM SUKOBIMA PREDSTAVLJANJA I SHVATANJA REALNOSTI NEPREKIDAN JE TOK KOJI NASTAJE KOVITLANJEM MILIJARDI FOTOGRAFIJA SNIMLJENIH SVAKOG DANA

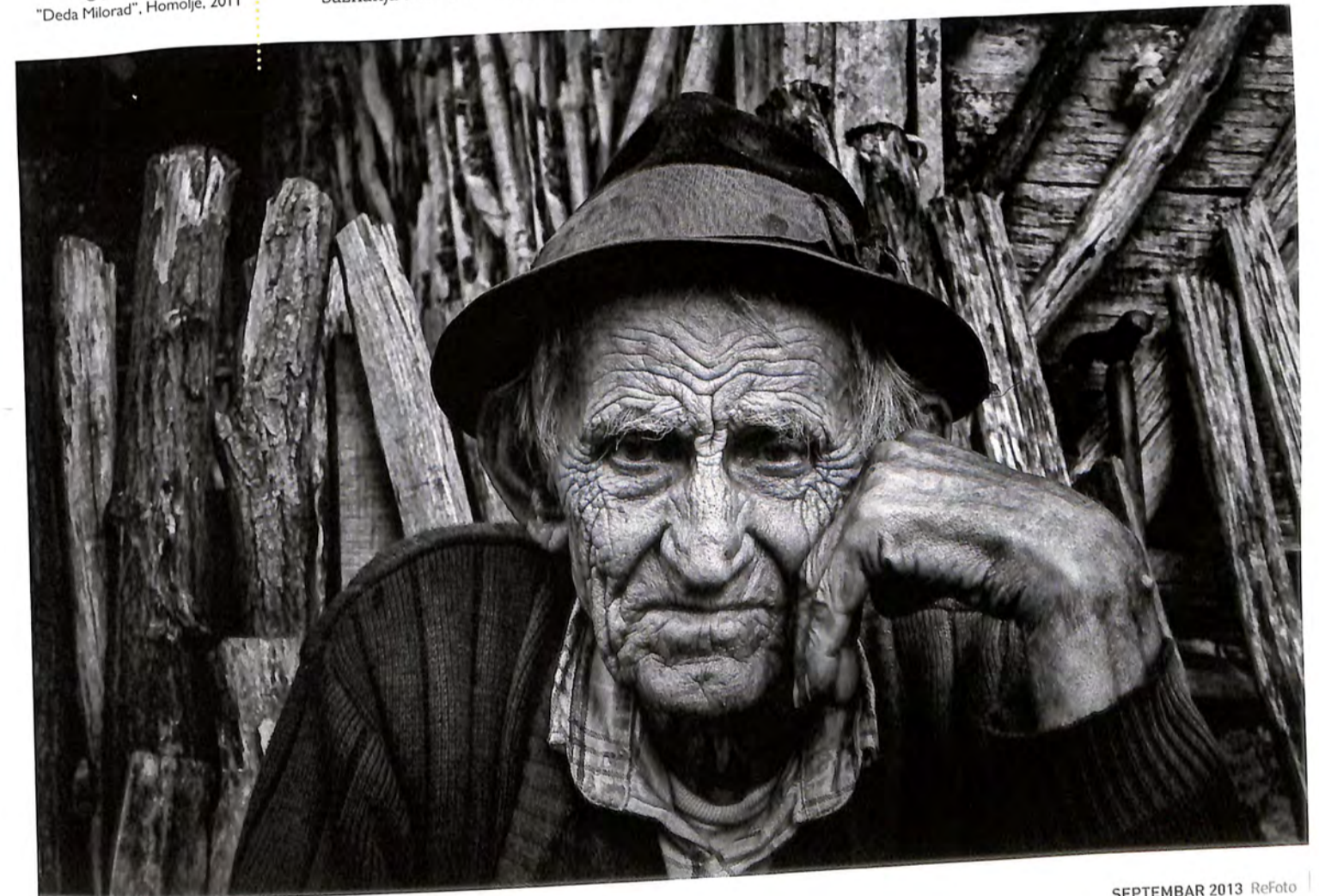
Piše Milan Živković

Fotografi vole da kažu kako jezik njihovih dela predstavlja metod univerzalne komunikacije zasnovane na viđenju, svetlosti i tehnologiji. Fenomenalna ideja, kazati, ili da budemo jasniji, pokazati, šta želiš ili misliš. Ali, za razliku od govornog jezika, fotografija nema ni geografske niti političke odrednice. Vreme je moguće definisati samo putem nekoliko parametara, a najčešće su to okolina i moda jer je predstavljanje čoveka, u veoma dugom periodu postojanja fotografije, preraslo u svojevrsni mit. Saznanja o čoveku smeštena su u nešto što bismo mogli

nazvati kolektivna memorija, a što, iz nekih potpuno nepojmljivih razloga uporno pokušavamo da zaboravimo, dajući tako novu, za raspravu zanimljivu temu: šta je fotografska istina.

Bez premišljanja, besmrtni Titan po imenu Prometej dao je vatru ljudima, obezbedivši na taj način čovečanstvu jedinu nadu za egzistenciju. Zbog toga je osuđen na svakodnevno mučenje. Svetlo koje smo tim činom mi smrtnici dobili na poklon treba iskoristiti sada i odmah, bez straha od posledica budućnosti.

© ZORICA PETROVIĆ.
"Deda Milorad", Homolje, 2011

© ZORICA PETROVIĆ, "Deda Dušan", Homolje, 2010

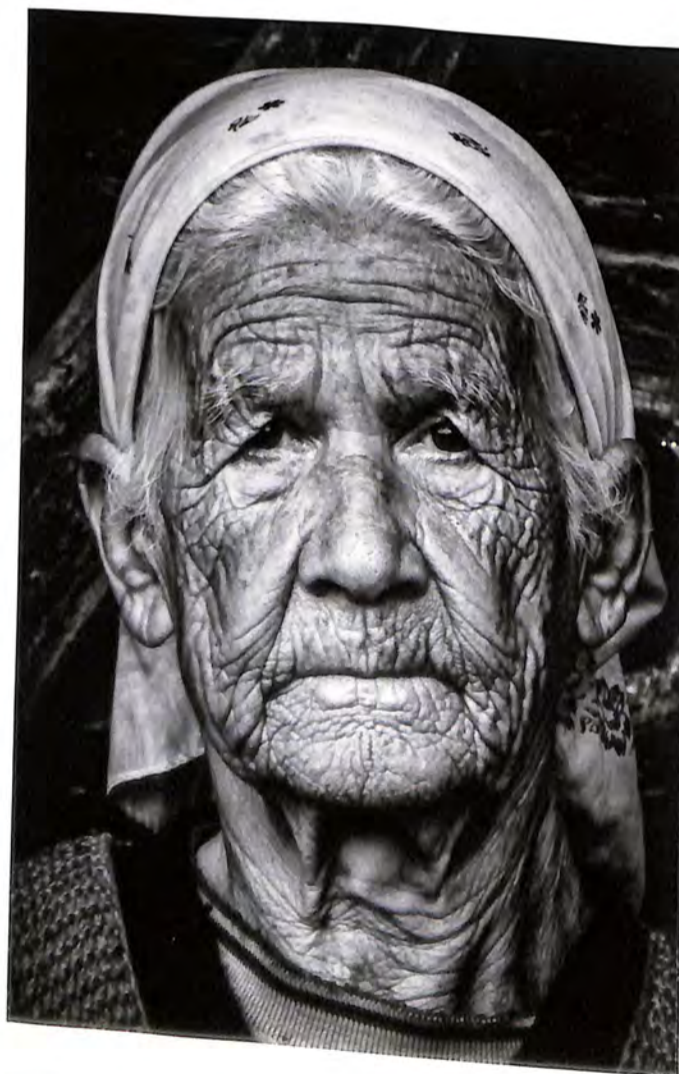
Ako sada prode neopaženo, neće biti fotografija i budućnost će biti mnogo siromašnija.

Zorica je rešila da svoje sada zaustavi i pokaže drugima i uz pomoć magične kutije koja ume da zaustavlja isečke vremena, a zovemo je fotoaparatom, neumorno snima bezbrojne fotografije. Očaravajuća je njena fascinacija srbijanskim selima, njihovim stanovnicima koji predstavljaju istinske titane koji i u svom poslednjem dahu čuvaju tako jednostavne životne priče. Priče koje danas izgledaju tako apstraktno i neverovatno, složenije i od najkompleksnijih montaža koje bi mnogi poželeti da naprave. I da se podsetimo da smo skoro svi zaboravili da je jednostavnost osnova svih komplikovanih stvari. Upravo je ta osobina i te kako izražena na njenim fotografijama. Direktn pristup i komunikacija koja kao da sakriva fotoaparat u njenoj ruci i omogućava da snimi scene s ljudima iz prvenstveno srpskih sela, nad koje se nadvila tamna senka ništavila.

Usamljeni, napušteni i, što je najtužnije, zaboravljeni ljudi prepuštaju se njenom znatiželjnom oku i neumoljivom objektivu s podsvesnom spoznajom da će njih, tamo negde, neko videti i saznati njihovu priču. A bezbrojne priče, jednostavne i iskrene, prepliću se i stvaraju kompleksno i, samo naizgled, zamršeno tkanje zvano život. Globalna i totalna otuđenost koja vlada među ljudima bespoštedno uzima svoj danak proždirući retke preostale priče o poslednjim titanima našeg vremena.

Ne čuju se više ni krik niti jauk poziva za pomoć. Preostala je samo nema gorčina i poneka fotografija onih koji žele da sačuvaju uspomenu na njih.

Na sreću, relativno kratak spisak pravih fotografa života produžen je neumornim radom Zorice Petrović.

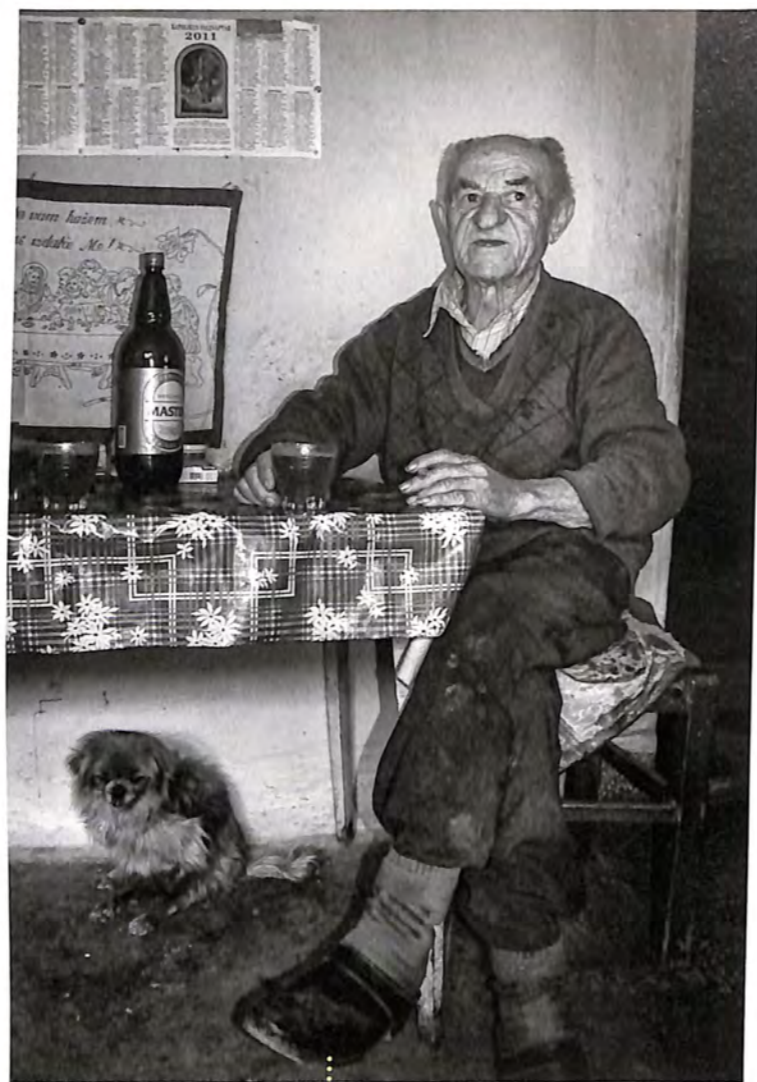
© ZORICA PETROVIĆ, "Portret", Bistrica, 2011

© ZORICA PETROVIĆ, "Jutarnja kaša", selo Brnjica, Golubac, 2009

© ZORICA PETROVIĆ, "Teta Goga", Miloševac, 2012

© ZORICA PETROVIĆ, "Čaša piva", Ivanovo, 2011

© ZORICA PETROVIĆ, "Gospoda Elizabeta", Ivanovo, 2010

© ZORICA PETROVIĆ, "Nešto da ti kažem", Dojkinci, 2008

© ZORICA PETROVIĆ, "Milena i Uroš", Požarevac, 2011

o fotografiji:

ZORICA PETROVIĆ

Rođena je 1969. i živi u Smederevu. Radi u ZC "Sveti Luka" Smederevo kao viša medicinska sestra.

Ljubav prema fotografiji otkrila je baveći se planinarenjem, gde najpre snima planinske pejzaže i ekološke teme, a zatim i živopisna sela i njihove stanovnike. Do danas je izlagala na više kolektivnih izložbi u Srbiji i inostranstvu i dobila je brojne nagrade.

Pored fotografije, bavi se i amaterskim filmom a njen dokumentarni prvenac nagrađen je na festivalu "Žisel" 2010. u Omoljici. Od tada paralelno radi i dobija nagrade za film i fotografije, pa je tako 2011. na festivalu u Omoljici dobila II nagradu za kolekciju fotografija, II nagradu za film i diplomu Etnografskog muzeja. Sličan uspeh ostvarila je i ove godine jer je dobila II nagradu za fotografiju, I nagradu za film i nagradu Etnografskog muzeja.

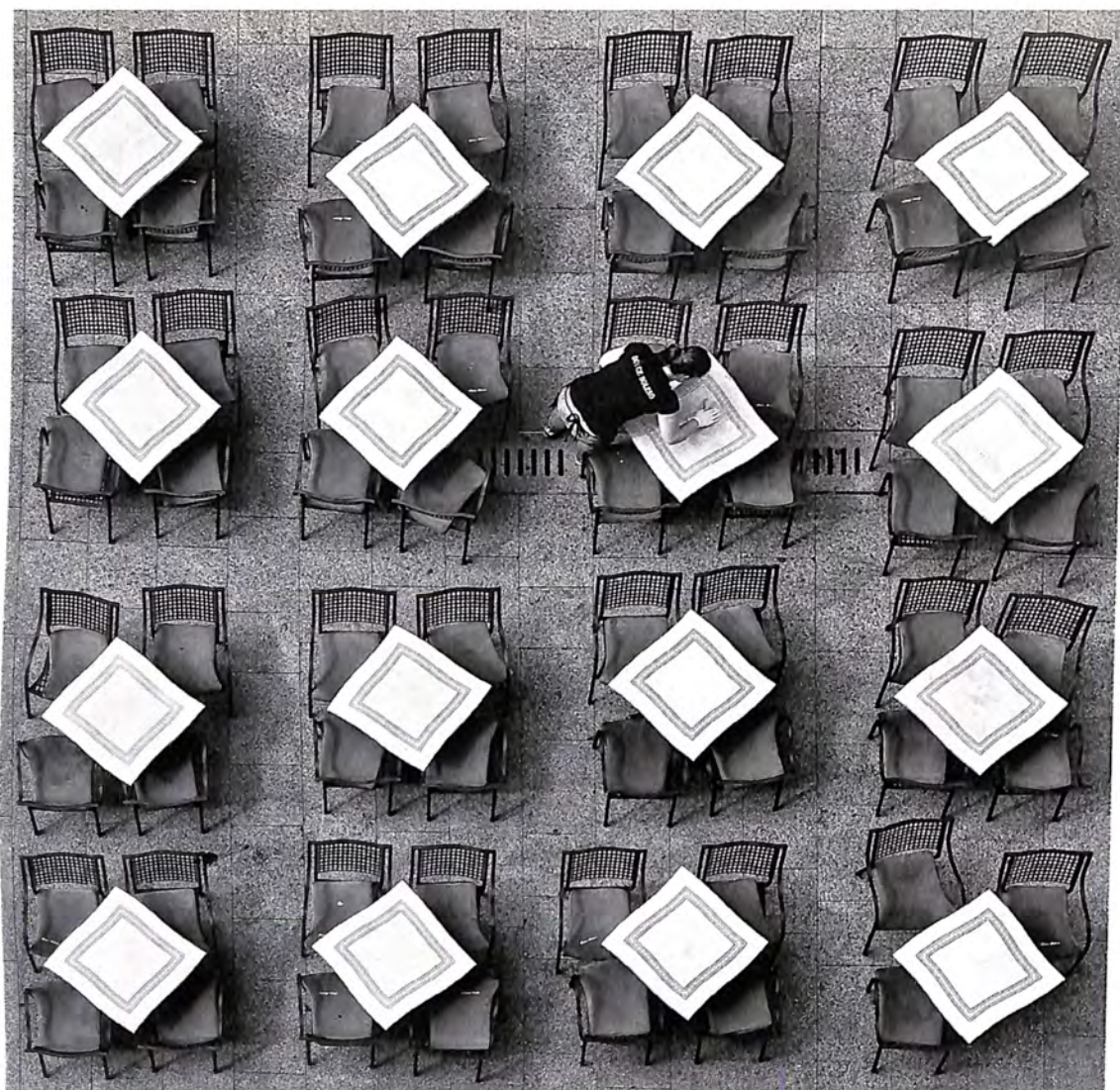
Fotografije objavljene u prošlom broju

PRVA NAGRADA ZA FOTOGRAFIJU
TIHOMIR DRAŽIĆ,
"Popodnevna šetnja"

DRUGA NAGRADA ZA FOTOGRAFIJU
EDO IGLIĆ, "Waiting 1"

KATARINA VUČKOVIĆ, "On the job"

ČAČAK

osvrt na Dane fotografije

U OKVIRU MANIFESTACIJE "DANI FOTOGRAFIJE U SRBIJI", KOJA JE ORGANIZOVANA U ČAČKU OD 27. DO 30. JUNA, U DOMU KULTURE ODRŽANA JE REPUBLIČKA IZLOŽBA FOTOGRAFIJE **Piše Emma Szabó**

ZA IZLOŽBU JE SELEKTOVANO 90 POJEDINAČNIH I 23 SERIJE FOTOGRAFIJA

Žiri u sastavu: Miroslav Predojević (MF FSS, predsednik žirija), Branislav Strugar (MF FSS), Geza Lenert (MF FSS, EFIAP), Aleksandar Kelić (MF FSS) i Zoran Purger (MF FSS) utvrdio je da je na izložbu prispelo 465 pojedinačnih i 77 serija fotografija od čak 119 autora.

Za izložbu je selektovano 90 pojedinačnih i 23 serije fotografija i dodeljene su nagrade.

Nagrade za seriju fotografija:

Prva nagrada dodeljena je Gordani Hajinović Tekli za "Portret stanja", druga nagrada Aleksandri Leković za seriju "Kafanske priče" i Fadilu Šarkiju za "Zauvek zajedno", a treća nagrada dodeljena je Tihomiru Dražiću za seriju "Zima", Draganu Lapčeviću za "Pogledi iz senke" i Vuku Adžiću za "Trgovci konjima".

POHVALA ZA FOTOGRAFIJU
MILAN MARKOVIĆ, "Put"

TREĆA NAGRADA ZA FOTOGRAFIJU
ALEKSANDRA LEKOVIĆ, "Urbana džungla"

Nagrade za fotografiju:

Prva nagrada dodeljena je Tihomiru Dražiću za fotografiju "Popodnevna šetnja".

Drugu nagradu dobili su Edo Igljić za fotografiju "Waiting 1" i Dejan Ilijić za fotografiju "Ray of Light", a treća nagrada uručena je Aleksandru Lekoviću za fotografiju "Urbana džungla", Aleksandri Leković za

"Senka 1" i Vladimiru Milićeviću za fotografiju "U zmajevom gnezdu".

"Dani fotografije u Srbiji", jedna od najznačajnijih manifestacija u oblasti fotografskog stvaralaštva, već deset godina zaredom održava se u Čačku, a zahvaljujući inicijativi FKK "Čačak" i u njegovoj organizaciji.

POHVALA ZA FOTOGRAFIJU
ZEKA SLAVIŠA STANKOVIĆ,
"Lolita 2011"

MIROSLAV PETROVIĆ, "Vrata"

TREĆA NAGRADA ZA FOTOGRAFIJU
VLADIMIR MILICEVIĆ, "U zmajevom gnezdu"

TREĆA NAGRADA ZA FOTOGRAFIJU
VIOLETA MILUTINOVIĆ, "Senka 1"

DRUGA NAGRADA ZA FOTOGRAFIJU
DEJAN ILJIĆ, "Ray of light"

SAŠA LAZAREVIĆ KORNI, "Ja u diptihu"

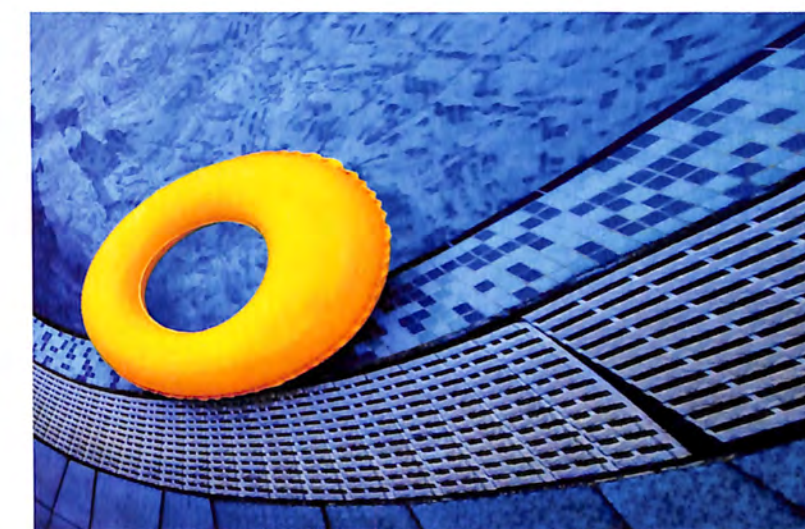
PRVA NAGRADA ZA SERIJU FOTOGRAFIJA
GORDANA HAJINOVIĆ TEKLA, "Serija 72"

SNEŽANA LUKIĆ, "Balerina"

TREĆA NAGRADA ZA SERIJU FOTOGRAFIJA
VUK ADŽIĆ, "Trgovci konjima (1,2,3,4)"

VOJISLAV-VOJO PEŠTERAC, "Banja 375"

Refoto 100 NAJ

Fotografije sa otvaranja izložbe "100 NAJ". Snimila: Emma Szabó

Časopis Refoto se u okviru manifestacije Dani fotografije predstavio izložbom "100 NAJ" koja čini selekciju od 100 najboljih fotografija čitalaca pristiglih na istoimeni konkurs koji je bio otvoren tokom 2012. godine. Izložba je otvorena 29. juna u galeriji Risim u Čačku, a trajala je do 7. jula. Milan Živković, urednik časopisa Refoto, je u okviru otvaranja održao prezentaciju predstavivši tom

prilikom stoti broj časopisa, kao i sve naslovne strane, od kojih su mnoge potpisali velikani, kako domaće, tako i svetske fotografske scene. Tokom projekcije, Milan nas je uputio u istoriju časopisa od samog nastanka do danas (1996-2013). Na obostrano zadovoljstvo, i uz veliko interesovanje publike, diskusija je nastavljena i nakon prezentacije. ■

DUNJA HABEK, radovi seminarista na temu "Art"

8 FOTOSOFIA

SEDAM DANA ČISTOG FOTOADRENALINA: NA HOYKINOM SEMINARU NESTAJU GRANICE KREATIVNOSTI

Piše Fotosofia 8 Press Team

Živjeti sedam dana samo za fotografiju i učiti od ponajboljih majstora fotografije – tu je jedinstvenu priliku nedavno iskoristilo 15 odabranih seminarista Fotosofije 8, besplatnog seminara za naprednu fotografiju koji se pod vodstvom poznatog hrvatskog fotografa Damira Hoyke, od 23. do 30. 6. održao u Termama Tuhelj, nedaleko od Zagreba.

Ovaj seminar, otvoren za sve koji razumiju hrvatski jezik – bez obzira na to u kojoj državi žive – ove je godine ugostio i seminaristu iz Beograda, te dvoje iz Sarajeva. A odabrani su doista imali naporan tempo – snimanje celebrity portreta, modnog editorijala, kreativnih fotografija za sponzore Mastercard, Epson, Toshiba i evoTV... Između snimanja, osim Hoykinih predavanja, dobili su priliku čuti iskustva poznatih fotografa i umjetnika, poput nagrađivanog Britanca Andrewa Teste i bivše Hoykine profesorice fotografije iz Beča, Eve Chung Fux.

Fotosofia 8, s predavačem Andrewom Testom

MAJA TOPČAGIĆ, radovi seminarista na temu "Art"

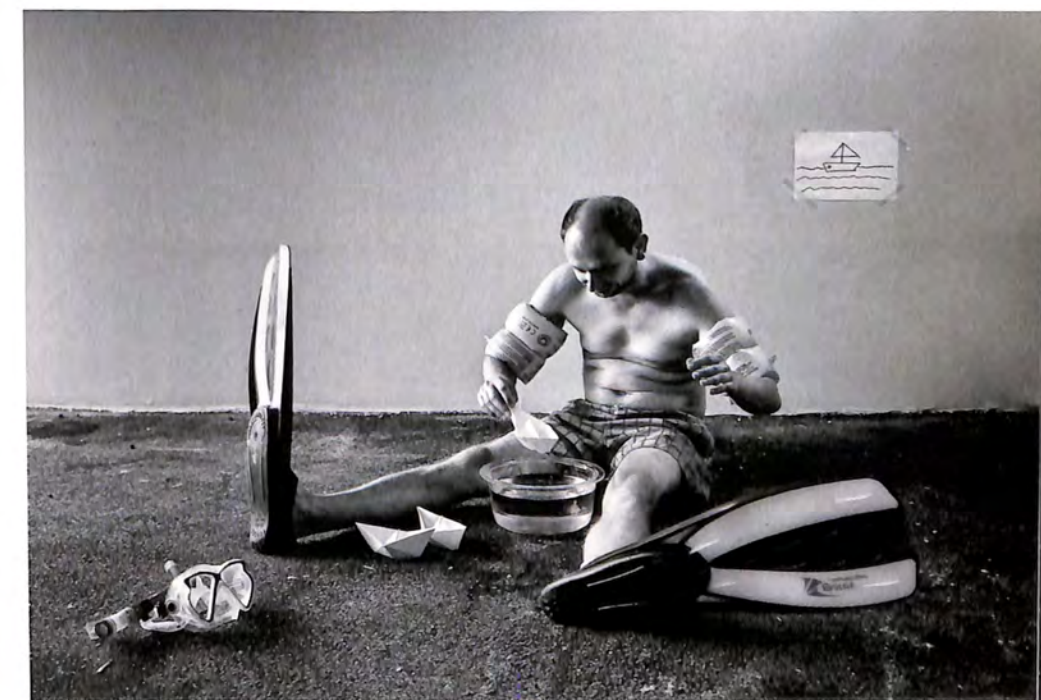

VANJA ČERIMAGIĆ, radovi seminarista na temu "Toshiba"

HOYKA ZA IDUĆU GODINU NAJAVLJUJE NOVU, DEVETU PO REDU FOTOSOFIJU. SVE INFORMACIJE BIT ĆE OBJAVLJENE NA WWW.FOTOSOFIA.INFO

Njihovi savjeti zasigurno su im pomogli da se što bolje prezentiraju na završnoj izložbi na temu "Art", gdje se svaki autor predstavio sa serijom od tri fotografije.

"Tijekom seminara trudim se stimulirati individualnost svakog od seminarista, potičem ih da se ne boje vizualizirati svoje autentične ideje. Vjerujem da takav način rada stimulira fotoizražavanje bez zadržke i otvara kreativne kanale koji su često začepjeni predrasudama i ostalim negativnim utjecajima okoline," rekao nam je Hoyka te dodao: "Zadovoljstvo mi je promatrati kako taj pristup često gotovo instantno promijeni položaj fotografije u životima mojih seminarista – velik dio ih počne osvajati nagrade na fotonatjecajima, neki se odluče fotografijom baviti profesionalno, dok ih je nekoliko upisalo studij snimanja na zagrebačkoj Akademiji dramske umjetnosti."

PETAR LUPIĆ, radovi seminarista na temu "Art"

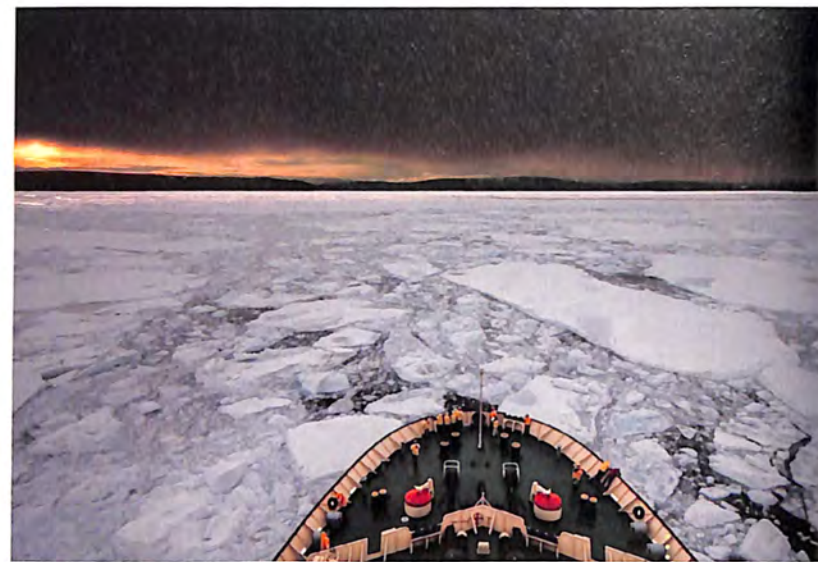
SARA PAVIĆIĆ, radovi seminarista na temu "Portrait"

MLADEN CUKOR, radovi seminarista na temu "evoTV"

TEMA A FIAP ZLATNA MEDALJA HENRY HO, "Ready to Catch"

TEMA A FIAP BRONZANA MEDALJA VOLKER MEINBERG, "Kane Basin Greenland"

SMEDEREVO 2013

3. Međunarodni salon fotografije

TREĆI MEĐUNARODNI SALON FOTOGRAFIJE "SMEDEREVO 2013" ORGANIZUJE FOTO-KINO KLUB "SMEDEREVO" I GALERIJA SAVREMENE UMETNOSTI U SMEDEREVU

Piše Dragoslav Mirković

U Galeriji savremene umetnosti postavljeno je 200 fotografija, a ostale primljene fotografije prikazivane su na video-bimu. Na konkurs je pristiglo 4.644 fotografije u četiri teme: A) "Čovek i voda"; B) Slobodna kolor; C) Slobodna crno-bela; D) "Foto-putovanje." Primljeno je 1.380 fotografija od 330 autora iz 60 zemalja.

Žiri je radio u sastavu: Slobodan Krstić, MF BiH, EFIAP, ULUPUD BiH; Zoran Đorđević, MF FSS, EFIAP, ULUPUDS i Dragoslav Mirković, MF FSS, EFIAP/s, ULUPUDS. Dodeljeno je šesnaest nagrada za svaku temu, dok je FIAP-ova Plava značka za najzastupljenijeg autora na izložbi dodeljena YU PEI HUANGU iz Tajvana.

TEMA A PSA ZLATNA MEDALJA JILLIAN MERLOT, "Deep Water Running"

TEMA B PSA ZLATNA MEDALJA RICHARD SPURDENS, "Rainy Day Thoughts"

TEMA A FSS ZLATNA MEDALJA DAVID BYRNE, "What Happens Next"

TEMA B UPI ZLATNA MEDALJA BRIAN HOPPER, "Holding the Reins"

IZLOŽBA JE TRAJALA OD 17. JULA DO 13. AVGUSTA

TEMA D PSA ZLATNA MEDALJA MARCO GARABELLO, "Attack"

TEMA D PSA SREBRNA MEDALJA HENRY HO, "Team Spirit"

TEMA C FSS SREBRNA MEDALJA BOJAN PETROVIĆ, "Old House"

TEMA C FIAP ZLATNA MEDALJA ŽELJKO ĐURIĆ, "Calendar"

ŽISEL 2013

41. Međunarodni salon fotografije

ŠTA NOVO NAPISATI O FESTIVALU KOJI JE USPEO DA ZAĐE U PETU DECENIJU POSTOJANJA, OSIM DA JE I DALJE USAMLJEN I JEDINSTVEN PO SVOJOJ TEMI, PROPOZICIJAMA I, ŠTO JE NAJVAŽNIJE, ODNOSU PREMA AUTORIMA **Piše Milan Živković**

ŽELJKO ĐURIĆ, "Igre vatrom"

ŽIRI JE RADIO U SASTAVU: DRAGOSLAV MIRKOVIĆ, ALEKSANDAR KELIĆ I MILAN ŽIVKOVIĆ. DELEGAT FSS BIO JE ZDRAVKO SIMIJONOVIĆ. RADOVE JE POSLALO 104 AUTORA, A OD PRISPELE 403 FOTOGRAFIJE, ZA IZLAGANJE PRIMLJENE SU 103 OD 52 AUTORA. NAGRADE ZA KOLEKCIJE DOBILI SU: ŽELJKO ĐURIĆ, MINA DELIĆ I LILI JAZBEC. NAGRADE I POHVALE ZA POJEDINAČNE FOTOGRAFIJE DOBILI SU: SAŠO ALUŠEVSKI, VUK ADŽIĆ, ZORICA PETROVIĆ, BRANKO TEŽAK, DRAGAN LAPČEVIĆ, HADŽI MIODRAG MILADINOVIĆ, ALEKSA MILOJEVIĆ I BOJAN PETROVIĆ

Najvažnija i najlepša stvar koju vidimo na ovom festivalu jeste postepena smena generacija, sasvim prirodna i logična. Svake godine pojavljuju se nova imena, mladi fotografi koji su deo svog interesovanja posvetili opštoj temi koja se nalazi i u samom imenu Žisel.

Moram da konstatujem da mi nedostaje stari sistem prijema radova jer nekada je broj fotografija iznosio deset, potom je smanjen na šest, a danas, kako bi festival ostao u okvirima pravila svetske fotografske organizacije, broj je smanjen na samo četiri. Ovo stvara ozbiljne probleme u kategoriji kolekcija, kojih je ranije bilo mnogo više. Ovogodišnji žiri vodio je računa o tome i veoma pažljivo je odbacivao fotografije starajući se da pronikne u ideju svakog autora. I pored toga, u kategoriji kolekcija nije ih bilo više od tri, tako da su svih pet pohvala date samo pojedinačnim fotografijama.

Treba napomenuti i da je kvalitet pristiglih radova bio veoma dobar, o čemu svedoči izložba u Omoljici.

Žisel, Omoljica, četrdeset jedna godina, dijapozitivi, fotografije, izložbe, projekcije, analogno, digitalno. Ovo su samo neke od ključnih reči koje bi pod obavezno sačinjavale File Info ovog, pogotovu danas, jedinstvenog festivala. Ova napomena odnosi se na neverovatan broj salona, smotri i festivala koji se održavaju u Srbiji, koja je svojevrsan svetski rekorder u ovoj (do sada nedefinisanoj) fotografskoj disciplini. Ovde negde počinje i priča o kvantitetu koja, kada je u pitanju Žisel, deluje veoma skromno. Sa nekoliko kategorija, brojem nagrada (koji bezmalo četiri puta prevazilazi broj primljenih fotografija u Omoljici) i obavezom da publici predstave tri do pet hiljada radova, ostali festivali omoljičkom "čedu" deluju nedostižno. Ali najvažnije od svega jeste to da Žisel nikada nije imao potrebu da se nadmeće jer ovaj festival jednostavno predstavlja kategoriju za sebe. Uostalom, ako pažljivo pročitate spisak primljenih, shvatićete koliko je veliki broj učesnika koji imaju najviša zvanja, kako naše, tako i svetske fotografske organizacije.

LILI JAZBEC, "Ograden"

SAŠO ALUŠEVSKI, "Fudbal"

VUK ADŽIĆ, "Almodovar"

MINA DELIĆ, "U poslu"

BRANKO TEŽAK, "Ezdenje"

ZORICA PETROVIĆ, "Unutrašnji pogled"

HADŽI MIODRAG MILADINOVIĆ, "Utovar krave"

DRAGAN LAPČEVIĆ, "Porodica"

SVAKE GODINE U OMOLJICI SE, PORED IZLOŽBE FOTOGRAFIJA, NASTALE OD KONKURSA, ORGANIZUJE I NIZ MANIFESTACIJA, OD KOJIH SU NAMA NAJZANIMLJIVIJE IZLOŽBE FOTOGRAFIJA. OVE GODINE MOGLI SMO DA VIDIMO SAMOSTALNE IZLOŽBE: "PUTEVI RASKRŠĆA" BOŽIDARA VITASA, "SEOSKI MUZIKANTI" BRANISLAVA BRKIĆA, "EKO FOTO" CENTRA ZA FOTO-TALENTE, A SVOJIM RADOVIMA PREDSTAVLJENI SU I NOVI NOSIOCI NAJVIŠIH ZVANJA FOTO-SAVEZA SRBIJE: FADIL ŠARKI (KMF), ZORAN MILUTINOVIĆ (KMF) I ŽELJKO ĐURIĆ (MF).

BOJAN PETROVIĆ, "Moj svet"

ALEKSA MILOJEVIĆ, "Vašar"

BRANISLAV BRKIĆ, iz serije "Seoski muzikanti"

BOŽIDAR VITAS, "Put spasenja"

ZORAN MILUTINOVIĆ, "Beograd 1"

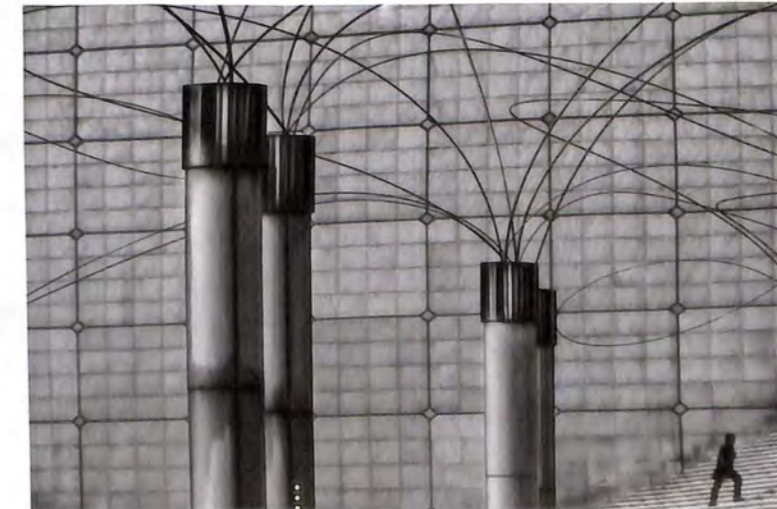
MAJA STOŠIĆ, "Kud plovi ovaj brod"

EDO IGLIĆ, "Zvaću policiju"

ŽELJKO ĐURIĆ, "Odrastanje"

FADIL ŠARKI, "Distopija u praksi"

FOTOGRAFI NE VOLE DA PIŠU

Uz nekoliko izuzetaka, tek da bi potvrdili pravilo, veoma je mali broj zaljubljenika u ovu umetnost koji žele nešto i da napišu, bilo uz fotografije, bilo o njima. Često neće da upišu ni svoje podatke u File Info, što organizatorima ovakvih manifestacija stvara ogromne probleme. Uostalom, taj problem vidljiv je i u katalogu festivala Žisel, jer je najveći broj tekstova uz prikaze autora delo istog čoveka. Ovo napominjem kako me ne bi proglasili egocentrikom koji, zahvaljujući tome što dugo godina kreira ove kataloge, koristi priliku da "ugura" svoje tekstove. Kako kome zatražim tekst, dobijem ovakav odgovor: "Da sam želeo da pišem, ne bih se bavio fotografijom, i uostalom šta još hoćeš kada već imaš onaj tekst koji si pisao za..."

JA SAM u trendu

NAVIKLI SMO DA, IZ GODINE U GODINU, VIĐAMO NOVE FOTOGRAFSKE TRENDOVE. PROŠLE GODINE DOGODILA SE PRAVA "EKSPLOZIJA" U OBLASTI FOTOGRAFISANJA HRANE, A DOŠLO JE I DO UČESTALE PRIMENE RAZLIČITIH EFEKATA UZ POMOĆ KOJIH UOBIČAJENI MOTIVI IZGLEDAJU INTERESANTNIJE. U TEKSTU KOJI SLEDI BAVIĆEMO SE FOTOGRAFSKIM AKTUELNOSTIMA U OVOJ GODINI **Piše Nikon Srbija**

Nakon pojavljivanja fotoaparata Nikon D5200 na tržištu, kompanija je ostvarila saradnju sa tri profesionalna fotografa, koji će nam pomoći da saznamo nešto više o trendovima koji predstoje. Savetovali su mlade fotografe kako da uhvate korak sa savremenim stremljenjima u fotografiji i kako da koriste D-SLR fotoaparate srednje klase.

"Mala planeta" - 360° panoramsko fotografisanje

Sam Rohn je samouki američki fotograf koji se specijalizovao za panoramsko fotografisanje od 360°. Prethodnih dvadeset godina saradivao je s velikim kompanijama, kao što su "Hugo Boss", "Ikea" i "Ford". Rohn veruje da će se trend fotografisanja panorame od 360° nastaviti i tokom iduće godine. Mnogi fotografi već uveliko eksperimentišu s različitim efektima uz pomoć kojih realizuju panoramske fotografije, popularno nazvane "mala planeta".

Šta je "Mala planeta"?

Panoramske fotografije od 360°, koje se još nazivaju i "mala planeta", predstavljaju potpuno nov način fotografskog pogleda na svet koji nas okružuje. Ova vrsta fotografije oslobađa fotografe konvencionalnih stega perspektive i otvara beskrajno polje mogućnosti za kreativno eksperimentisanje, koje je ranije bilo ograničeno tradicionalnom fotografskom opremom i tehnikom. Panoramsko fotografisanje od 360° pruža priliku da sagledate stvarnost iz novog ugla.

Zvanični naziv ove vrste fotografije jeste "stereografski panoramski prikaz", popularno nazvan "mala planeta" ili "panoramski prikazi planete". Fotografije snimljene ovom tehnikom omogućavaju vam da vizuelizujete okruženje od 360° u jednoj slici, tako što se (urbani) pejzaž, ili bilo koji panoramski snimak, obmotava oko sfernog oblika, tako da svaka fotografija izgleda kao planeta za sebe.

Zašto je baš ova vrsta fotografije jedan od vodećih trendova u 2013. godini?

Kreiranje panoramskih fotografija od 360° sada je lakše nego ikada ranije. Zahvaljujući tehnološkom razvoju fotoaparata, i kompjuterske tehnologije, alatke uz pomoć kojih dobijate ovaj efekat dostupne su svima. Više nije neophodno imati posebno težak softver ili skup profesionalni hardver, što je doskora bio osnovni problem za realizaciju ovakvih fotografija.

Mnogi fotografi izabraće upravo ovaj način izražavanja, a s obzirom na široku dostupnost, panoramska fotografija od 360° će, sa svim sigurno, osvojiti fotografsku scenu.

SAVETI SAM ROHNA

IZABERITE PRAVI MOTIV
Scene s jakim centralnim objektom, koje se ne šire više od 90° iznad horizonta, odličan su izbor pri izvedbi fotografija "mala planeta".

UVEK KORISTITE 360° SFERIČNU PANORAMSKU GLAVU STATIVA
Na ovaj način bićete sigurni da fotoaparat i objektiv rotiraju oko nodalne tačke, tako ćete izbeći paralaksu i osigurati pravilno spajanje fotografija. Ukoliko tačka horizonta bude pravilno izmerena tokom snimanja, imaćete manje posla u obradi fotografije. Uvek je lakše rešiti problem tokom fotografisanja, nego naknadno.

ODABERITE PRAVU OPREMU
Objektiv "riblje oko" će vam pomoći da snimite celu "malu planetu" u nekoliko snimaka. Neki fotoaparati, kao što

je Nikon D5200, mogu se upravljati bežičnim okidačem, koji će vam pomoći da odstranite senku tokom fotografisanja.

NEMOJTE NIKADA KORISTITI AUTOMATSKO PODEŠAVANJE
Potrebno je da ručno podesite ekspoziciju, balans bele i fokus da bi se osiguralo pravilno stapanje slika.

KORISTITE PRAVE APLIKACIJE ZA OBRADU FOTOGRAFIJE
Preporučujemo vam da koristite aplikacije za spajanje panoramskih prikaza od 360° kao što su: PTGui, KolorAutoPano ili Hugin. Ukoliko je potrebno da uklonite senke stativa sa snimljene fotografije, preporučujemo vam korišćenje Photoshopa, pre nego upotrebu specijalizovanih aplikacija.

Vraćanje na osnove: crno-bela fotografija

Jeremy Walker je višestruko nagrađivani britanski fotograf, čija je specijalnost fotografisanje pejzaža i lokaliteta širom sveta. Tokom svoje karijere eksperimentisao je sa više fotografskih trendova, da bi se najzad vratio klasičnoj crno-beloj fotografiji.

Zašto crno-bela fotografija?

Crno-bela tehnika svojom elegancijom i prefinjenošću vraća na same početke fotografije. Monohromatski pristup predstavlja fotografiju u svojoj najjednostavnijoj, gotovo sirovoj formi. Na ovaj način izbegavaju se boje koje odvlače pažnju od samog motiva. Fokus je na tonovima, teksturi, dramatici, što čini sasvim poseban vizuelni ugođaj.

Zašto je baš ova vrsta fotografije jedan od vodećih trendova u 2013. godini?

Čovek je danas na svakom koraku obasut vizuelnim informacijama. Korišćenje ajpoda, smart mobilnih telefona i ogromni televizijski ekrani deo su svakodnevice. Okruženi smo bojama. Crno-bela fotografija se, na neki način, suprotstavlja savremenom načinu življenja. Ovaj vid fotografskog postupka sigurno će naglasiti vašu kreativnost i izdvojiti vas iz mase.

Spektar mogućih fotografskih motiva veoma je širok, od ljudi i arhitekture, do putovanja i pejzaža.

Ultrabrza fotografija

Nagrađivan danski fotograf Morten Rygaard, "Nikonov" ambasador, stručnjak je za ultrabrzo fotografisanje. Proputovao je svet snimajući portrete zvezda kao što su 50 Cent, Justin Bieber i Arnold Schwarzenegger, fotografisao je i koncerte poznatih bendova U2, Rolling Stones i Madonne.

Rygaard je svestan da se u veoma kratkom trenutku može dogoditi mnogo toga. Danas je moguće "zamrznuti" trenutak, uz pomoć savremene fotografske tehnike i sve naprednijih fotoaparata moguće je snimiti odličnu fotografiju delića sekunde.

Šta je ultrabrza fotografija?

Ultrabrza fotografija je tehnika kojom je moguće snimiti trenutak koji, zbog velike brzine, nije vidljiv ljudskim okom. Intrigantno je to što na ovaj način možete dokumentovati događaj koji se dešava neverovatnom brzinom (tačku udara ili eksploziju). U prošlosti se ultrabrza fotografija uglavnom koristila u fizici, medicinskim istraživanjima i za fotografisanje sportskih događaja. Zahvaljujući naprednoj fotografskoj opremi, danas je otvoreno široko polje kreativnog istraživanja ovog fotografskog postupka.

Zašto je baš ova vrsta fotografije jedan od vodećih trendova u 2013. godini?

Kako zaista izgleda trenutak kada kišna kap padne na površinu, kada se voda sipa u čašu ili jaje udari o pod? Fotografi entuzijasti znaju da, uz pomoć nekoliko jednostavnih trikova, svako može da "zamrzne stvarnost" koristeći ultrabrznu fotografiju.

SAVETI MORTEN RYGAARDA

KLJUČ JE U UPOTREBI BLICA – Blic je obavezan deo opreme u ultrabrzoj fotografiji. Da bi se dobio željeni efekat, trebalo bi podesiti blic između 1/800 i 1/2.000 dela sekunde.

KORISTITE STATIVE ZA FOTOAPARAT I BLIC – Na taj način znatno ćete olakšati postupak, naročito ako eksperimentišete s nekoliko bliceva istovremeno. Pokušajte da fotografirate u potpuno zamračenoj sobi tako što ćete samo motiv osvetliti blicem.

KORISTITE ZVUČNI OKIDAČ – Ako ste u potpunom mraku, pomoću zvučnog okidača aktiviraćete blic u trenutku kada se zvuk detektuje. Pomoću zvučnih senzora moguće je fotografisati trenutak svega nekoliko milisekundi nakon što se dogodi. Ne postoji savršen metod za ultrabrzo fotografisanje – zato eksperimentišite! ■

SAVETI JEREMY WALKERA

OBRATITE PAŽNJU NA PODELU PLANOVA U KADRU

Kada kadrirate snimak, najbolje bi bilo da glavni motiv bude u prvom planu. S obzirom na to da ne postoji boja koja bi vodila oko, bilo bi dobro da imate elemente u drugom ili trećem planu fotografije. Ukoliko se ipak odlučite za jednostavan kadar, bez previše elemenata, savetujem vam da se držite proverenog fotografskog pravila "zlatne trećine", tako što ćete glavni motiv ukomponovati u trećinu kadra.

RAZMOTRITE SVE UGLOVE I VIDNA POLJA

Potražite čudan i drugačiji motiv. Nedostatak boje primorava posmatrača da se skoncentriše na kompoziciju, stoga budite kreativni. Monitor od tečnih kristala s promenljivim uglom, na fotoaparatu Nikon D5200, pomaže da snimite fotografije iz praktično svakog položaja.

POSMATRAJTE KADAR IZ VIŠE UGLOVA

Posmatrajte kako promenljivi vremenski uslovi utiču na izabrani motiv i na koji način se on menja tokom dana. Osnovno pravilo u

monohromatskoj fotografiji jeste identifikovati jake senke, tonove, teksture i oblike.

EKSPERIMENTIŠITE RAZLIČITOM DUŽINOM EKSPOZICIJE

Duga ekspozicija prouzrokuje zamućenost i zamućenost motiva u pokretu, i na taj način fotografija dobija novu dinamiku. Upotrebom stativa možete koristiti duge ekspozicije od nekoliko sekundi, ili čak minuta, da biste dobili naizgled avetne, prozračne efekte. Kada se deo fotografisanog motiva pomera, usled duge ekspozicije postaje zamućen (npr. talasi), dok statični delovi kadra ostaju oštri (stene i kamenje).

POMERAJTE FOTOAPARAT TOKOM EKSPOZICIJE

Izaberite motiv u pokretu, na primer, osobu koja trči, automobil ili voz, usmerite fotoaparat i pomerajte ga u smeru kretanja. Ako koristite umereno kratke ekspozicije (na primer, petnaesti deo sekunde), fotografisani motiv će biti oštar, dok će pozadina biti zamućena. Eksperimentišite različitim brzinama ekspozicije.

MILOŠ PETROVIĆ

MINA STEFANOVIĆ

REJHAN SLATINA

IVANA TODOROVIĆ

Letnje ŠEME

Časopis *Refoto* je, polovinom jula, na svojoj Fejsbuk stranici objavio poziv za učešće u formiranju foto-albuma pod nazivom "Letnje šeme". Namera je bila da uzajamno podelimmo letnje radosti i iskustva, a s obzirom na iznenađujuće veliki odziv čitalaca, zajednički album postao je stecište zajedničkog pamćenja ovog, po svemu sudeći, nezaboravnog leta. Zahvaljujemo se svima koji su učestvovali u akciji, a ovom prilikom objavljujemo najuspešnije fotografije.

IVANA DRAŽETA

SANDRA SOFRONIĆ

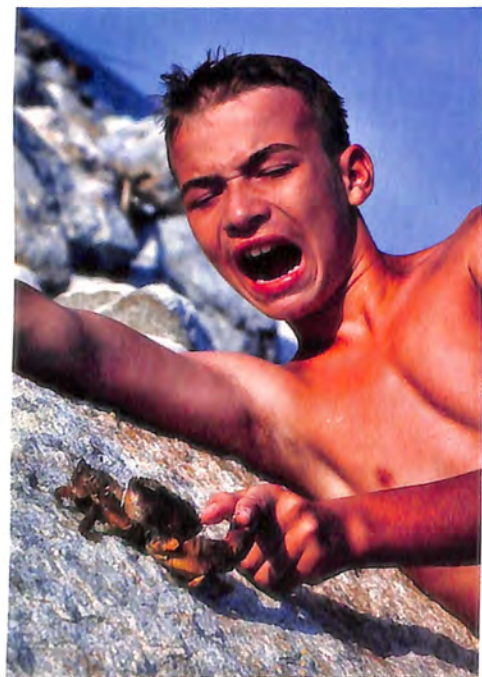
GORAN BAJIĆ

ANA STEFANOVIĆ

JULIA ZHUKOVA

VESNA MARKOVIĆ

JELENA JOVIĆ - ZAZA

VLADA MARINKOVIĆ

Instant reprodukcija trenutka

POLAROID

© THOM JACKSON

© CHLOE AFTEL

PRIČU O "POLAROIDU" I TEHNOLOŠKOM ZNAČAJU SAMOG PRONALASKA INSTANT FOTOGRAFIJE TEŠKO JE SAGLEDATI IZ POZICIJE SAVREMENOG ČOVEKA, SVAKODNEVNO OKRUŽENOG MNOŠTVOM TEHNOLOŠKIH OLAKŠICA I PREČICA **Piše Emma Szabó**

Živimo u vremenu "instant" komunikacije i jednako brzih konzumentskih navika. Korišćenje interneta i mobilnih telefona predstavlja neku vrstu rutine. Komunikacija posredstvom društvenih mreža (Fejsbuk, Tviter, Instagram itd.) omogućava nam, ne samo trenutni uvid u živote naših prijatelja, poznanika i ljudi koje bismo želeli da znamo lično, već i istovremeno aktualiziranje sopstvenih dešavanja. U takvoj vrsti instant razmene aktuelnosti, fotografija ima nezaobilaznu funkciju, jer šta nam bolje može "saopštiti" od same slike. Upravo ta istovremenost trenutka i materijalne predstave bila je osnovna preokupacija Dr Edvina Landa (Edwin Land), koji je idejni tvorac instant fotografije.

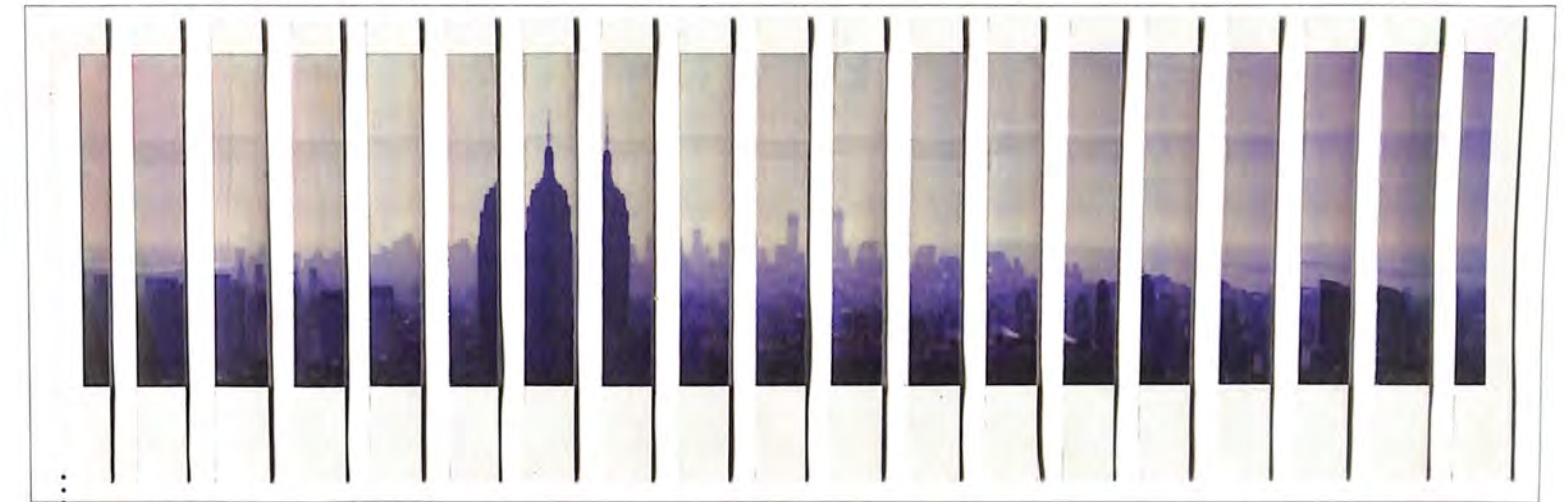
Povod za višedecenijsko razmišljanje, proučavanje i rad doktora Edvina Landa bila je jedna anegdota. Naime, davne 1944, nakon porodičnog fotografisanja, njegova, tada trogodišnja ćerka, pitala je zašto ne može odmah

da vidi snimke koji su upravo fotografisani. Ovo pitanje rezultiralo je nastankom "Polaroid" fotoaparata 1948. godine.

"Polaroid" je bila firma koja se, pre nastanka prvog instant fotoaparata, bavila isključivo izradom polarizacionih sočiva. Prvi "Polaroid" fotoaparati bili su, u ono vreme, čudo tehnologije i doživeli su trenutni uspeh. Fotografi su pre pojave instant fotoaparata slali filmove na laboratorijsku izradu, što je podrazumevalo višednevno čekanje rezultata snimanja. Snimak nastao "Polaroid Land" tehnologijom bio je vidljiv gotovo istog trenutka, eventualne greške mogle su da se isprave na licu mesta, što je fotografima znatno olakšavalo posao.

Istovremenost samog postupka i instant uvid u snimljenu fotografiju izazvali su prvi "bum" na tržištu.

Kompanija je nezaustavljivo rasla tokom pedesetih i šezdesetih godina prošlog veka, međutim, vrhunac dostiže sedamdesetih godina,

© MASSILIANO MUNER, "Fading Empire State u 30x40"

© CLAY LIPSKY

nakon pojave SX-70 "Polaroid" fotoaparata (1972), koji je proglašen remek-delom inženjeringa. Ovo je bio prvi model fotoaparata koji je automatski izbacivao snimke i predstavlja krunu rada Dr Edvina Landa i kompanije "Polaroid", koja je ubrzo potom ostvarila profit merljiv milijardama američkih dolara. Instant fotografija je doživela neverovatnu ekspanziju i samo tokom 1974. godine nastalo je više od milijardu "Polaroid" snimaka.

Upravo ovi podaci dokaz su da je kompanija "Polaroid", proizvodnjom instant fotoaparata i opreme, visoku tehnologiju učinila dostupnom i smestila je pravo u ruke potrošača.

Iako se polaroid fotografija često vezuje isključivo za brze i površne snimke, "Polaroid" film, naročito u profesionalnom formatu, bio je omiljen i neizostavan deo fotografskog opusa nekih od najvećih imena svetske fotografske i umetničke scene (Ansel Adams, Walker Evans, André Kertés, Andy Warhol...).

Ubrzo je proizveden i "Polaroid" fotoaparata velikog formata (20x24 inča, tj. 50x60 cm). Proizvedeno ih je ukupno sedam, od kojih je pet i dalje u upotrebi. Zbog velikih dimenzija koristi se isključivo za potrebe studijskog snimanja, a koristili su ga gotovo svi vodeći umetnici – od Endi Vorhola, do Čak Klosea i Meri Elen Mark.

"Polaroid" je ubrzo proizveo i čuvenu "Polavision" kameru, koja je koristila osmo-milimetarski film, i pravila instant filmski zapis.

Međutim, "Polaroid" imperija ubrzo doživljava krah. Nakon penzionisanja Dr Edvina Landa, 1982. godine, kompaniju preuzimaju njegovi bliski saradnici, za koje se ispostavilo da nisu bili ni približno uspešni stratezi.

Tokom devedesetih godina kompanija ne uspeva (ili ne prihvata) da prati korak s tehnološkim inovacijama koje se razvijaju munjevitom brzinom. Pojavom digitalne fotografije i inkdžet štampe postaje izvesno da se samoj kompaniji bliži kraj.

"Polaroid" je bankrotirao više puta do 2001. godine, vlasništvo se menjalo tri puta da bi konačno prvo prestali sa proizvodnjom fotoaparata (2006), a potom i instant filmova (2008).

Čini se da ovo predstavlja definitivni kraj u priči koja se može porediti s munjevitim usponom i još bržim padom neke holivudske zvezde, ali – ovo nije kraj...

USKRSNUĆE "POLAROIDA" – THE IMPOSSIBLE PROJECT

Duh velikog uma Dr Edvina Landa i dalje živi i izgleda da nakon više od pola veka jednako inspiriše, a najbolji dokaz jeste postojanje The Impossible Projecta. Grupa entuzijasta koja stoji iza imena ove kompanije odlučila je da, na veliku radost svih ljubitelja ovog medija, oživi analognu instant fotografiju i spasi Landovo zaveštanje od zaborava.

Nakon konačnog gašenja kompanije "Polaroid", 2008. godine, Dr Florijan Keps (Florian Kaps) odbio je da prihvati stav da je analogna instant fotografija suvišna u vreme digitalnog zapisa slike. Uprkos digitalnoj revoluciji, ili upravo baš tim povodom, on osniva "The Impossible Project", s namerom da očuva jedan od najvećih fotografskih izuma 20. veka.

Odabrani tim stručnjaka, koji su ranije bili zaposleni u kompaniji "Polaroid", sada pred sobom ima nov izazov, a to je ponovni izum formule za proizvodnju instant filma 21. veka. "Polaroidov" recept bio je star gotovo tri decenije, mnoge hemikalije neophodne u izradi instant filma više se ne proizvode ili su zabranjene za upotrebu.

Potreba za izumom potpuno nove tehnologije izrade instant filma rezultirala je partnerstvom s kompanijama "IlfordPhoto" i "InvisCoat". Na listi partnera nalazi se i "HCB SuperPower" zbog potrebe da se u svakoj kaseti filma nalazi i baterija. Ovaj tim ostvario je uspešnu saradnju i konačno došao do adekvatnih rešenja za zamenu, ili unapređenje, spornih komponenti. Proizvodnja instant filma namenjenog starijskim "Polaroid" fotoaparata počela je u jesen 2010. godine.

Novi instant filmovi imaju jedinstvene karakteristike koje svakako pomeraju tradicionalne granice. Za razliku od "Polaroidovog" instant filma, koji je bio gotovo besprekoran, "The Impossible" film (zbog svojih nedostataka) daje potpuno neočekivane rezultate i unosi izvesnu svežinu u sam medij instant fotografije.

U svetu digitalne tehnologije i neosporne dominacije digitalne slike stvarnosti se transformiše u virtuelnu, nereálnu kategoriju.

© FRANCO MAMMANA

© VARIAL & NADJARI

© DAVID SYLVIAN

Samim tim danas, više nego ikada ranije, sve "opipljive" stvari i alatke koje omogućavaju trenutno razvijanje. Pre nego što se pozabavimo procesima unutar instant filma, valja se podsetiti od čega je sačinjen klasičan fotografski film.

U svetu umetnosti instant fotografija predstavlja jedinstven i nezamenjiv opus mnogih umetnika i fotografa, među kojima su: Nobuyoshi Araki, Stefanie Schneider, Marry Ellen Mark, E.J. Camp, David Levinthal, Ryan McGinley. Svi oni već su koristili "The Impossible" filmove, a njihovi radovi izlagani su u galerijama širom sveta. Činjenica da je analogna fotografija široko zastupljena u današnje vreme, na neki način, menja sliku savremene fotografije i dopunjuje je raznolikošću i kreativnošću svih zaljubljenika u analognu instant sliku.

TAJNA INSTANT FOTOGRAFIJE – MAGIJA NA DLANU

Sada ćemo objasniti šta se to zapravo dešava unutar filma dok čekate da se pojavi fotografija. Iako deluje magično, reč je zapravo o jednostavnom hemijskom procesu.

© E.J. CAMP

Instant film je veoma sličan klasičnom fotografskom filmu, iako u sebi sadrži nekoliko elemenata koji omogućavaju trenutno razvijanje. Osnovni zadatak fotografskog filma jeste da "zarobi" svetlosne čestice uz pomoć određenih hemikalija.

Dakle, fotoaparata doslovno izlaze film svetlosti, koja dopire iz okruženja u kom planiramo da fotografiramo. U trenutku kada se film osvetli, stvara se hemijska reakcija.

Dijapozitiv film sačinjen je od plastične osnove na koju je naneta emulzija sa halogenidima srebra. Kada se film izloži svetlosti, nastaje hemijska reakcija gde neekspozirani srebro-halogenidi pri razvijanju aktiviraju boje koje čine pozitiv. Crno-beli film ima jedan sloj srebro-halogenida, dok na kolor-filmu postoje tri sloja, od kojih je površinski osetljiv na plavu svetlost i tokom postupka poprima žutu boju, srednji na zelenu i poprima purpurnu boju, dok je donji sloj osetljiv na crvenu svetlost i tokom razvijanja poprima plavo-zelenu boju. Kada osvetlite film, fotoosetljive čestice svakog sloja reaguju na određenu boju svetlosti. Na ovaj način hemijskim procesom beleži se svetlost i uzorak boje.

Da bi se od ovakvog zapisa dobila fotografija, neophodno je razviti film upotrebom nekoliko hemikalija. Kod dijapozitiva se obojene komponente spajaju u "preobratni" srebrni pozitiv, pri čemu boje suptraktivno proizvode pozitivnu sliku objekta. Razvijeni kolor-film daje negativnu sliku, što znači da su boje koje se pojavljuju na filmu suprotne od realnih boja scene koja je fotografisana. Na dijapozitivu prvi korak je razvijanje prikrivene slike u svakom sloju u crno-srebrni negativ, upotrebom crno-belog razvijачa; zatim sledi reekspoziranje pri kom se netaknuti halogenidi sami "ekspoziraju", da bi se na kraju primenio razvijач boje koji pretvara

reekspozirane halogenide u crno metalno srebro, istovremeno uzrokujući stvaranje plavo-zelene, purpurne i žute u svakom sloju i njihovo spajanje s tim istim halogenidima. U ovoj fazi razvijanja film izgleda potpuno crno jer su novostvorene boje još uvek pokrivene razvijanim crnim metalnim srebrom koje se otklanja postupkom izbleđivanja i fiksiranja. Crno metalno srebro topi se ostavljajući obojene slojeve slobodne da, nakon ispiranja, načine sliku.

Instant film u procesu razvijanja koristi princip dijapozitiva, s tim što se hemikalije nalaze unutar samog filma sačinjenog od tri sloja, od kojih je svaki osetljiv na svetlost druge boje. Ispod svakog sloja na instant filmu nalazi se razvijач pigmenata i fiksir, svi pomenuti slojevi nalaze se na crnom osnovnom sloju. Ovakav raspored predstavlja lančanu hemijsku reakciju, čiji je krajnji ishod instant fotografija. Kako izgleda instant film pre nego što snimate fotografiju? Hemikalije, neophodne za proces trenutnog razvijanja, smeštene su u "jastučiće" na obodu plastične osnove filma i nemaju dodira sa fotoosetljivim materijalom. Nakon što snimate fotografiju, instant film prolazi kroz dva valjka i izlazi van fotoaparata. Valjci nanose hemikalije do sredine filma, nakon čega nastaje hemijska reakcija između sloja na kome se nalazi fotografija i fotoosetljivog sloja. "Magično" pojavljivanje fotografije pred našim očima zapravo je jednostavna hemijska reakcija. Fotografija je u potpunosti razvijena i pre nego što se pojavi, međutim, zaštitni sloj kreira iluziju da ona nastaje postepeno.

Kada se fotografija konačno formira, film i dalje nije potpuno suv, što omogućava razne vrste manipulacije na površinskom sloju fotografije. Na taj način dobijaju se zanimljivi efekti primamljivi mnogim ljubiteljima instant fotografije. ■

Profoto Performanse ... Vaša strast

Profesionalni fotografi danas zahtevaju izdržljive, dugotrajne, brze i dosledne bliceve, dizajnirane za digitalne fotoaparate i zahtevne poslove. Profoto je svetski lider u proizvodnji elektronskih bliceva.

U novi Profoto D1 Air uključeno je preko 40 godina rada kompanije Profoto u razvoju vrhunske studijske opreme.

Profoto D1 Art dostupan je u sledećim verzijama: 250, 500 i 1000 Ws.

5.6

Profoto

ON

TEST

CHANNEL SET

D1
1000 Air

Profoto
The Light Shaping Company

Za sve dodatne informacije posetite sajt www.refot.com ili pozovite na tel. 011/30-87-004

"Kinezi" iz moje kolekcije

RAZUMLJIVO JE DA VELIKA ZEMLJA POPUT KINE OPERIŠE I VELIKIM BROJKAMA. TO SE ODNOSI I NA, NAMA ZANIMLJIVE, FABRIKE FOTOAPARATA I PRIBORA. ONIH ZNAČAJNIJIH BILO JE OKO 25, OD TOGA SAMO U ŠANGAJU (SHANGHAI) PET, UZ JOŠ NEKOLIKO OPTIČKO-MEHANIČKIH INSTITUTA IZ KOJIH SU, TAKOĐE, POVREMENO "IZLAZILI" FOTOAPARATI, UGLAVNOM KOPIRANI, ALI I ORIGINALNI

Sve te fabrike zajedno proizvele su manje od sto tipova i modela fotoaparata. Zanimljivo je da su mnogi od njih ostali na eksperimentalnom nivou i broju izrađenih primeraka, dok su drugi fotoaparati proizvedeni u više desetina hiljada, što je ipak malo u odnosu na ogromnu populaciju Kine. Ova konstatacija, naravno, važi za period proizvodnje kolekcionarski zanimljivih, mehaničkih fotoaparata.

ISTORIJA I UTICAJ

Za početak fotografskih zbivanja u Kini "kriv" je izvesni Zou Boqui, koji je, prema kineskim podacima, 1844. godine napravio prvi jednostavni kineski fotoaparatus. Poživeo je samo pedeset godina (1819-1869), ali se u njegovim zapisima mogu naći planovi više fotografskih potrepština, kao i recepti za pravljenje fotosensibilnih materijala. I kada se jednom krene, nastavak je daleko lakši. Ako zapne vlastitim snagama, moguće je pogledati okolo. Još prvom polovinom prošlog veka u Kini su "trgovale" velike fotografske firme - "Kodak", "Zeiss", "Leitz" i ostali - čiji su neki proizvodi bili sasvim ili delimično kopirani. Posle Drugog svetskog rata, naročito posle Kineske revolucije, zahvaljujući i ideologiji, povećan je uticaj evropskog istočnog bloka, što se odmah odrazilo i na fotografsku industriju Kine. Sve je više kopija poljskih, čehoslovačkih fotoaparata, kao i onih modela iz SSSR-a. Više japanskih korišćeno je kao osnova za proizvodnju kineskih fotoaparata.

Pearl River 6x6

Seagull-4A (6x6)

Pearl River 6x6 (1970)

Skroman, potpuno manualni refleksi "dvookas" napravljen je u fabrici fotoaparata "Guangdong". S objektivom Pearl River 3,5/75 mm, sastavljenim od tri elementa, u Pearl River zatvaraču s oznakama B, 25, 50, 100 i 250, koji ima i autoknips, mogućnosti ovog fotoaparata baš nisu velike. Premotavanje filma je ručno, putem crvenog prozora, a zatvarač je potrebno posebno napeti pre okidanja. Na dugmetu za uoštravanje (levom rukom), nalazi se pokazivač dubinske oštine, na njemu je i podsetnik osetljivosti filma u DIN i ASA jedinicama. Prijatni detalji na fotoaparatu su bajoneti za filtre ili sočiva, mat staklo sa svetlim vertikalnim i horizontalnim linijama, velika sklopljiva lupa za uoštravanje i izvanredno meko dugme okidača.

Pearl River je tri puta napisano: na fotoaparatu, objektivu i zatvaraču. I to ne kineskim karakterima, nego latiničnim pismom, jer je ovaj fotoaparatus bio namenjen izvozu, tako da u njemu ima i japanskih delova. Kolekcionarska vrednost u stranim katalozima je 30 - 40 evra, a kod nas se može naći i povoljnije.

Seagull-4A 6x6 (1964) - fabrika fotoaparata "Shanghai"

Ovo je već lepša "igračka". Prethodni model 4 napravljen je oko 1964. Uz novu polugu za brzo premotavanje filma dobio je i oznaku "A", tako da se slobodno može nazvati kineskim Rolleiflexom. S objektivom Haiou-31 3,5/75, (tri elementa) i objektivom tražila svetlosne jačine 2,8 i sa zatvaračem (B, 1 - 1/300 s, uz

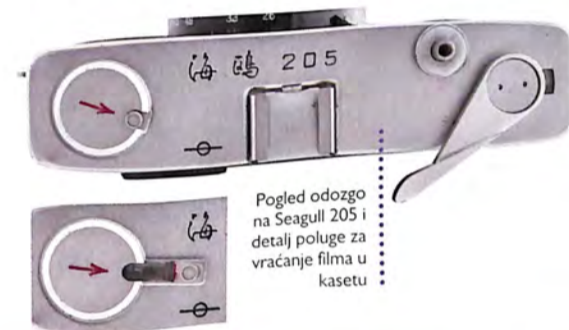
Piše Miroslav Nikoljačić

U tražilu ovog modela naznačen je i format 4,5x6. Model 4B-1 dobio je na mat-staklu Fresnelove krugove s centralnim krugom čistog mat-stakla, što je znatno olakšavalo uoštravanje. I, na kraju, Seagull-4C modifikovan je i

za snimanje filmom širine 35 mm. Te osobine već smo susretali kod Rollei fotoaparata, kod Flexareta, a i kod Yashice 635. Kolekcionarska vrednost svih ovih Seagulla je 40 - 50 evra.

Seagull 205

Pogled odozgo na Seagull 205 i detalj poluge za vraćanje filma u kasetu

Seagull 205 (1972)

Proizveden u fabrici "Shanghai Light Instrument Products", ovaj lepo dizajniran fotoaparatus s daljinarom, za format 24x36 mm, opremljen je objektivom Seagull 2,8/50 mm, s najmanjom udaljenošću snimanja 0,8 m. Centralni zatvarač ima raspon ekspozicija između 1 - 1/300 s, kao i B. Autoknips se podrazumeva. Neobično svetlo tražilo s daljinarom ima još i automatsku korekciju paralakse, što se sreće samo kod vrednijih fotoaparata. I poluga za premotavanje, i ona za vraćanje snimljenog filma u kasetu, neobično su, i oku prijatno, konstrukciono rešenje. Sve to doprinosi prijatnom utisku pri prvom pogledu na fotoaparatus, a taj utisak, meko dugme okidača još više poboljšava. I uz sve ove komplimente, kolekcionarska vrednost Seagulla 205 je tridesetak evra.

Great Wall SZ-1

Dugme za napinjanje opruge motora

Great Wall SZ-1 (1980)

Proizveden je u fabrici "Beijing Camera" i koristi se za snimke formata 24x36 mm pomoću ugrađenog motora. Na njemu je objektiv 2,8/45 mm mehanički povezan s daljinarom, najmanja udaljenost snimanja je 0,9 m. U tražilu postoje svetle oznake za korekciju paralakse. Centralni zatvarač ima oznake ekspozicija B, 30, 60, 125 i 300. Kada se okretanjem dugmeta s donje strane napne opruga motora moguće je napraviti osam snimaka bez novog napinjanja opruge. Video sam jedan model Ricoha, skoro identičnog oblika kao SZ-1. Istini za volju, bili su lako "kvarljiva" roba, što je bio uzrok skore pojave novog Great Wall fotoaparata s oznakom SZ-2. Ovaj model bio je, zahvaljujući poboljšanom zatvaraču i robustnijoj opruci, pouzdaniji od prethodnika. Napravljeno je preko 100.000 primeraka oba modela. Kolekcionarska vrednost SZ-1 je 40, a SZ-2 50 evra.

miniko@sezampro.rs

DVOGLED ACULON T01 - 8X21

DALJINOMER AS COOLSHOT

FIELDSCOPE ED 82 A

DOVOLJNO BLIZU?

Veliki asortiman sportske optike karakteriše Nikon tehnologija i izvanredna optika. Lako ćete pronaći odgovarajući model, jer Nikon Vam pruža mogućnost da sa samopouzdanjem uživate u posmatranju tokom cele godine.

Nikon Sport Optics

REFOTB Ekskluzivni uvoznik i distributer
www.refot.com Pčinska 17, 11 000 Beograd
e-mail: info@refot.com Tel: +381 11 90 87 004 Fax: +381 11 78 60 234

© RICHARD HAMILTON

Fotografija i UMETNOST

KRAJEM ŠESTE DECENIJE DVADESETOG VEKA, PARALELNO S BURNIM DRUŠTVENIM PROMENAMA I TEHNOLOŠKIM RAZVOJEM, FOTOGRAFIJA, FILM, A UBRZO I VIDEO OSVOJILI SU UMETNIČKU SCENU

Piše Jelena Matić

Fotografija, kao medij umetnika, nije novina, postojala je u avangardnim pokretima između dva svetska rata (fotokolaž, foto-montaža, fotogram, solarizacija). Posle treće decenije dvadesetog veka usledilo je kratko zatišje, koje je prekinuo dolazak pop-arta. Praksa najpoznatijeg umetnika ovog pravca Endi Vorhola (Andy Warhol) zasnivala se na korišćenju već postojećih fotografija (novine, časopisi) ikona i kultova popularne muzike, filma, politike, tj. potrošačkog društva, koje su tehnikom sito-štampe prenošene na slikarsko platno i serijski se umnožavale. Britanski pop-art umetnik Ričard Hamilton (Richard Hamilton) radio je foto-kolaže, tako-

© BARBARA KRUGER

de od fotografija preuzetih iz novina, dok je Robert Raušenberg (Robert Rauschenberg), pored asamblaža i foto-kolaža, od druge polovine četrdesetih do prve polovine šezdesetih godina prošlog veka, uradio odličnu i veoma ličnu seriju crno-belih fotografija prijatelja, umetnika, urbanih scena i situacija.

Pop-art je na neki način uveo fotografiju u umetničku praksu, ali se protagonisti ovog pravca ipak nisu odrekli slikarskog platna, kao ni tehnike. Pojavom konceptualne umetnosti situacija se drastično promenila. Konceptualna umetnost je odbacila modernistička shvatanja, klasične vidove umetničkog izražavanja (slikarstvo, skulptura), i okrenula se filozofiji, književnosti, teoriji jezika i umetnosti, performansima, akcijama i intervencijama, kao i upotrebi medija tehničkog porekla. Kao što je to bio slučaj s protagonistima dade, futurizma, nadrealizma, za konceptualne umetnike fotografija nije podrazumevala savršeno delo, bilo u estetskom ili tehničkom pogledu. Zbog toga se i njen finalni izgled nije zasnivao na fokusu, ekspoziciji, odnosu svetlosti i senke, već potpuno suprotno. Ideja ili koncept predstavljali su najvažniji element dela. Kojim će se sredstvima i na koji način umetnik koristiti u procesu realizacije nekog dela, nije od primarnog značaja. U okvirima ove umetnosti fotografija se, u početku, uglavnom koristila u dokumentarne svrhe. Ako je, naime, priroda performansa, akcija i intervencija počivala na prolaznosti i neponovljivosti, pored filma, kasnije i videa, fotografija je bila jedno od najpogodnijih i najdostupnijih sredstava koje je moglo da im obezbedi trajnost i postojanost. S druge strane, konceptualna umetnost je povlačila sa sobom i neka nova mesta nastanka i prezentacije, izvan galerijskog prostora, u prirodnom ili urbanom okruženju. Fotografija je tako registrovala performanse i akcije Kita Anrata (Kit Anrat), Brusa Nojmana (Bruce Nauman) intervencije Roberta Smitsona (Robert Smithson) i mnogih drugih umetnika.

fiji, književnosti, teoriji jezika i umetnosti, performansima, akcijama i intervencijama, kao i upotrebi medija tehničkog porekla. Kao što je to bio slučaj s protagonistima dade, futurizma, nadrealizma, za konceptualne umetnike fotografija nije podrazumevala savršeno delo, bilo u estetskom ili tehničkom pogledu. Zbog toga se i njen finalni izgled nije zasnivao na fokusu, ekspoziciji, odnosu svetlosti i senke, već potpuno suprotno. Ideja ili koncept predstavljali su najvažniji element dela. Kojim će se sredstvima i na koji način umetnik koristiti u procesu realizacije nekog dela, nije od primarnog značaja. U okvirima ove umetnosti fotografija se, u početku, uglavnom koristila u dokumentarne svrhe. Ako je, naime, priroda performansa, akcija i intervencija počivala na prolaznosti i neponovljivosti, pored filma, kasnije i videa, fotografija je bila jedno od najpogodnijih i najdostupnijih sredstava koje je moglo da im obezbedi trajnost i postojanost. S druge strane, konceptualna umetnost je povlačila sa sobom i neka nova mesta nastanka i prezentacije, izvan galerijskog prostora, u prirodnom ili urbanom okruženju. Fotografija je tako registrovala performanse i akcije Kita Anrata (Kit Anrat), Brusa Nojmana (Bruce Nauman) intervencije Roberta Smitsona (Robert Smithson) i mnogih drugih umetnika.

© ANDY WARHOL, "Liz"

grafije dokumentuju svetlosne transformacije na prozorskom staklu muzeja od početka do kraja najkraćeg dana u godini. Kalifornijski umetnik Ed Ruša je od 1963. do 1971. godine uradio seriju projekata s crno-belom i kolor fotografijom poput: Dvadeset šest benzinskih pumpi (Twenty six Gasoline stations, 1965); Neki od losanđeleskih stanova (Some Los Angeles Apartments, 1965); Svaka zgrada na Sanset bulevaru (Every building on the Sunset Strip, 1966). Sve pomenute cikluse Ruša je realizovao u formi foto-knjiga malog formata.

© ED RUSCHA

Izvan dokumentarne sfere umetnici su fotografiju, između ostalog, koristili i za analizu prirode umetnosti i same fotografije. U ovom domenu radiće mnogi autori s međunarodne scene, među kojima su: Jan Dibet (Jan Dibbets), Ed Ruša (Ed Ruscha), Džon Hilijard (John Hilliard), Mel Bošner (Mel Bochner), Leri Sultan (Larry Sultan) i Majk Mandel (Mike Mandel). Primera radi, holandski umetnik Jan Dibet se u radu Najkraći dan u Van Abemuseum (The Shortest day at the Van Abbemuseum, 1970) bavi analizom fotografije i percepcije posmatrača. Rad se sastoji iz serije od nekoliko desetina kolor-fotografija, prezentovanih u nekoliko nizova. Snimljene u razmaku od nekoliko minuta, foto-

Za razliku od konceptualnih, umetnici koji su stasavali tokom druge polovine sedamdesetih i osamdesetih godina, tj. u vreme postmodernizma, okrenuli su se citatu, simulaciji i dekonstrukciji fotografije, masovnih medija, istorije umetnosti. Manje-više zajedničko Barbari Kruger (Barbara Kruger), Ričardu Princu (Richard Prince), Viktoru Burginu (Victor Burgin), Džefu Volu (Jeff Wall), Džonu Baldesariju (John Baldessari) i Sindi Šerman (Cindy Sherman) jeste preuzimanje već postojećeg materijala. Krajem sedamdesetih, Baldesari je uradio jedan od kulturnih radova koji je nastao upravo kombinacijom refotografisanja masmedijskih slika i teksta Proklete alegorije: Bojene rečeni-

ce (Blasted Allegories Colourful Sentece, 1978). U pitanju su crno-bele fotografije televizijskih serija koje je kombinovao s različitim rečima i prezentovao u vidu jednog ili više frizova.

Od radova nastalih krajem sedamdesetih i osamdesetih godina, kao što su serije fotografija s prikazima dnevnih soba (Living rooms, 1977), šminke (Make up, 1982-84), luksuznih markiranih artikala, poput satova ili bočica parfema, do ostvarenja Kauboji (Cowboys, 1981-2001) u kojem dekonstruiše poznate reklame "Marlboro" cigareta s kaubojima, Ričard Princ refotografiše i uvećava reklamne slike iz novina ili časopisa kao što je *New York Times*. S novim nazivima i donekle izmenjenim izgledom, ove slike dobijaju drugačije značenje i smisao. Ciklus Bez naziva, Filmske sličice (Untitled, Film Stills, 1977-1980) Sindi Šerman sastoji se iz serije crno-belih fotografija nastalih u različitim, mahom urbanim, eksterijerima i enterijerima. Na njima Šermanova pozira u različitim kostimima, pozama i gestovima (pored kamina ili bazena, ispred ogledala, na ulici). Koristeći filmsku naraciju i ikonografiju, Šermanova je simulirala scene holivudskih filmova B-produkcije iz pete i šeste decenije dvadesetog veka.

Ovo su samo neki od primera upotrebe fotografije u umetnosti poslednje tri decenije prošlog veka. Ono što je bitno jeste da je uvođenje fotografije na umetničku scenu prouzrokovalo brojne promene, pre svega u načinu prezentacije (foto-instalacije, montaže, slajd-projekcije, foto-knjiga, foto-ambijent). Krajem šezdesetih godina i stručna javnost je počela daleko više da se interesuje za fotografiju nego u prethodnim decenijama. Iako su mnogi poznati muzeji imali fotografska odeljenja, njihova politika prema ovom mediju nakon šeste decenije postala je demokratičnija. Drugim rečima, fotografija je zauzela ravnopravno mesto s ostalim vidovima umetnosti. Pored ovog, pojavili su se i novi, specijalizovani galerijski prostori, kako u Americi, tako i u Evropi, a potražnja za fotografijom na umetničkom tržištu naglo je porasla. Pojedini umetnički časopisi, među kojima su londonski *Studio International* i američki *Art Forum*, osim kritika i tekstova o umetničkoj fotografiji, objavljivali su eseje o fotografiji u okvirima konceptualne umetnosti i teorijska istraživanja fotografskog medija. Poslednje dve decenije, s prelaskom s analogne na digitalnu tehnologiju, prisutnost fotografskog medija u svetu umetnosti nikada nije bila veća. ■

LITERATURA:

- David Company, *Art and Photography*, Phaidon Press, New York, London, 2005
- Miguel Leiris (ed.), *A New History of Photography*, Kodansha, 1998
- Mary Warner Mason, *Photography: A Cultural History*, Laurence King, 2002
- Nanna Rosenblum, *A World History of Photography*, Abbeville Press, 2007

Spektakularan POGLED

Ansel Adams

SKORO SVAKI LJUBITELJ FOTOGRAFSKE UMETNOSTI ZNAĆE BAREM JEDNO IME DA VAM KAŽE IZ ISTORIJE FOTOGRAFIJE, A TO JE SVAKAKO ANSEL ADAMS. ČAK I ONI KOJI O OVOM MEDIJU ZNAJU VRLO MALO, SA SIGURNOŠĆU ĆE VAM REĆI DA JE ON MAJSTOR SVOG ZANATA. NJEGOVO MAJSTORSTVO OGLEDA SE U ODLIČNOJ SIMBIOZI FOTOGRAFSKOG ZANATA I UMETNOSTI

Piše Ivana Tomanović

Dugo vremena opirala sam se bilo kakvom komentarisanoj fotografiji Ansel Adamsa jer nisam imala jasan stav prema njegovom radu. S jedne strane, zadivljuje me perfekcija i monumentalnost kojom odišu skoro sve njegove fotografije. S druge strane, ta perfekcija mi smeta i ne dozvoljava mi da realno doživim snimljenu scenu. Ukratko, sve deluje nestvarno lepo i harmonično, a što se mene tiče, to nije definicija života. Ipak, poslednjih deset godina planine i nacionalni parkovi postali su moja uobičajena destinacija na godišnjem odmoru i baš nedavno sam se vratila sa crnogorskih vrleti na kojima sam doživela nešto slično što i Ansel Adams pre skoro sto godina beležeći fascinantnu lepotu Jelovstone parka i planina Siera Nevada. (Yellowstone Park, Sierra Nevada). Kada se nadete "oči u oči" s čudom prirode kakva je i ova kaskadna stena na planini Siera Nevada u Josemit parku (Yosemite Park), prva reakcija je strahopoštovanje. Na takvom mestu shvatite sopstvenu veličinu i mesto koje nam je dodeljeno u zakonima prirode, kao jedinog pravog vladara ovih naših malih života.

Premda će većina u prvi plan istaći tehnički kvalitet Adamsovih fotografija, on sam svakako ne bi bio dovoljan argument za slavu koja prati ovog fotografa, a ne jenjava ni dan danas. Zajedno sa Edvardom Vestonom i Imodžem Kanningam, Adams je bio jedan od "najglasnijih" promotera takozvane "čiste" fotografije koja je usledila u doba Modernizma (početak dva desetog veka), kao odgovor na piktorijalizam koji su mnogi videli kao lošu kopiju slikarstva.

A "čista" fotografija zahtevala je fotografsku preciznost i tehničko savršenstvo, postavljajući u prvi plan autorovo viđenje realnosti koja ga okružuje ali i optičko-mehaničke specifičnosti

fotoaparata. U to vreme Adams je najčešće snimao prelepe predele koji su bili njegova stalna inspiracija za kreativnu opservaciju prirode u kojoj je prizor bio samo početna tačka za izdvajanje detalja i svodenje scene na osnovne estetske elemente. Na taj način Adams je izdvajao delove pejzaža pretvarajući ih u ličnu ekspresiju. Moglo bi se reći da su se priroda i Adams dobro razumeli i međusobno poštovali. Tu ideologiju želeo je da prenese na druge i zato je posvetio čitav život fotografisanju pejzaža.

Monumentalna priroda

Za analizu njegovog rada izabrala sam veoma poznatu fotografiju "Moon and Half Dome", Josemit nacionalni park, 1960. Jednostavna kompozicija bazirana na trećinama (tipičnom kompozicionom strukturom za pejzaže), u prvi plan stavlja oblik i teksturu grandiozne planine, tj. njenog vrha. Vertikalne ivice obrušavaju se, poput vodenih slapova, ka velikoj senci u dnu fotografije. Centralni deo fotografije je monolitna stena, lepo uokvirena i istaknuta senkama s leve i desne strane, kao i tamno-sivim nebom. Na čistoj i ujednačenoj površini neba, poput lampiona, visi Mesec kao neko svevideće oko koje motri na netaknutu divljinu američkog zapada, nekada zaklonu Indijanaca davno proteranih u osvajačkom pohodu novih naroda.

Snaga fotografije leži u dramatičnom kontrastu između svetlih i tamnih površina kao i jasno izražene teksture i valerski ujednačenih površina. Sama stena ima asocijativni karakter dajući dovoljno inspiracije za imaginaciju i pronalaženje raznih oblika i likova, nešto slično oblacima kumulusa s kojima igra asocijacije može

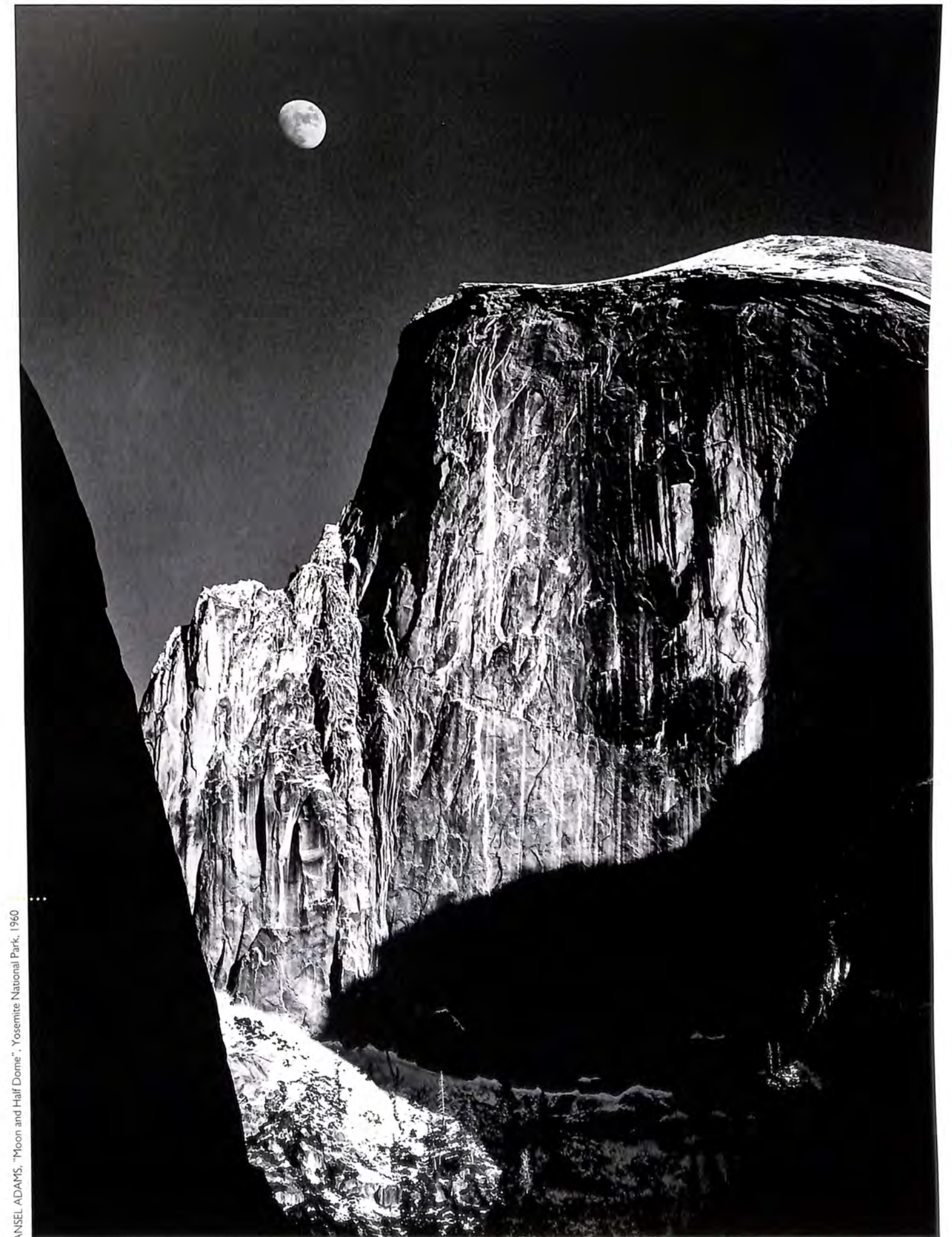
trajati večno. Odmah, na prvi pogled, stenu doživljavamo kao grandioznu za šta je zaslužan vertikalni format fotografije koji nas navodi da pogled usmeravamo na gore, čime se objekti na fotografiji čine dužim i višim. Njenoj monumentalnosti doprinosi i proporcija između stene i meseca.

Prisutnost Meseca je vrlo važna jer je on čest "gost" Adamsovih fotografija, počevši od najpoznatije fotografije "Moonrise, Hernandez", Novi Meksiko, 1941. Iako snimane po dnevnoj svetlosti, mnoge fotografije prikazuju i Mesec kreirajući tako magičnu atmosferu u kojoj je prizor iz prirode samo pozornica za susret planeta.

Čuda iz laboratorije

Po starom dobrom Adamsovom običaju, prizor sadrži kompletnu skalu sive s graničnim vrednostima od čisto bele do duboke crne. Velika dubinska oštrina omogućava da jasno sagledamo svaki detalj, zbog čega se tekstura stene čini gotovo nestvarnom. Za takvu majstoriju neophodan vam je negativ veličine 18x24 cm, vrhunski objektiv, filtri i dobar stativ. O hemijskom procesu obrade negativa i pozitiva Adams je napisao dosta knjiga i utemeljio mnoge procese o kojima su kasnije generacije učile. Na neki čudan način, moglo bi se reći da smo svi mi učenici Ansel Adamsa, pa čak i oni iz ere digitalne tehnologije, jer se obrada u računaru bazira na njegovim laboratorijskim dostignućima.

Sve zanatske veštine, koje je Ansel Adams naučio i dalje razvijao, služile su samo jednoj svrsi – da što vernije prikaže lepotu prirode kojoj se divio, poštovao je i s njom stvorio neraskidiv savez stvarajući pri tom njen najupečatljiviji portret.

ANSEL ADAMS, "Moon and Half Dome", Yosemite National Park, 1960

Njegovo funkcionalno visočanstvo ADAPTER

ADAPTERI OMOGUĆAVAJU PRILAGOĐAVANJE RAZLIČITIH I ČESTO NAIZGLED NEKOMPATIBILNIH DELOVA FOTOGRAFSKE OPREME, ALI SE KOD NAS ONI VEOMA RETKO KORISTE

Piše Milan Živković

Za to postoje dva razloga: nedostatak na tržištu i neznanje korisnika. Danas već postoji nekoliko trgovačkih kuća koje uvoze raznovrsne adaptere, tako da to više ne bi trebalo da bude problem. Kada je neznanje u pitanju, ovim tekstom i primerima u njemu pokušaćemo da objasnimo šta sve možete postići kombinacijama najraznovrsnijih delova opreme.

ADAPTERI ZA OBJEKTIVE

Nakon kupovine fotoaparata Nikon 1V1, dva objektivna (10–30 i 30–110 mm), blica SB-N5 i perioda privikavanja na ovako mali fotoaparat, neke stvari počele su da mi smetaju: mada je fokusiranje na male udaljenosti moguće, nema pravog makrofotografisanja. Iako ova dva objektivna pokrivaju opseg od ekvivalentnih 27 do 300 mm žižne daljine, bilo bi dobro da se (bez kupovine novih objektivna) ove granice prevaziđu, posebno u telefoto području, jer bih voleo da postignem veću dubinsku neostrinu. Ono što je bila moja osnovna želja jeste da nov fotoaparat uklopim u već postojeće sisteme opreme koju koristim godinama. Premda i dalje ozbiljno razmišljam o nabavi FT1 adaptera, shvatio sam da većina objektivna koje želim da koristim pripada generaciji pre autofokusa i da mi glavna prednost takvog adaptera, s kojim svi naj-

noviji objektivni funkcionišu fantastično, oličena u elektronicu unutar adaptera, u stvari, nije potrebna. Nakon malo pretrage postalo je jasno da je sistem koji se krije iza imena Nikon 1 postao potpuno otvoren i to zahvaljujući nezavisnim proizvođačima koji izrađuju sve moguće adaptere, tako da se bez problema mogu montirati i objektivni s "Praktika" navojem od 42 mm. Iako imam i adapter Nikon F za "Minolta" MD objektivne, on ima ugrađeno korekciono sočivo za fokus u koje, moram priznati, i nemam previše poverenja. Moraću da nabavim adapter posebno napravljen za Nikon 1, jer tada će više od dvadeset "Minoltinih" objektivna s manuelnim fokusiranjem (koje koristim s vremena na vreme) ponovo postati potpuno funkcionalni.

Možda je vreme da vas upozorim na jednu stvar zbog koje sam se slatko smejao: na raznim forumima priča se o korišćenju ovih adaptera, ali nakon njihove nabavke većina ljudi ozbiljno "kukuma-viči": te im nedostaje autofokus, kažu da bi bilo super kada bi "Nikon" u novom "firmveru" rešio barem Autofokus Assist podršku, čude se što ne radi automatska ekspozicija i još mnogo toga. Korišćenje ovakvih objektivna uglavnom daje fantastične rezultate, ali je princip rada veoma sličan davnom vremenu analogne fotografije: morate da naučite odnose između jačine svetla, ekspozicije i blende

kako biste dobili dobre rezultate. Ne zaboravite da imate još jedno preimućstvo nad analognim fotoaparatima, a to je mogućnost da proverite rezultat snimanja i korigujete nedostatke.

A što se tiče uoštravanja, ono je zaista jednostavno, posebno na "kečevima" V-serije koji imaju tražilo. Naravno da i za ovakav rad treba malo vremena i navikavanja, ali bez ikakvih problema mogu da se koriste i jaki teleobjektivi. Ova mogućnost verovatno će privući brojne fotografe prirode, pogotovu što ovakvim fotoaparatima možete snimiti izuzetan video-materijal, o čemu takođe možete čitati u ovom ali i sledećem broju.

ADAPTERI ZA FILTRE

Još jedna korisna stvar jesu takozvani step-up i step-down prstenovi za filtre i sve one geđžete koji se navojem montiraju ispred objektivna. Nekada davno, u analogno vreme, proizvođači su imali standard i najveći broj objektivna (isključujući ekstremno širokougaone objektivne i jake teleobjektive s velikim prednjim sočivima) proizvodio se s istim navojem. "Canon" i "Nikon" koristili su navoj od 52 milimetra, "Minolta" je imala standard od 55 za većinu objektivna i 62 mm za širokougaone, a ostali proizvođači koristili su navoje od 49 ili 58 milimetara. U praksi to je značilo da možete kupiti samo jedan filter ili dva filtra različitih navoja i koristiti ih na skoro svim objektivima koje posedujete. Kupovinom jednog polarizacionog filtra (u analogno vreme to je bila ozbiljna investicija), na primer, pokrili biste skoro sve objektivne, ili bi jednim adapterom imali pun opseg.

Danas to više nije tako jer je razvoj digitalnih tehnologija, i to u oblasti projektovanja objektivna, doveo dotle da se vreme izrade, od ideje do proizvodnje, skрати na manje od šest meseci, nasuprot višegodišnjem poslu kakav je čekao starovremenske inženjere. Rezultat toga jeste da se prečnik navoja za filtre prilagođava konstrukciji, a ne konstrukcija standardu. Uz sve pomenuto, smanjena je i upotreba filtera jer se masovno koriste oni drugi, digitalni, smešteni u editorima slika.

Treba napomenuti i to da je prilikom kupovine filtra neophodno dobro razmisliti i kupiti onaj čiji prečnik odgovara najvećem prečniku navoja objektivna koji koristite.

Jednostavni adapter kojim se filter prečnika 52 može zavrnuti u navoj prečnika 40,5 mm i jedan deo moje makroopreme daje Nikon 1 fotoaparatu i objektivu 10–30 mogućnosti koje mu nedostaju. Kupljena na pijaci za "jednu crvenu" (u vreme kada je veliki broj stvari slizao iz Rusije), ahromatska predleća (sastavljena od tri splejena sočiva) od +6 dioptrija daju veoma kvalitetnu sliku. Objektiv 10–30 na 30 mm (81 mm ekvivalent), 1/100 sekunde, ISO 200.

Nikon 1, nažalost, nema direktnu mogućnost snimanja makrofotografija, što uslovno može biti mana. Adapter 40,5–52 mm u koji je montiran drugi s navojima 52–55 mm omogućio je da na objektiv 10–30 budu montirana klasična predleća dioptrije +4, deo "Vivitarovog" kompleta [+1, +2, +4] koji koristim dugo godina. Kako na fotoaparatu stalno držim prikačen Manfrotto MP1-C01 minijaturni stativ, snimiti ovu scenu nije bilo teško: postavio sam fotoaparat direktno na policu, a "okinuo" daljinskim okidačem. Ekspozirano 10 sekundi, blenda 11, ISO 100, žična daljina 10,5 [ekvivalent 40 mm]. Važno je znati da s optičkim dodacima, montiranim ispred objektivna, autofokus radi bez problema. Čak i sa prastarim "Fish-eye" optičkim dodatkom (kojim sam snimio svoj radni prostor – fotografija u sadržaju).

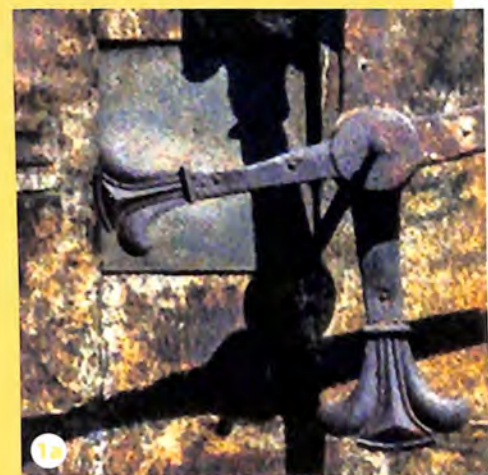
Ovo je posebno važno prilikom korišćenja na širokougaonim objektivima jer se može javiti vinjetiranje, posebno ako pokušate da koristite step-down adaptere, tj. da u veći prečnik montirate manji filter.

Bezbroj je primera kako, naizgled običan i jeftin prsten, može da uštedi mnogo para i živaca. Imam dva Mikro Nikkor objektivna (60 i 105 mm) i koristim makrokomplet R1C1. Osnovni prsten na koji se montira nosač stiže u pet verzija: za navoje 52, 62, 67, 72 i 77 mm. Ali, oba objektivna koriste navoj 62 (kod 105-ice na prstenu za fokusiranje), što je problem jer premeštanje opreme,

sa jednog na drugi objektiv tada traje. Nabavka još jednog prstena je komplikovana i skupa, pa je rešenje u vidu 62–67, 62–72 ili 62–77 mm step-up ringa idealno. Adapter 40,5–52 mm košta u beogradskoj prodavnici "Zoom Foto" oko 5 evra, a 62–67 mm košta oko 8 evra, tako da su, ako uzmemo u obzir da je moguće koristiti već postojeće filtre koji nisu jeftini, ušteda i praktična upotreba vrednost veliki. Uz pomoć malog prstena dobio sam mogućnost da montiram i takozvani fish-eye konverter, a snimak koji ilustruje kako se ovaj dodatak snalazi na objektivu 10–30 mm nalazi se u sadržaju.

Fotografija je snimljena uz pomoć dva adaptera. Prvi je adapter koji omogućava montiranje objektivna s "Nikon" F-bajonetima na kućište sa Nikon 1 bajonetom. Adapter je iskorišćen za montažu objektivna Mikro Nikkor 105 mm na fotoaparat Nikon 1V1. Drugi, uslovno rečeno, adapter jeste blic SB-N5 jer Nikon 1V1 jeste fotoaparat bez ugrađenog blica. Uglavnom priča je sledeća: fotoaparat je prebačen na ručnu kontrolu (fokus, blenda, ekspozicija) a mali blic s glavom okrenutom nagore iskorišćen je za aktiviranje "velikog" Nikon SB 80, podešenog tako da se aktivira bleskom.

Samo jedan adapter, i to onaj koji dozvoljava da na Nikon 1 montirate stare "Nikkor" objektivne s F-priključkom, bio je dovoljan da se otvore neverovatne mogućnosti. Na prvim fotografijama vidite razliku u kadru, tj. koliko ovaj teleobjektiv može da "privuče" motiv između fotografije snimljene žičnom daljinom 110 mm [ekvivalent 300 mm] i 500 mm [ekvivalent 1.350 mm]. Sa prvog snimka digitalno je uvećan detalj, tako da odgovara onome što je snimio snažni ogledalni teleobjektiv. Ovo je još jedan dokaz da, kakav god metod koristili, nije moguće beskonačno uvećavati i "kropovati" snimke. ■

Animirani gif

Piše Milan Živković

VIDELI STE NAŠU PRIČU O SINEMAGRAFIJI I ANIMIRANOM GIFU. POKAZAĆEMO VAM KAKO SE OVAKVE ANIMACIJE MOGU NAPRAVITI LAKO I VEOMA JEDNOSTAVNO

File Ctrl+N
Open... Ctrl+O
Browse in Bridge... Alt+Ctrl+O
Close Ctrl+W
Close All Alt+Ctrl+
Close and Go to Bridge... Shift+Ctrl+
Save Ctrl+S
Save As... Shift+Ctrl+S
Check In...
Save for Web... Alt+Shift+Ctrl+S
Revert

Image Processor...
Delete All Empty Layers
Flatten All Layer Effects
Flatten All Masks
Layer Comps to Files...
Layer Comps to PDF...
Export Layers to Files...
Script Events Manager...
Load Files into Stack...
Browse...

Image Processor...
Delete All Empty Layers
Flatten All Layer Effects
Flatten All Masks
Layer Comps to Files...
Layer Comps to PDF...
Export Layers to Files...
Script Events Manager...
Load Files into Stack...
Browse...

Animacija se, u osnovi, svodi na seriju pojedinačnih slika koje su snimljene i smenjuju se tako da stvaraju iluziju pokreta. Ovakve sekvence možete snimiti na više načina, a nama su svakako najzanimljivije serije fotografija nastale neprekidnim fotografisanjem tokom nekoliko sekundi (takozvani "burst" režim), fotografije iste scene snimane u određenom razmaku (takozvani Time Lapse) ili izdvajanjem pojedinačnih kadrova iz video-zapisa. U svakom slučaju, "rafalno" snimanje i video-zapis mnogo su jednostavniji od tajm-laps tehnike koja zahteva vreme, stativ i nekoliko baterija koje digitalni fotoaparati nemilice troše.

Počnimo s načinom koji je najjednostavniji. Bez sklanjanja prsta s okidača snimite sekvencu od, recimo, desetak fotografija. Da biste od njih napravili animaciju, aktivirajte radni prostor prilagođen tome. U gornjem desnom uglu vašeg ekrana nalazi se (Workspace) kontrolni prozor gde možete da odaberete neko od predpodešavanja koja definišu šta će se od alata prikazati na radnom prostoru. U ovom trenutku vam najviše odgovara opcija Motion.

Dva monitora
Dva monitora
Essentials
What's New
3D
Motion
Painting
Photography
Typography
New Workspace...
Delete Workspace...

KOMANDA LOAD LAYERS

Pretpostavimo da se vaša serija fotografija nalazi u jednom folderu, a ako nije tako, iskopirajte ih u nov folder i odvojite od ostalih snimaka. Iako ovo nije neophodno, biće vam lakše da radite. Iz prvog padajućeg menija odaberite opciju Scripts i u njenom meniju kliknite na komandu Load Files into Stack. Otvoriće se nov prozor Load Layers, a vaše snimke potražite klikom na dugme Browse. Kada ste pronašli, označili i učitali pojedinačne fajlove, kao rezultat dobićete novi .psd dokument i spremni ste za vašu prvu animaciju.

Sečekaite, ipak, malo jer postoji jedna veoma korisna opcija koja vam može uštedeti mnogo vremena, a zove se Attempt to Automatically Align Source Images. Automatsko poravnanje pojedinačnih fotografija možda nije neophodno u slučaju da koristite stativ, ali ako ste sekvencu snimili "iz ruke", tada postoji određeno podrhtavanje koje će se videti tokom gledanja gotove animacije. Prema tome, ako pretpostavite da postoji ovakav problem, aktivirajte ovaj alat koji, doduše, ima jednu malu manu, a to je vreme koje će trošiti na ravnanje. Ako vam se žuri, ovu mogućnost koristite samo ako vidite da je zaista neophodna.

New Frame
Delete Frame
Delete Animation
Copy Frame
Paste Frame...
Select All Frames
Go To
Tween...
Reverse Frames
Optimize Animation...
Make Frames from Layers
Flatten Frames into Layers
Match Layer Across Frames...
Create New Layer for Each New Frame
New Layers Visible in All Frames
Convert to Video Timeline
Panel Options...
Close
Close Tab Group

TIMELINE PANEL

Sada imate .psd dokument, i u njemu poravnate slojeve od kojih je neophodno napraviti pojedinačne frejmove vaše buduće aplikacije. Pre svega, morate definisati vrstu animacije koju želite da uradite i za to koristite meni koji se nalazi na sredini panela Time Line. Uglavnom, ono što treba da aktivirate jeste opcija Create Frame Animation, nakon čega klikom na trouglič u gornjem desnom uglu otvarate meni u kojem je u ovom trenutku najvažnija opcija Make Frames From Layers. Sada imate poslagane kadrove animacije koju možete videti ako kliknete na dugme Play, tj. belu strelicu.

Ako vam zatrebaju promene u trajanju prikaza pojedinih kadrova, podešavanje vremena prikaza nalazi se ispod svakog kadra, a klikom na trougao otvara se padajući meni iz koga možete odabrati već podešene vrednosti ili postaviti onu koja vam odgovara.

Mali trik koji će vašu animaciju "ispeglati" i omogućiti joj da se vrti u krug bez preskoka. Duplirajte sve slojeve, odbacite prvi i poslednji i poredajte ih u suprotnom smeru: Copy 2, Copy 3, Copy 4, Copy 5, Copy 6 iznad 7, 6, 5, 4, 3, 2 i 1.

KOMANDE TIME LINE PANELA

Ukoliko ste odlučili da koristite klasičan Time Line i da od kadrova napravite video, onda kliknite na dugme 1. Koliko puta će se vaša animacija ponavljati i da li će se vrteti u krug, podešava se u meniju dugmeta 2. Snalaženje s puno kadrova olakšava dugme 3, kojim se vraćate na početak, tj. prvi kadar, dugmad 4 i 6 služe za pomeranje nazad i napred i to za po jedan kadar, dugme 5 je, u stvari, Play i daje mogućnost da vidite animaciju pre nego što je završena i sačuvana. Iza dugmeta 7 krije se meni Tween, pomoću kojeg je moguće napraviti određene efekte pretapanja pojedinačnih kadrova, a pored njega je dugme 8, kojim duplirate kadrove. Na kraju se nalazi dugme 9 – kanta u koju bacate nepotrebne kadrove.

ANIMIRANI GIF OD VIDEO-SNIMKA

Pojedinačni kadrovi animacije najvažnija su stvar jer od preciznosti kojom su snimljeni i postavljeni na Timeline panelu zavisi konačan izgled. Prvi pokušaj bio je s video-snimkom pljuska iz kojeg je izdvojena sekvencu od oko dve sekunde. Izdvajanje video-sekvence bilo je veoma lako, ali kada su na red došli pojedinačni kadrovi, stvari su se zakomplikovale jer u Photoshopu ne postoji direktan metod konverzije. Brojni saveti na internetu odnose se na instaliranje posebnih programa namenjenih ovom poslu, tako da je na kraju iskorišćena "pešačka" metoda – Print Screen: marker na početak, pritisak na taster PrtScr, nov dokument u Photoshopu, spuštanje kopije iz Clipboard (Ctrl+V), potom pomeranje markera i ponavljanje svih poteza (uz spuštanje printskriova u isti dokument). Sledi isecanje dela sa slikom koja vam treba alatom Crop i potom izrada animacije.

Kako je video sniman iz ruke, usledilo je razočarenje jer je animacija podrhtavala. Ako se sada setite opcije Scripts, tamo se nalazi komanda Export Layers to Files i njome su od slojeva napravljene pojedinačne slike. Nakon toga su te slike ubačene u "plast" komandom Load Files into Stack, uz aktiviranu opciju automatskog ravnanja. Poređani slojevi blago su "trimovani" i animacija je postala sasvim pristojna. Nije mi se sviđalo samo to što je sve bilo nekako anemično, bez kontrasta i boja. Tu je na scenu stupila mogućnost primene dodatka ACR – i to kao filtra. Podešavanja su urađena za prvi kadar, a potom je proces ponavljan. Na kraju, gotov animirani .gif sačuvan je komandom Save for Web (Alt+Shift+Ctrl+S).

Nakon malo mozganja, rešio sam da probam nešto što bi trebalo biti logično, ali nije uvek funkcionisalo. Jednostavno sam selektovao celu sliku, to jest video-sloj (komanda Ctrl+A) i iskopirao

sadržaj (Ctrl+C). Bez ikakvih problema, u novom dokumentu pojavila se slika maksimalne rezolucije snimka. Usledilo je pomeranje markera na Tajmlajn panelu, kopiranje i spuštanje u nov dokument. Ovo je bilo više nego efikasno, a zahvaljujući maksimalnoj rezoluciji od 1.920x1.080 piksela moguće su korekcije i manipulacije čiji tragovi neće biti vidljivi nakon umanjenja, što bi se u suprotnom najverovatnije desilo.

Tu igranju, naravno, nije bio kraj jer se na čaši naziralo kretanje ruke koja ju je zadržala, ali to je lako rešiti. Sa jednog kadra iskopiran je sporni deo i potom je, sloj po sloj, spuštan iznad komandom Paste Special > Paste in Place (Shift+Ctrl+V) i odmah spajan sa slojem ispod (Merge Layers, Ctrl+E). Na taj način animacija nije ugrožena, a deo koji je "igrao" postao je apsolutno miran. Ujedno, to je i način kako se prave Cinemagraph animacije! ■

SanDisk Extreme® Pro™ Speed.
 Uhvati savršen trenutak.

SanDisk®

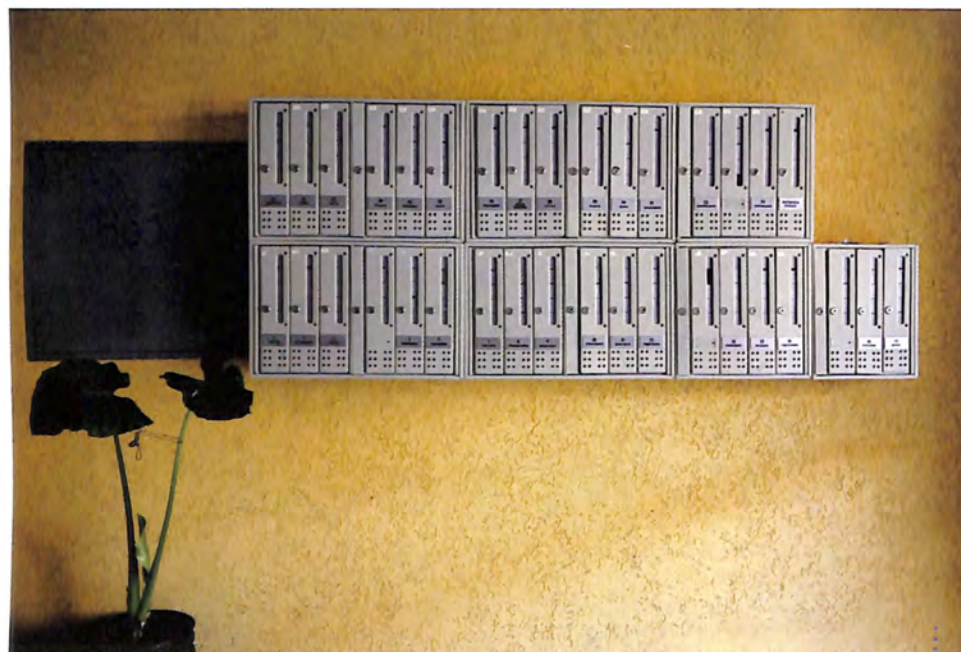
Perfektno fotografisanje u kontinuitetu.

Prava akcija dešava se u trenu. Sada imamo SanDisk memorijsku karticu optimizovanu za maksimalno brzo snimanje u kontinuitetu, čak i kada snimate u RAW+JPEG formatu. Sa brzinom zapisa do 90MB/s(600x) SanDisk Extreme Pro SDHC/SDXC UHS-I kartice omogućavaju vam da snimate sto vise fotografija kako bi napravili pravi izbor.

Sjajne performanse vidljive su ne samo prilikom snimanja - brzina čitanja do 95MB/s (633x) već i prilikom prebacivanja fotografija u kompjuter brzinom munje sa čitačem ImageMate® All-in-One USB 3.0 Reader/Writer. Upravo zbog toga, kako bi uhvatili savršen trenutak profesionalni fotografi veruju SanDisku.

www.SanDisk.com

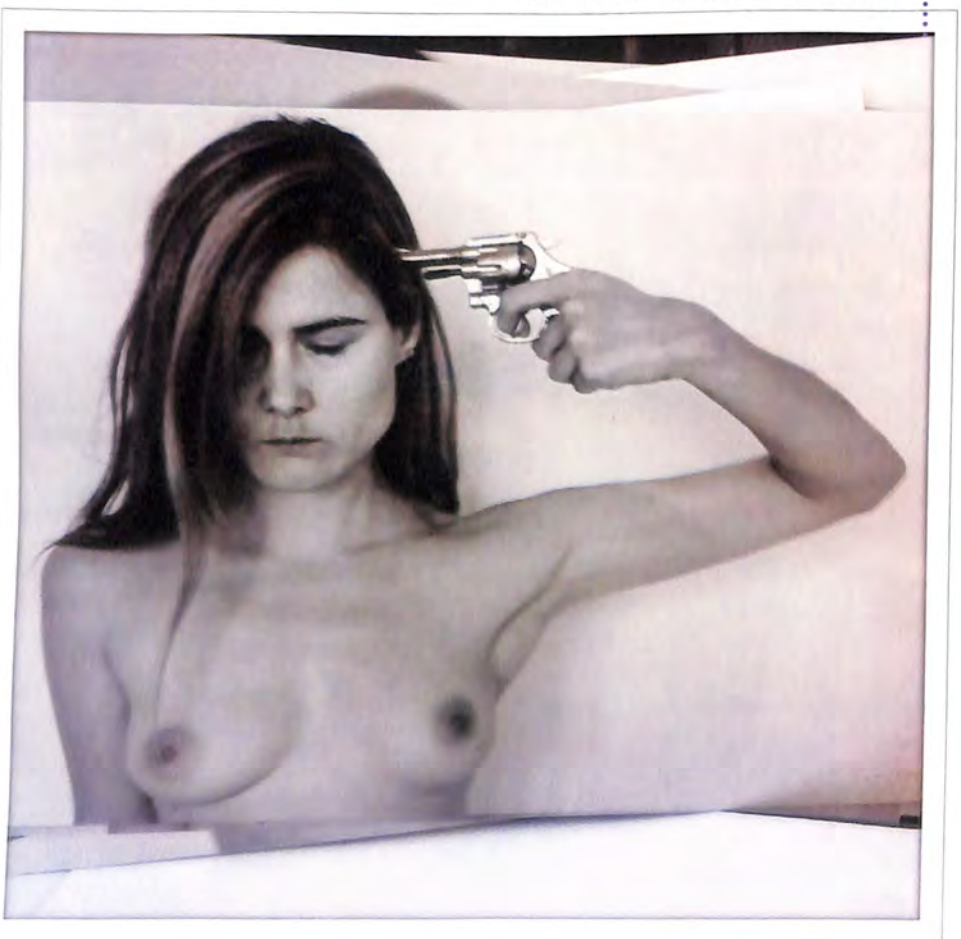

DRAGAN TODOROVIĆ, Niš, "8.33 Spretni za račune"

SINIŠA TRIFUNOVIĆ, Stanišić, "Novi život"

NOV početak!

SENKA SOKOLOVIĆ, Beč, Austrija, "Samoubistvo"

MARKO DASIĆ, Boljevac, "Ožljak"

SENAD TAHMAZ, Sarajevo, BiH, "Prvi koraci"

IVICA BRLIĆ, Davor, Hrvatska, "U nepoznato"

VUK ADŽIĆ, Temern, "Dobro jutro Vlade"

DŽEĀLAN BEROVIĆ, Tutin, "Nezaboravno i dirljivo"

••• MARIJA TUBIĆ, Beograd, "Joca"

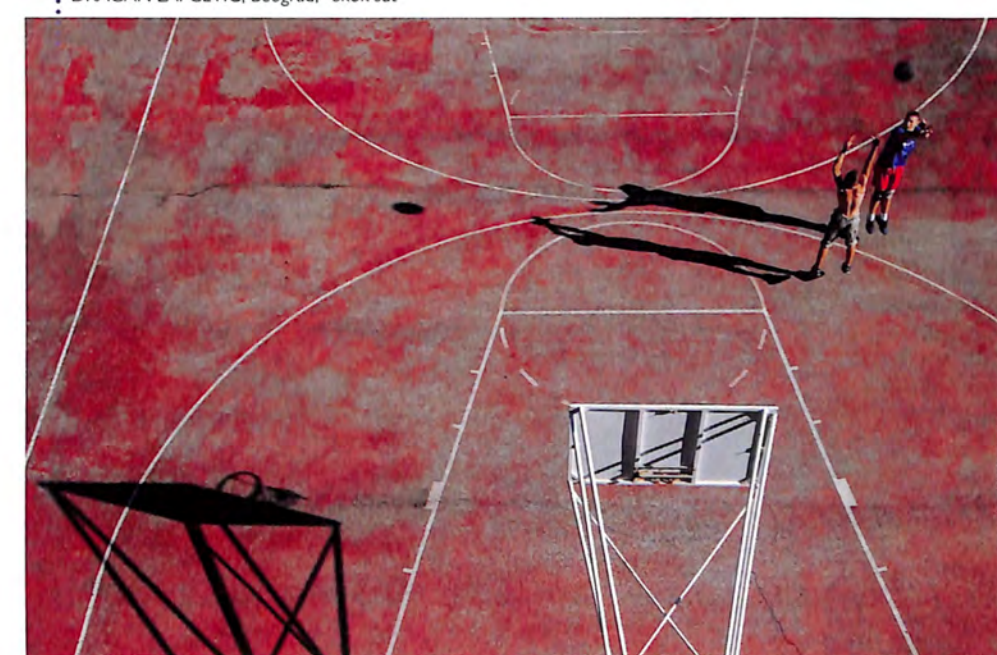
••• BOJAN GAJIĆ, Beograd, "Ma, kupujem!"

••• MIODRAG KRAJNOVIĆ, Apatin, "Svetlo na kraju tunela..."

••• DRAGAN LAPČEVIĆ, Beograd, "Skok šut"

••• NEVENA RADOVIĆ, Kovin, "Oštrimo noževe"

••• VEDRANA MIJIĆ, Sarajevo, BiH, "Avantura počinje"

••• ALMA MUJANOVIĆ, Sarajevo, BiH, "Sjena iza tebe nešto ti kaže"

••• JAN VALO, Novi Sad, "Korak po korak"

••• ŽARKO KULJANIN, Sarajevo, BiH

••• SANJA JOVOVIĆ, Beograd, "Tunis – Jasmin revolucija"

MILOŠ JAKŠA JAKŠIĆ, Smederevo, "Preporod"

GORAN BAJIĆ, Beograd, "Walk like Egyptian"

IVANA TODOROVIĆ, Beograd, "Smena u ventilu"

VESNA ĐUKIĆ, Sesvete, Hrvatska, "Skok"

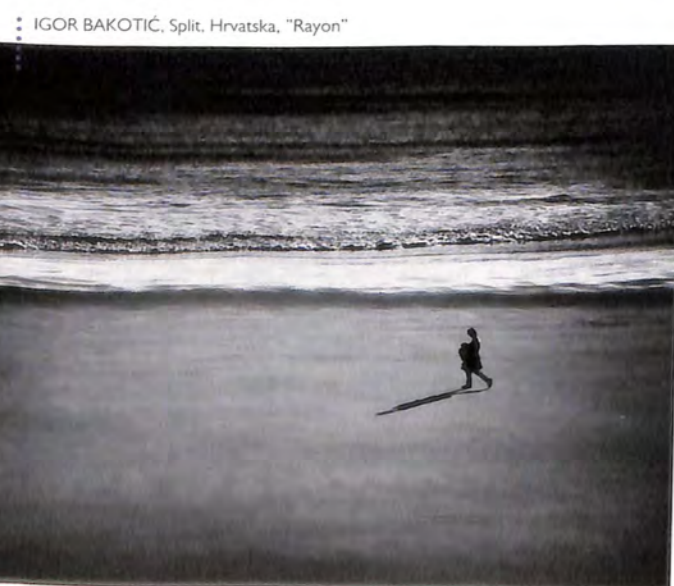
DRAŽEN SHEJBAL, Varaždin, Hrvatska, "Pričaj mi priču drveni mladiću"

SLADANA PERKOVIĆ, Pariz, Francuska, "Prvi korak"

VANJA NOVAKOVIĆ, Sremska Kamenica, "Post-modern Moon"

IGOR BAKOTIĆ, Split, Hrvatska, "Rayon"

STANKO RATKOVIĆ, Beograd, "Jahači čistoće color"

IRFAN LICINA, Novi Pazar, "Ptica"

LORAN ŽUTIĆ, Beograd, "Hodanje"

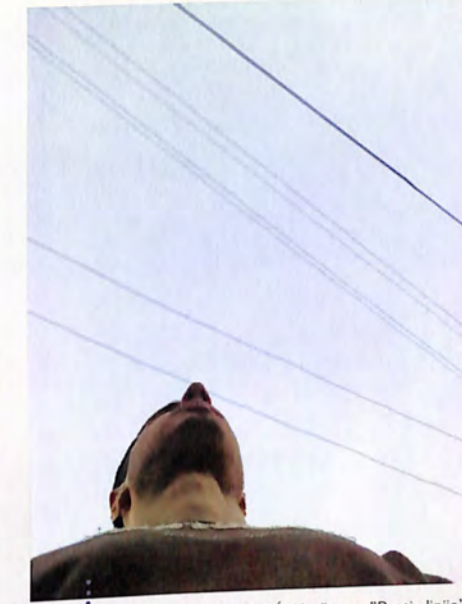
Mobilna fotografija

SRDAN VASILJEVIĆ, Ostružnica

IVANA ČORIĆ, Zadar, Hrvatska

NOVICA MILENKOVIĆ, Kruševac, "Protiv linije"

GORAN IVETIĆ, Bečmen, "Ribari"

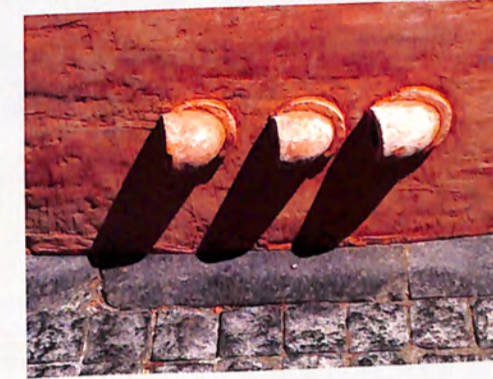
FILIP GRUJANOV, Novi Sad

ALEKSANDAR ĐUDIĆ, Užice, "Fabrika"

ŽELJKO VLAĐIĆ, Donji Milanovac, "Zrno današnjice"

BOJANA NEŠIĆ, Beograd, "Tri senke"

SENKA SOKOLOVIĆ, Beč, Austrija

LORAN ŽUTIĆ, Beograd, "Japanska trešnja"

Pro Runner™
200 AW / 300 AW
Prijatelj putnika.
Anatomski oblikovan.
Dve veličine za svu
vašu opremu.

lowepro
The
Trusted
Original
Since 1967

Postavljen iznutra, sa pregradama koje se pomeraju.

Mesto za vaš stativ.

Za detalje posetite sajt: lowepro.com/prorunner

© 2010 DayMen Photo Marketing LP

foto klinika

VERONA LOURDES MADRID

Nandor VÁCI, Zrenjanin

Glavna odlika silueta jeste to da su objekti ili figure, fotografisani na ovaj način, oslobođeni svih detalja svog uobičajenog izgleda i svedeni samo na ispunjenu konturu, tj. svoj osnovni oblik. Ovo otvara ogromne kreativne mogućnosti, a jedan od dobrih primera jeste i fotografija koju je poslao Nandor. Možda je najveća čar fotografija silueta upravo to što su one otvorene za različite interpretacije, maštarenja i zamišljanje priča koje se iza silueta i njihovih odnosa kriju. Spajanjem svih elemenata u crne mase gubi se svaki osećaj proporcije, udaljenosti, izraza lica, tekstura i ostalih detalja koji najčešće pomažu da se stvori priča iza fotografije. Fokus se, samim tim, prebacuje na govor tela (kod silueta figura) i odnose drugih crnih oblika i asocijacija koje oni zajedno stvaraju. Kao pozorište senki, siluete omogućavaju od svakodnevnih i običnih stvari da se stvori neki novi svet, a Nandor je svojom fotografijom to i postigao.

ORIGINAL

NAŠ PREDLOG

Postoji samo nekoliko stvari koje bi se mogle doraditi zarad što boljeg utiska. Kontrasti na fotografiji (Brightness/Contrast) mogli bi da budu jači i pozadina nešto intenzivnije boje (Hue/Saturatuiom), kako bi doprineli dramatičnosti priče. Na originalnoj fotografiji vidimo ivicu zgrade s desne strane, pa samim tim i znamo, tj. pretpostavljamo da je u pitanju neka građevina, a mali procep svetlosti ispod ljudske figure govori da je reč o dve međusobno udaljene zgrade. Ovi detalji kvare iluziju da se dve figure nalaze na istom prostoru i u direktnoj komunikaciji. Minimalnim sečenjem

kadra s desne strane i popunjavanjem tog procepa dobija se kompaktan oblik podloge na kojoj akteri stoje, koji sada može biti bilo šta, na primer, paluba nekog broda. Ukoliko je fotografija takva da podstiče na razmišljanje i izmišljanje priča, onda ne treba ograničavati maštu posmatraču, dajući mu, u ovom slučaju, nepotrebne detalje koji će ga stalno vraćati u realnost.

kreativnost
realizacija

MILENIUM

Marko NAĐ, Sombor

kreativnost
realizacija

Marko je čest gost naše rubrike Foto-klinika, pa verujem da ste već zapazili njegov specifičan senzibilitet i teme koje obrađuje. Iako vrlo mlad, u svom radu bavi se smislom života, međuljudskim odnosima, sopstvenim ja... Teške teme, ali uvek inspirativne za svakog stvaraoca, omogućavaju apstraktni pristup jer je lični doživljaj dominantan. Na ovoj fotografiji, kako kaže Marko, bavio se pojmom večnosti. Reč je o autoportretu snimljenom u vodi, dok drži buket ruža u ruci. One su svakako odličan kolorni akcenat, iako se uklapaju u opšti zagasito topli ton fotografije. Dobra stvar s apstrakcijom jeste što možete da je doživite kako god želite, akcenat je upravo stavljen na lični doživljaj gledaoca.

Sama tekstura vode dala je taj apstraktni pristup fotografiji (pretpostavljam i dosta Photoshopa), i to mi se dopada, ali smatram da je trebalo zadržati malo veću količinu realnog. Volela bih da se lice razaznaje malo bolje i da su ruke bolje definisane, jer ovako postavljene deluju kao da ne pripadaju telu. Cveće je čak najprepoznatljiviji element fotografije!

Umesto da se mučimo da prepoznamo šta je na fotografiji, bolje je ostaviti gledaocu malo više smernica za čitanje fotografije, bez bojazni da će nestati njen apstraktni deo, jer se apstrakcija ogleda u slobodi interpretacije, a ne u nejasnoći vizuelnih elemenata.

komentatorski kvartet

Pošaljite nam vaše fotografije za rubriku Foto-klinika.

Broj fotografija za slanje nije ograničen, a ako imate bilo kakvu zanimljivu priču "iza fotografije", slobodno je priključite uz fotografiju i rado ćemo je objaviti. Refoto, za "Foto-kliniku", Pčinjska 15a, 11000 Beograd, citaoci@refoto.co.rs za Foto-kliniku

STEPENICE

Novica MILENKOVIĆ, Kruševac

Novica nam je poslao fotografiju koja me je privukla zbog svoje jednostavnosti i nepretencioznosti. Pored mnogih tehničkih mana, mračna atmosfera fotografije nas hipnotički uvlači u prostor između svetlosti i potpunog mraka. Obične podrumске stepenice kao da su postale tranzitni prostor između dva skrivena sveta. Geometrija kompozicije transformiše trodimenzionalni prostor u plošne segmente, a naglašene dijagonale kao da stvaraju mrežu unutar same kompozicije što potencira nepristupačnost fotografisanog prostora. Mi ne znamo da li je kuća, u kojoj se nalazi ovaj podrum, srušena ili napuštena, ali nas svakako tera da razmišljamo o mogućim verzijama priče koja se odigrala u tom prostoru.

Fotografija bi bila mnogo efektnija da je tehnički pravilno izvedena ili korišćena u postprodukciji. Kvadratnim izrezom potpuno ćemo eliminisati preeksponiranu površinu zida, jer prevelika belina odvlači našu pažnju. Povećanjem kontrasta i strukture naglasice dramatičnu kompoziciju.

Sasvim uobičajeni motivi ponekad mogu probuditi našu maštu. Ova fotografija me je podstakla da osmislim nekoliko verzija priče koje su se odigrale u ovom prostoru. Ohrabrujem Novicu u daljem radu i savetujem ga da ubuduće više pažnje obrati na tehničku izvedbu fotografije.

kreativnost
realizacija

Novi broj

u prodaji od 10. septembra

13. godina sa vama

www.travelmagazine.rs

MOLITVA U LEDU

Igor MILIĆ, Beograd

Kako nam je napisao, Igor plete brojanice iz hobija, pa nam je poslao fotografije svojih brojanica zaleđenih u vodi. U samu simboliku fotografije ovom prilikom ne bih zalazila, ali bih posvetila pažnju ideji fotografisanja leda i različitih predmeta u ovoj, uvek privlačnoj, simbiozi.

Iako fotografije zaleđenog voća, cveća i drugih predmeta nisu nikakva retkost (možete ih naći u velikom broju ukoliko pretražite neki od "stock photo" sajtova), ovaj motiv iznova opčinjava mnoge. Led je, u estetskom smislu, izuzetno zahvalan za fotografisanje. Budući da je providan i da ta providnost često nije ravnomerna, led je idealan materijal za igru svetlom. Od načina na koji je voda zaleđena zavisice i

prozirnost i providnost leda, pa tako možete dobiti led koji je potpuno maglovit i gotovo beo, kao što je to slučaj na Igorovoj fotografiji, ili pak uz malo više uloženog vremena, potpuno providan. Upravo od providnosti zavisice i kako će se predmet unutar leda videti, ali i to kako će svetlost kroz led prolaziti i kako će se prelamati i ponašati. Pokušajte da u mraku obasjate kocku leda nekim predmetom unutar nje (baterijskom lampom, napr.) kako biste na najbolji način videli ponašanje svetla, ali i možda dobili neku ideju. Postavljanjem leda u kontrastno svetlo, bilo ono blic, stona lampa, sveća ili pak sunce, svakako ćete dobiti zanimljive rezultate. Međutim, iako je kontrastno svetlo u ovom slučaju, u neku ruku, siguran pogodak, ovo ne isključuje i opcije osvetljavanja iz drugih uglova.

kreativnost
realizacija

SAVET

Moj savet Ivanu jeste da jednostavno obrati pažnju na sve ove osobine leda i da pokuša da ih iskoristi na njemu zanimljiv način, obraćajući pažnju, kako na estetski, tako i na narativni aspekt fotografije koju pravi. Nadam se da ćemo imati prilike da vidimo i neke od njegovih budućih fotografija na ovu temu.

Tekstura leda još jedan je bitan deo priče koji ne treba zanemariti. Sve te žilice ispucalog leda i mehurići vazduha zarobljeni unutar njega mogu da postanu zanimljivi elementi, a možda čak i kompletni motivi vaših fotografija. Možete se igrati različitim podlogama, obojenim pozadinama ili šarenim papirima koji nekada kroz led mogu izgledati kao da su gledani u iskrivljenim ogledalima.

Pored privlačne prirode, led je, takođe, i izuzetno težak za "sradnju". Dobro planiranje fotografisanja od velikog je značaja budući da se led izuzetno brzo topi, te je uvek dobro napraviti nekoliko proba. Međutim, čak i činjenica da se led topi može postati interesantan motiv fotografije, posebno ukoliko se unutar leda nalaze i neki predmeti.

kreativnost
realizacija

GIRL IN A MOUNTAIN CABIN

Danijel MANJA, Dobo, BiH

Kao ljubitelja boje, pažnju mi je odmah privukao ton fotografije koji je zagasisiv, s odličnim akcentima tople crvenkaste boje. Dobar kontrast boja daje harmoničnu sliku hladnog zimskog dana u kom devojčina kosa i naslon sedišta zamenjuju toplinu sunčevih zraka. Usmereno difuzno svetlo koje dolazi bočno, s prozora, veoma je lepo i zaslužno je za pomalo setnu atmosferu na fotografiji. Vidimo i dobar kontrast između čistih površina i naglašene teksture koja prosto "izvire" iz tame.

Kompozicija fotografije je veoma dobra, ali jedina stvar koja mi smeta jeste odnos lika devojke i štapova za skijanje. Ti štapovi su u narativnom smislu bitni jer mnogo toga pojašnjavaju, ali postavljeni u prostoru kao na fotografiji, postali su dominantan element i odvlače pažnju s devojčinog lika. Štapovi se nalaze u zlatnom preseku i to na levoj strani fotografije, koju prvu percipiramo. Na taj način Danijel im je dao važnost kao i liku devojke, ali psihološka težina ljudskog lika uvek ima prevagu nad ostalim elementima. Na ovaj način dobili smo ping-pong efekat, što znači da se naša pažnja precacuje sa štapova na devojku, i obrnuto, bez mogućnosti da se odlučimo koji je motiv dominantan.

Okretanjem fotografije po horizontali (Flip Horizontal) to bi se malo ublažilo, ali to ipak nije pravo rešenje jer i tada nedostaje prava simbioza devojčinog lika i štapova.

SAVET

Nije lako uklopiti strane elemente u portret, premda su oni, uglavnom, veoma korisni, naročito kada fotografišete portret u enterijeru. Najbitnije je, ipak, da vodite računa o njihovoj uzajamnoj vezi i konačnom utisku koji pravi njihov odnos. Ne zaboravite da ljudski lik uvek ima najveću "težinu", tako da svi ostali elementi mogu samo da ga dopunjuju, ali ne i opterećuju ili kvare.

BEZ NAZIVA

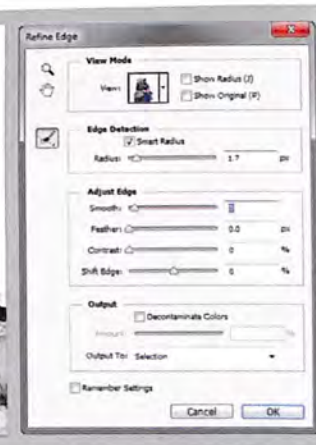
Aleksandar BULOVIĆ
Beograd

Fotografisanje ljudi nije lak zadatak, i to posebno zbog prilaska osobi i straha od njene reakcije. Ako se dešava ono što ne možete ponoviti, snimite, pa ako mora – bežite. S druge strane, kada imate scenu koju možete snimati duže vreme, pokušajte da uspostavite osnovni kontakt i počnite priču bez uperenog fotoaparata. Nakon nekoliko minuta, kada objasnite razloge zbog kojih ste tu i zašto fotografišete, sve postaje manje napeto. To vam pruža bezbroj mogućnosti, a najvažnija jeste da se možete vratiti i snimati osobu ponovo, na drugom mestu i u drugoj situaciji. Fotografija koju je Aleksandar poslao nema nikakve podatke, niti ime, osim generičkog, i naznake da je reč o varijaciji. Najveća zamerka ovoj fotografiji odnosi se na nedostatak kontrasta, tj. razlika

kreativnost
realizacija

u osvetljenosti između tonova lica, majice, ruku i ostalih površina u odnosu na pozadinu. Ujedno, mislim da konverzija u crno-belo daje mnogo bolji opšti utisak jer fotografijom prevladaju teksture. Kako bi teksture maksimalno bile istaknute novim izrezom, eliminisane su sve manje važne stvari koje odvlače pažnju što, uz dodatno potamnjenju pozadine, ističe lik starice. Redosled korekcija je sledeći: izrada selekcije pozadine, retuš nejednako osvetljenih delova lica, konverzija u crno-belo, potamnjenje pozadine, i konačno, krop. Finale obrade izvedeno je u potprogramu Adobe Camera Raw (.jpg format otvoren je kao .raw – u ovom slučaju .nef), gde su, pored osnovnih podešavanja kontrasta, iskorišćene fantastične mogućnosti alata Adjustment Brush Tool, kojim je dodatno prosvetljeno lice i dodat kontrast na najzanimljiviji deo fotografije, a to su ruke.

Izrada selekcije koja će odvojiti pozadinu od žene relativno je jednostavan posao ako se koristi alat Quick Selection Tool. S obzirom na to da alat pronalazi razlike u boji i kontrastu, u ovoj fazi obrade fotografija je namerno ostavljena u koloru. Selekciju modifikujete dodavanjem i oduzimanjem – ovaj alat automatski dodaje novu selekciju, dok pritiskom tastera Alt uklanjate delove koji vam ne trebaju. Nakon toga, alat postavljate tako da selektuje spoljašnje delove koje faktički oduzima od postojeće selekcije. Ukoliko za selektovanje koristite druge alate, dodavanje i oduzimanje

možete uraditi uz pritisnut taster Shift (+), što dodaje nove delove selekciji, ili Alt (-), što briše delove selekcije. Precizna podešavanja, ali i kompletno selektovanje možete uraditi pomoću Quick Mask alata koji aktivirate pretposljednijim dugmetom na Tool Baru. Kada četkom crtate crnom bojom, onda dodajete crvenu masku, dok je bela briše. Ponovnim klikom na dugme, crvena maska postaje selekcija. Konačan izgled selekcije Fine podešen je alatom Refine Edge i potom je selekcija sačuvana komandama Selection > Save Selection. Selekciju kasnije možete iskoristiti da potamnite pozadinu.

Retuš mesta gde postoje razlike u osvetljenosti kože nije jednostavan, ali, kao što vidite, nije nemoguć. Prvi deo posla oko korigovanja odnosi se na izradu dve kopije osnovnog sloja: gornji sloj zadržaće osnovni ton, srednji sloj potamniti tako da svetlija mesta budu što približnija tamnijim mestima originala, a osnovni (Background) sloj sačuvate kao rezervu. Aktivirajte gornji sloj i gumicom pažljivo brišite svetla mesta. Nakon toga preostaje mukotrpni deo, gde se za korigovanje prvenstveno koristi Patch Tool, ali i ostali alati za retuš.

Originalna (gore) i obradena fotografija (dole)

SAVET

Kada pred sobom imate scenu koju želite da snimate, nemojte to uraditi na brzinu. Smireno započnite fotografisanje i pokušajte da komunicirate. To je veoma važno, pogotovu kada vam je lice s druge strane fotoaparata, jer tada nemate nikakav kontakt s osobom pred vama, što stvara neprijatnu atmosferu. Kada radite, polako razmišljajte o kadru koji ste snimili i, što je još važnije, onom sledećem koji će možda biti zanimljiviji, kao što je ovde prikazan isečak iz originala. Kada fotografišete u "pogrešno doba dana", kao što je podnevno sunce koje stvara jake senke, onda pokušajte da osobu namestite tako da sunce bude iza nje, jer ćete tako ublažiti oštre senke i dobiti zanimljive efekte kontrastne svetla.

Nikon 1

<p>Nikon1 J1 J1 setovi</p> <ul style="list-style-type: none"> J1 + 10mm 33.990 din J1 + 10-30mm 39.990 din J1 + 10-30mm + 10mm 48.990 din J1 + 10-30mm + 30-110mm CRVEN 44.990 din 	<p>Nikon1 V1 V1 setovi</p> <ul style="list-style-type: none"> V1 + 10-30mm 33.990 din V1 + 10-30mm + 10mm 48.990 din V1 + 10-30mm + 30-110mm 48.990 din 	<p>Nikon1 J2 J2 setovi</p> <ul style="list-style-type: none"> J2 + 10-30mm 45.990 din J2 + 11-27,5mm 43.990 din J2 + 10-30mm VR + 30-110mm VR 63.990 din 	<p>Nikon1 V2 V2 setovi</p> <ul style="list-style-type: none"> V2 + 10-30mm 89.990 din V2 + 10-30mm + 30-110mm 109.990 din
---	---	--	--

Nikon1 S1
S1 + 11-27,5mm 54.990 din

COOLPIX A
je najmanji na svetu kompaktni fotoaparati sa senzorom DX formata.
119.990 din

Nikon1 J3
J3 + 10-30mm 64.990 din

<p>D800 / D800E 36,3 MPix</p> <p>TELO D800 289.990 din</p> <ul style="list-style-type: none"> D800 + 24-70mm 459.990 din D800 + 24-120mm VR f/4 399.990 din D800 + 28-300mm VR 379.990 din <p>TELO D800E 359.990 din</p>	<p>D600 24,3 MPix</p> <p>TELO 204.990 din</p> <p>D600 + 24-85mm VR 239.990 din</p>	<p>FX</p> <p>TELO 119.990 din</p> <p>D7100 + 18-105mm VR 144.990 din</p>	<p>D7100</p> <p>TELO 80.990 din</p> <p>D5200 + 18-55mm VR 89.990 din D5200 + 18-105mm VR 99.990 din</p>
--	--	--	---

D90 super ponuda

- Nikkor objektiv 18-105mm VR + SDHC kartica 4GB
- Lowepro torba Adventura 140
- Nikon daljinski okidač ML-L3
- Manfrotto stativ MK393S-H

93.990 din

<p>D7000</p> <p>TELO 87.990 din</p> <ul style="list-style-type: none"> D7000 + 18-105mm VR 109.990 din D7000 + 18-200mm VR II 164.990 din D7000 + 18-105mm VR + 70-300mm VR 159.990 din 	<p>D5100</p> <p>TELO 50.990 din</p> <ul style="list-style-type: none"> D5100 + 18-55mm VR 59.990 din D5100 + 18-105mm VR 69.990 din D5100 + 18-55mm VR + 55-200mm VR 75.990 din 	<p>D3200</p> <p>TELO 48.990 din</p> <ul style="list-style-type: none"> D3200 + 18-55mm VR 57.990 din D3200 + 18-105mm VR 67.990 din D3200 + 18-55mm VR + 55-200mm VR 73.990 din 	<p>D3100</p> <p>TELO 38.990 din</p> <ul style="list-style-type: none"> D3100 + 18-55mm VR 47.990 din D3100 + 18-105mm VR 59.990 din D3100 + 18-55mm VR + 55-200mm VR 63.990 din
--	--	--	--

NIKKOR objektiv

<p>NIKON Obj 10-24mm f/3.5 - 4.5G AF-S DX ED 94.990 din</p> <p>NIKON Obj 14-24mm f/2.8G AF-S ED 199.990 din</p> <p>NIKON Obj 16-35mm f/4G ED VR 126.990 din</p> <p>NIKON Obj 16mm f/2.8D AF Fisheye 95.990 din</p> <p>NIKON Obj 18-105mm f/3.5-5.6G ED VR 30.990 din</p> <p>NIKON Obj 18-300mm f/3.5-5.6G ED VR 119.990 din</p>	<p>NIKON Obj 24mm f/3.5 D ED PC 231.990 din</p> <p>NIKON Obj 24 mm f/1.4G AF-S ED 219.990 din</p> <p>NIKON Obj 24-70mm f/2.8G AF-S 186.990 din</p> <p>NIKON Obj 24-85mm f/3.5-4.5G AF-S VR 74.990 din</p> <p>NIKON Obj 28-300mm f/3.5 - 5.6G AF-S ED VR 99.990 din</p> <p>NIKON Obj 45mm f/2.8D ED PC-E Micro 227.990 din</p>	<p>NIKON Obj 50mm f/1.4G AF-S 43.990 din</p> <p>NIKON Obj 60mm f/2.8G ED AF-S Micro 61.990 din</p> <p>NIKON Obj 70-200mm f/2.8G AF-S ED VR II 257.990 din</p> <p>NIKON Obj 85mm f/1.8G 63.990 din</p> <p>NIKON Obj 85mm f/3.5G AF-S DX ED VR Micro 58.990 din</p> <p>NIKON Obj 105mm f/2.8G AF-S IF-ED VR II Micro 95.990 din</p>
---	---	---

<p>AF DX 10.5 mm f/2.8G ED Fisheye 83.990 din</p>	<p>AF-S 40 mm f/2.8G ED Micro 29.990 din</p>	<p>NOVO AF-S 18-35mm f/3.5-4.5G ED 78.990 din</p>	<p>AF-S DX 55-300 mm f/4.5 - 5.6G ED VR 44.990 din</p>	<p>AF-S 28 mm f/1.8G 81.990 din</p>	<p>AF-S 35mm f/1.4G 191.990 din</p>	<p>AF-S 24-120 mm f/4G ED VR 124.990 din</p>	<p>70-200 mm f/4G ED VR 149.990 din</p>
---	--	--	--	-------------------------------------	-------------------------------------	--	---

lowepro Preko 40 godina Lowepro proizvodi najkvalitetnije torbe i rančeve za foto i video opremu

www.lowepro.com

- Sling Shot** od 7.990 din
- Flipside Sport** od 11.990 din
- Adventura** od 2.490 din
- Toploader Zoom** od 2.990 din
- Classified** od 8.490 din

lowepro S&F Serija
Modular Carrying System
Sloboda pokreta. Brz pristup. Fleksibilnost. **NOVO**

JOBY

Lak i prenosiv, GORILLAPOD stativ je obavezan za fotografe u pokretu. Savijte ga oko drveta, postavite ga na kamen, postavite ga na stolicu - GORILLAPOD će vam pomoći u bilo kom okruženju.

JOBY GORILLAPOD

- SLR-Zoom 5.990 din
- SLR-Zoom + Ballhead 9.990 din
- Focus + Ballhead 14.990 din
- Hybrid 4.490 din
- Original 2.490 din
- Magnetic 2.990 din
- Micro 1.990 din

GORILLATORCH

- Touch Blue 3.490 din
- Touch Blade 5.990 din

SanDisk www.sandisk.com

Extreme CompactFlash kartice
Brzine 60 mb/s, dostupne u kapacitetima od 8 GB do 64 GB, specijalno su napravljene da pružaju vrhunske performanse za uređaje koji koriste CF format, sa početnom cenom već od 5.599 din

SanDisk® SD™ Ultra 30 mb/s class 10
Koristite SD Ultra 30 mb/s karticu i dobićete savršen sklad brzine i pouzdanosti za snimanje video-zapisa u punoj rezoluciji, kao i najbolje performanse prilikom fotografisanja. Dostupne u kapacitetima od 8GB do 64 GB. od 1.499 din

SanDisk® Extreme SSD drive / od 120 GB do 480 GB
Najbolja i najbrža zamena klasičnih hard-diskova. SATA 6 konekcija. Brzina pisanja 520 i čitanja 550 Mb/s. Sand Force SF-2281 kontroler. Potrošnja električne energije 0,6 W. Nema grejanja. Otporan na udarce. od 17.990 din

NATIONAL GEOGRAPHIC WALKABOUT AFRICA EARTH EXPLORER TORBE I RANČEVI www.geographicbags.com

- A1212 Vertical Pouch** 2.990 din
- W2021 Small Holster** 4.490 din
- 5160 Medium Backpack** 15.990 din
- 2476 Medium Messenger** 9.890 din

Manfrotto www.manfrotto.com

Stativi/tripod

- 055XPROB 20.590 din
- 190XPROB 16.890 din
- 190MF3 Mag Fiber 32.990 din

Monopodi

- 394 NOVO 2.890 din
- 679B 5.790 din
- 680B 7.090 din
- 681B HD Pro 6.590 din
- 682B Self Standing 11.990 din

Tripod Compact

- MKC3-H01 6.090 din
- MKC3-P01 6.090 din
- MK394-H 9.590 din
- MK394-PQ 9.590 din

Glave

- 222 11.090 din
- 494RC2 6.590 din
- 496RC2 7.990 din
- 804RC2 8.690 din
- 808RC4 14.390 din
- 324RC2 12.790 din
- 327RC2 19.390 din
- 501HDV 19.990 din
- 054M0-Q2 18.790 din

ML360H 15.490 din
ML240 9.490 din

NOVO mini tripod PIXI 9.490 din

eneloop SANYO vam predstavlja Eneloop - revolucionarnu tehnologiju punjivih baterija sa niskim nivoom samopražnjenja spremnih za rad bez inicijalnog punjenja.

Punjač MQN04
■ sa 2 punjive baterije
■ sa 4 punjive baterije

Punjač MQN09
■ Sa 4 AA punjive baterije
■ Vreme punjenja je 7 sati i 30 minuta

Brzi punjač MQR06
■ Sa 4 AA 3UWXA punjive baterije
■ Vreme punjenja 4 sata i 30 minuta

HR-3UWX
■ Pakovanje sa 4 Eneloop punjive baterije veličine AA
■ Jačine 2500 mAh

HR 3UTGB-4UTGB-BBP
■ Pakovanje sa 8 Eneloop punjivih baterija
■ Veličine AA (2000 mAh) i AAA (800 mAh)

CREATIVE LIGHT Pribor za vašu rasvetu vrhunskog kvaliteta po odličnim cenama. **do 50% popusta**

SOFTBOX
Različite dimenzije oktogonalnog, kvadratnog, pravougaonog i strip oblika. **CENA od 5.990 din**

ZILBERICE
Veličine od 50 cm do 120 cm. **CENA od 1.490 din**

KIŠOBRANI
Različitim dimenzija i površina: beli, transparentni i srebrni. **CENA od 1.990 din**

LAMPHEADS
Lamp Head Set omogućava konstantan izvor svetla za foto i video snimanje ili tzv "interview set". Idealan je za rad na terenu, zbog male težine i jednostavne brze montaže. Set se sastoji od: torbe, 2 nosača lampe, 2 fluo lampe od 85W, 2 stativa, 2 softbox-a kvadratnog oblika FF 40x40 cm i 2 strujna kablja. Svaki set je upakovan u torbu, dizajniranu za lakši transport. **CENA 35.990 din**

+ poklon
Peak PX 60
foto-torba ili
solja

Pretplatite se!

dobićete časopis na vašu kućnu adresu

Pretplata ✓

- Za samo 2.900 dinara, koliko iznosi pretplata na 12 brojeva + 1 gratis dobićete vaš omiljeni časopis na kućnu adresu + poklon po vašem izboru: **Lowe Pro Peak PX 60** (foto-torbu za kompaktni fotoaparati ili video kameru) ili **solja s utisnutim ReFOTO logom**.
- Ukoliko želite, možete se pretplatiti na 6 brojeva + 1 gratis za samo 1.500 dinara (bez poklona).
- Za BiH pretplata na 11 + 1 brojeva iznosi 66 km (bez poklona).
- Poštarina je uključena u cenu.
- Za inostranstvo pretplata na 11 + 1 brojeva, s poštarinom, iznosi 75 evra.

+ poklon
knjigu

Specijalna pretplata ✓

- Za samo 2.950 dinara dobićete 11 brojeva časopisa na kućnu adresu + poklon, knjiga "Digitalna fotografija - priručnik koji nedostaje" (David Pogue, izdavač Kompjuter biblioteka, 2011, vrednost 1.730 dinara).

Kupite stare brojeve ✓

- UPOTUPINITE SVOJU ARHIVU ČASOPISA REFOTO (brojevi od 1 do 8, 29, 43 i 45 su rasprodani)
- od broja 9 do 65 cena po komadu je 125 din.
 - od broja 66 do 87 cena po komadu je 175 din.
 - od broja 88 cena po komadu je 250 din.
- plus PTT od 60 din. po komadu

ZBOG ZAHTEVA ČITALACA
DOŠTAMPAN JE 100. BROJ
cena 250 din.

NAPOMENA:
PONUDA S POKLONOM VAŽI SAMO ZA
PODRUČJE SRBIJE DOK TRAJU ZALHE!
POKLON ŠALJEMO ODVOJENO OD ČASOPISA!

Naručite povezane komplete ✓

POVEZAN KOMPLET REFOTO ČASOPISA

- 2002, 2003, 2004. i 2006. godina po 1.990 din.
 - 2005. god. (brojevi 27-32 bez 29) po 1.890 din.
 - 2007. god. (brojevi 39-44 bez 43) po 1.990 din.
 - 2008. god. po 3.290 din.
 - (2008. godina, brojevi 45-54 bez 45, po 3.090 din.)
 - 2009, 2010. i 2011. godina po 3.290 din.
 - 2012. godina po 3.690 din.
- plus PTT od 160 din. po kompletu

Naša druga izdanja

"DRAGOLJUB TOŠIĆ"
Foto-monografija,
1.500 din. + 180 din. PTT

"TOMISLAV PETERNEK - ŽIVOT S FOTOGRAFIJOM"
Foto-monografija,
5.000 din. + 400 din. PTT

MILAN ŽIVKOVIĆ: "BANAT" - "DRUGI SAN" - "TERRA RECOGNITA"
Foto-monografije,
9.000 din. + 400 din. PTT.
Format 24x27 cm, 240 strana, digitalna štampa.
Elektronsko izdanje na
www.novinarica.net

Učestvujte i vi u stvaranju časopisa... Kako? ✓

POŠALJITE VAŠE FOTOGRAFIJE ZA SLEDEĆE RUBRIKE:

- PUTOPIS** Do dvadeset fotografija, kratak tekst u kojem ćete opisati vaše utiske i iskustvo koje ste stekli na putovanju. Fotografije minimalne veličine 18 x 24 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG. citaoci@refoto.co.rs, subject: Putopis
- U FOKUSU** Pošaljite do tri fotografije (po jednom broju časopisa) minimalne veličine 18 x 24 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG. citaoci@refoto.co.rs, subject: U fokusu
- FOTO-KLINIKA** Do pet fotografija minimalne veličine 13 x 18 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG. citaoci@refoto.co.rs, subject: Foto-klinika
- FOTO-AMATER** Do dvadeset fotografija minimalne veličine 13 x 18 cm u rezoluciji 300 dpi, RGB, JPEG. citaoci@refoto.co.rs, subject: Foto-amater

FOTO-KONKURS
Učestvujte na godišnjem konkursu časopisa
NOV POČETAK
putem našeg sajta
<http://www.refoto.rs/prijava.html>
ili na citaoci@refoto.co.rs,
subject: Foto-konkurs

do 10. u mesecu

Čitajte naše najnovije izdanje na sajtu

www.novinarica.net **NOVINARNICA.**

Od sada aplikacija Novinarica za tablet i pametne telefone preko Google Play.

O načinu uplate detaljnije na www.refoto.rs ili pišite na pretplata@refoto.co.rs

konkursi

PRIPREMILA: MARIJA MILOVANOVIĆ-MAKSIMOVIĆ

KOMPLETNE INFORMACIJE NA ADRESI: WWW.REFOTO.RS

THE NATURE CONSERVANCYS 2013 7. 9.

Fotografije koje proslavljaju ljude i prirodu i njihovu snažnu međusobnu vezu.
Prijava: www.my.nature.org/photography/contest/.
Kontakt: member@tnc.org.

2013 LSP AWARDS - GENESIS 8. 9.

Kategorije: "Elementi prirode"; "Ljudi i kulture"; "Geometrija i obrasci"; "Životinjsko carstvo".
Prijava: www.spawards.com.
Glavna nagrada: kurs profesionalne fotografije na "London School of photography".

CREATIVES RISING 9. 9.

Pružava se šansa svim kreativnim umetnicima, a najbolji radovi biće predstavljeni na 10 metara velikom ekranu u "Eventi" hotelu na Menhetnu, u Njujorku, tokom mesec dana u okviru ekskluzivne zabave.
Prijava: www.see.me/rising/?f=cr13_pp_pcnf1.

NME PHOTOGRAPHY AWARDS 2013 9. 9.

Tema: "Fotografija u muzici".
Kategorije: "Uživo - bendovi u izvođenju"; "Portret - pozirana fotografija"; "Dokumentarna - nenamještena fotografija koja priča priču"; "Festivali - za učesnike do 18 godina starosti"; "Profesionalni fotografi - portfolio od 5 fotografija".
Prijava: www.nme.com/photoawards2013/categories.

1. DIGITALNO KOLO RTANJ 14. 9.

Sekcije: A) "Kolor slobodna"; B) "Monohrom slobodna"; C) "Priroda".
Prijava: www.photoclub-danube.com ili elektronskom poštom na adresu:
contact@photoclub-danube.com.
Kontakt: Borislav Milovanović,
borislav.milovanovic@photoclub-danube.com.

7. MEĐUNARODNI SALON FOTOGRAFIJE BANJALUKA 2013 14. 9.

Sekcije: A) "Slobodna kolor"; B) "Slobodna monohrom"; C) "Arhitektura".
Prijava: www.ufkks.rs.ba/salon ili CD sa fotografijama na adresu: Univerzitetski foto-kino klub, Bana Milosavljevića 20, 78000 Banjaluka, Bosna i Hercegovina.

LAND ROVER CALENDAR COMPETITION 16. 9.

Fotografije "Land Rover" vozila.
Prijava: richard.pigg@britpart.co.uk ili na CD-u na adresu: Richard Pigg, Marketing Manager, Britpart, The Grove, Craven Arms, Shropshire, SY7 8DA, UK. Odabrane fotografije biće objavljene u Land Rover kalendaru za 2014. godinu i novčano nagradene.

OBIETTIVO AGRICOLTURA 20. 9.

Teme: A) "Selo i voće"; B) "Moderna poljoprivreda"; C) "Poljoprivredni lanac ishrane".
Web: www.grantourdellecolline.it/.

INTERNATIONAL FILTER PHOTO CONTEST 30. 9.

Fotografije snimljene pomoću filtera.
Prijava: www.sg-g.jp/oc/15/en/.

2. OXFORD INTERNATIONAL SALON OF PHOTOGRAPHY 30. 9.

Sekcije: 1. "Slobodna" (uključujući kreativnu i monohrom); 2. "Putovanja"; 3. "Priroda".
Prijava: www.oxfordsalon.com.

REFOTO KONKURS

- Tema:** "Nov početak".
- Izreka kaže da nakon kiše uvek dolazi duga. Ako pažljivo pogledamo, primetićemo da se život oko nas stalno iznova rađa, doslovno ili simbolički. U našem novom godišnjem konkursu od vas očekujemo da posmatrate svet oko sebe i zabeležite sve ono što smatrate novim početkom, bilo za vas ili osobe u vašoj okolini, ali i sve što vas okružuje - biljke, životinje, predmete...
- Trajanje konkursa:** tokom cele 2013. godine.
- Rok:** do 10. u mesecu.
- Broj radova:** za svaki broj časopisa prima se do deset fotografija po autoru. Uz fotografije je obavezno poslati i izjavu o autorstvu, tj. rečenicu u kojoj garantujete da šaljete vaše autorsko delo. Izjavu pošaljite zajedno sa fotografijom ili upišite u File Info (kartica IPTC » Copyright Notice).
- Format:** maksimalna rezolucija za štampu, makar 2.000 pix po dužjoj strani; JPEG.
- Slanje fotografija:** poštom na adresu: Refoto, Pčinjska 15a, 11000 Beograd ili putem interneta: www.refoto.rs/prijava.html

Svet KOMPJUTERA

Najtiražniji i najdugovečniji IT magazin u Srbiji

Na kioskima svakog prvog u mesecu

www.sk.rs

ŠTO NE REĆI?

POBEDA PORAZA
Dragan Babović

Danima je čekao rezultate jednog foto-konkursa. Prošlo je dobrih dvadeset dana i napokon je dobio pismo u kome je stajalo kratko: "Ovim vam se zahvaljujemo na učešću na Konkursu... ali na žalost, ovoga puta vaše fotografije nisu izabrane."

Šok, udarac u glavu. Grom iz vedrog neba. Srce mu je podivljalo od lupanja. Nije mogao da veruje u ono što je pročitao. I to tako, bez i reči obrazloženja. Samo ta odvratna uvijena, lažno učtiva forma. Pa šta ti ljudi misle? Ko su članovi tog žirija? Savladao ga je osećaj jada i bede, baš velikog poraza.

Mora da su u žiriju bili oni matorci Blendić, Kamerić i Opkurić, što ne reći, koje je vreme pregažilo, pa počese da nagrađuju neke foto-montaze kao, to je moderno, iako su to ljudi radili još u devetnaestom veku. A njegovu celu seriju fotografija nogu crnih maratonaca u vazduhu su izbacili, iako je prikazao da oni, dok trče, praktično lete. Majbridžu je 1878. bilo potrebno 50 fotoaparata da snimi i dokaže da i konj u jednom trenutku leti.

Tako iznerviran, skuva sebi kafu, sede za kompjuter, ode na internet, kad ispod svoje fotografije – nogu maratonca koji leti, objavljene na

jednom od najpoznatijih svetskih fotosajtova, pročitla sledeći komentar:

"Poštovani gospodine, pratim sportsku fotografiju najmanje trideset godina, a i sâm sam sportski fotograf u penziji. Ovakva ideja, da prikazete samo noge trkača u trenutku kada su obe odlepljene od tla, u momentu kada one suvereno pobeđuju silu zemljine teže, nikada mi nije pala na pamet. Vi ste zaista genije. Vi, ne samo da ste uspeli to da snimate, već ste i odlično

izrazili ideju o ljudskoj moći u borbi sa surovim zakonima prirode. Vaša fotografija na ovaj način prevazilazi prvobitnu sportsku namenu i postaje umetnost. Hvala vam na tome. Sa vašim dopuštanjem, molio bih vas da mi, kao kolegi, pošaljete ovu fotografiju u visokoj rezoluciji, kako bih je odštampao, uramio i stavio na svoj zid."

Sada je tek bio preneražen. Nije više znao kome da veruje. U šta se ovaj svet pretvorio.

STARI FILMOVI

Vera Stajić

Raspremajući roditeljsku kuću u kojoj sam odrasla, među gomilom nepotrebnog krša pronašla sam i nekoliko kaseti s filmovima starijim više od dvadeset godina. Da li je moguće danas razviti toliko stare filmove, i ukoliko jeste, molim vas da me uputite u kom beogradskom foto-studiju rade dovoljno stručni ljudi koji bi mi izašli u susret? Istovremeno sam našla i nekoliko neupotrebljenih filmova, jednako starih. S obzirom na to da i sama ponekad koristim analogni fotoaparat, interesuje me da li je moguće upotrebiti ih nakon toliko godina?

Draga Vera, verujemo da pronalazak starih, nerazvijenih ili neiskorišćenih fotografskih filmova nije retka pojava, te ćemo vam sa zadovoljstvom odgovoriti na postavljena pitanja. S obzirom na to da filmovi koje ste pronašli verovatno nisu adekvatno čuvani, mala je verovatnoća da možete, u oba slučaja, dobiti zadovoljavajuće rezultate. Međutim, nije na odmet da pokušate, jer, objektivno, nemate šta da izgubite, a rezultati mogu biti iznenađujuće pozitivni! Preporučili bismo vam, npr., foto-studio "BG Elite Foto", koji se nalazi na Trgu republike bb (TC "Staklenac"), na prvom spratu. Tamo rade veoma stručni ljudi koji vam mogu izaći u susret.

Što se tiče neiskorišćenih filmova, savetujemo vam da se "igrate" i pokušate da snimate nešto na tim filmovima. Veoma lako može da se desi da vam sve fotografije uspeju, bez obzira na davno istekli rok trajanja filma. Eksperimentišite!

PODVODNA FOTOGRAFIJA

Predrag Petković

Pozdrav, ako je još aktuelna tema iz pretprošlog broja u kojoj ste pomenili da vam šaljemo naše podvodne fotografije, ja vam predstavljam neke moje pokušaje snimljene Nikonom AW100. Sve je fotografisano u Crvenom moru, u Egiptu (Hurgada).

Konkurs jeste završen, ali za nekoliko zanimljivih sličica s mora, pogotovu onih snimljenih ispod vode, uvek ćemo pronaći mesta.

ZOOM FOTO

Svi fotoaparati na jednom mestu

Beograd, Krušedolska 3; Tel: 011/414 6042; www.zoomfoto.rs

Canon EOS 650D SET sa 18-55 IS II

- + knjiga "Bolje fotografije uz CANON EOS DSLR"
- + Canon outdoor accessory kit (torbica i JOBY stativ)

- >> 18 MPix, CMOS senzor
- >> LCD displej od 3 inča (1.040.000 tačaka)
- >> ISO 100-12.800 >> Full HD video-zapis 1920x1080 (30 fps)

SUPER cena: 79.990 din

Nikon D3200 SET sa 18-55mm VR

- >> 24,2 MPix, CMOS senzor
- >> LCD displej od 3 inča (921.000 tačaka)
- >> ISO 100-6.400 >> Full HD video-zapis 1920x1080 (30 fps)

SUPER cena: 57.990 din

Olympus SZ 31MR

- >> 16 MPix, BSI-CMOS senzor >> 24x optički zum
- >> LCD displej od 3 inča (920.000 tačaka)
- >> ISO 80-6.400 >> Full HD video-zapis 1920x1080 (30 fps)

SUPER cena: 22.990 din

Sony DSC HX50V

- >> 20,4 MPix, CMOS senzor >> 30x optički zum
- >> LCD displej od 3 inča (921.000 tačaka)
- >> ISO 100-12.800 >> Full HD video-zapis 1920x1080 (60 fps)

SUPER cena: 47.990 din

Dynaphos Starter 400 Studio Flash blic

SUPER cena: 21.990 din

Dynaphos Mehanički nosač pozadine sa 3 osovine

SUPER cena: 8.490 din

MARUMI

Filteri

SIGMA

Objektivi / filteri

Metz

Blicevi

EPSON

Štampači

Manfrotto

Stativi / glave

JOBY

Stativi